

ZBO-verantwoording 2020

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEM

Inhoud

1 Inleiding

DNB is onafhankelijke centrale bank, toezichthouder, resolutie- en deposito-garantiestelsel (DGS)-autoriteit en zet zich in voor een stabiel financieel systeem met het oog op een economie die bijdraagt aan duurzame welvaart voor alle Nederlanders. Als toezichthouder maakt DNB zich sterk voor een vertrouwenwekkende, schokbestendige en toekomstgerichte financiële sector. Daarom houdt zij prudentieel en integriteitstoezicht op banken, verzekeraars, pensioenfondsen en andere financiële instellingen. In haar rol van resolutie- en DGS-autoriteit werkt DNB aan ordentelijke afwikkeling van banken en verzekeraars die in financiële problemen komen

De ZBO-verantwoording werd op 1 april 2021 besproken met vertegenwoordigers uit de verschillende financiële sectoren. Het verslag van de panelbijeenkomst, evenals de lijsten met acties en adviezen die hieruit zijn voortgekomen, zijn te vinden op de website van [DNB](#).

1.1 Overzicht en samenvatting gerealiseerde kosten

1.2 DNB brede ontwikkelingen

1.3 Doelmatigheid en rechtmatigheid

1.4 Over deze ZBO-verantwoording

1.1 Overzicht en samenvatting gerealiseerde kosten

In 2020 hebben we minder kosten gemaakt voor de uitvoering van de ZBO-taken dan begroot. In totaal hebben we EUR 13,5 mln. minder kosten gemaakt dan begroot. De onderschrijding voor de taak Toezicht is EUR 12,1 mln. en voor de taken Resolutie en DGS is de onderschrijding EUR 1,4 mln. De oorzaken voor de onderschrijding zijn lagere personeelskosten, minder inhuur, reis- en verblijfkosten als gevolg van de coronacrisis en lagere huisvestingslasten. In het nieuwe kostenkader is rekening gehouden met deze onderschrijdingen door besparingen op te nemen voor de opbouw van het functiehuis, reis- en verblijfkosten en inhuur. De lagere huisvestingslasten zijn eenmalig. Echter om fluctuaties in de huisvestingskosten gedurende de renovatieperiode te voorkomen is in het nieuwe kostenkader een stabilisatie aangebracht.

In tabel 1 hieronder worden de gerealiseerde kosten 2020 voor alle ZBO-taken van DNB weergegeven¹.

Tabel 2 bevat de verdeling van de kosten naar doelgroepen. Voor de taak Toezicht zijn de kosten voor de doelgroepen significante banken, (zorg)verzekeraars, pensioenfondsen, betaalinstanties, beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen, trustkantoren, overige Wwft instellingen en toezicht op de BES lager uitgevallen dan begroot. Voor de sectoren overige banken en crypto's zijn de kosten hoger uitgevallen dan begroot. De afwijkingen worden nader toegelicht in de sectorspecifieke paragrafen. Voor Resolutie en DGS geldt dat de kosten voor de taken resolutie banken, resolutie verzekeraars en DGS BES onder de begroting zijn uitgekomen. De kosten voor DGS NL hebben de begroting overschreden.

1.2 DNB brede ontwikkelingen

De kosten van huisvesting vallen lager uit dan begroot. Dit komt door een extra opbrengst vanuit de verkoop van het pand aan de Sarphatistraat te Amsterdam en door meevallers in het programma huisvesting ten opzichte van de begrote kosten 2020. Het effect op de ZBO-begroting is circa EUR 5,4 mln. minder kosten (EUR 4,9 mln. voor toezicht en EUR 0,5 mln. voor RE/DGS). Zie het DNB Jaarverslag voor aanvullende informatie over het programma huisvesting.

1.3 Doelmatigheid en rechtmatigheid

DNB streeft naar volledige doelmatigheid en rechtmatigheid van haar uitgaven. In dit kader beoordeelt DNB zelf de doelmatigheid (zie hoofdstuk 2.4). Daarnaast rapporteert de accountant in een rapport van feitelijke bevindingen over feitelijke observaties inzake met het ministerie van Financiën overeengekomen werkzaamheden ten aanzien van doelmatigheid. Ook controleert de externe accountant ieder jaar de rechtmatigheid van de ingezette financiële middelen. Over rechtmatigheid rapporteert de accountant in de controleverklaring².

Tabel 1 Gerealiseerde kosten 2020 ZBO-taken DNB

EUR miljoen

Meerjarig kostenoverzicht per ZBO-taak	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020 - B2020
Toezicht	157,1	164,8	176,4	188,4	-12,1
Resolutie en DGS	17,5	18,3	21,5	23,0	-1,4
Totaal	174,6	183,1	197,9	211,4	-13,5

¹ Door afrondingsverschillen kan het voorkomen dat de gepresenteerde totalen en verschillen tussen gerealiseerde en begrote kosten niet volledig op elkaar aansluiten. Dit geldt voor alle tabellen in deze ZBO-verantwoording.

² Zie bijlage 6: Controleverklaring van de externe accountant.

Tabel 2 Kostenverdeling per doelgroep

EUR miljoen

Kostenverdeling doelgroepen	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Toezicht op significante banken	46,0	44,9	46,9	54,3	-7,3
Toezicht op overige banken	23,9	24,5	32,4	31,2	1,2
Toezicht op verzekeraars	34,1	40,1	40,9	41,2	-0,4
Toezicht op zorgverzekeraars	4,8	3,5	2,8	4,6	-1,8
Toezicht op pensioenfondsen	29,7	31,0	30,0	31,5	-1,5
Toezicht op beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen	7,2	8,1	8,3	9,1	-0,8
Toezicht op betaalininstellingen	5,1	6,9	7,4	7,9	-0,5
Toezicht op trustkantoren	3,9	4,9	4,7	4,9	-0,2
Toezicht op overige Wwft instellingen	0,0	0,0	0,2	0,2	-0,1
Toezicht op crypto's	-	-	1,9	1,7	0,2
Financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba	2,2	0,8	0,9	1,7	-0,8
Totaal Toezicht	157,1	164,8	176,4	188,4	-12,1
Resolutie banken	6,0	6,1	6,9	7,7	-0,7
Resolutie verzekeraars	1,2	3,1	3,8	4,5	-0,7
Depositogarantiestelsel (NL)	10,1	8,8	10,7	10,6	0,1
DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	0,2	0,3	0,2	0,3	-0,1
DGS Coulancregeling	-	-	-	-	-
Totaal Resolutie en DGS	17,5	18,3	21,5	23,0	-1,4
Totaal ZBO	174,6	183,1	197,9	211,4	-13,5

Hiermee geeft DNB tevens invulling aan de verplichting die voortvloeit uit de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft). Als norm geldt dat meer dan 98 procent van de uitgaven rechtmatig is. In 2020 bedraagt dit percentage 99,2 procent. In 2018 en 2019 bedroeg dit percentage 99,7 respectievelijk 100 procent.

1.4 Over deze ZBO-verantwoording

In deze verantwoording leest u hoe DNB in 2020 invulling heeft gegeven aan de Toezicht-, Resolutie- en DGS taak. In hoofdstuk 2 wordt toegelicht welke inspanningen DNB in het kader van haar Toezichttaak heeft verricht, welke resultaten zijn bereikt en wat de kosten hiervan zijn geweest. Hetzelfde geldt voor hoofdstuk 3 met betrekking tot de Resolutie en DGS taak.

2 Toezicht

In dit hoofdstuk leest u hoe DNB in 2020 invulling heeft gegeven aan haar toezicht-taken: er wordt een overzicht gegeven van de sectoroverstijgende toezichtinspanningen en resultaten van DNB en er wordt ingegaan op enkele belangrijke toezichtactiviteiten per sector. Tevens wordt toegelicht hoe DNB de haar beschikbare financiële middelen heeft aangewend.

2.1 Gerealiseerde kosten Toezicht

2.2 Financiering

2.3 Bereikte resultaten

2.3.1 Sector-overstijgend

2.3.2 Sectorspecifiek

2.3.3 Banken

2.3.4 Verzekeraars

2.3.5 Pensioenfondsen

2.3.6 Trustkantoren

2.3.7 Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

2.3.8 Betaal- en elektronischgeldinstellingen

2.3.9 Crypto's

2.3.10 Overige Wwft-instellingen

2.3.11 Toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

2.4 Key Performance Indicators

2.5 Risicobeheersing

2.1 Gerealiseerde kosten Toezicht

De gerealiseerde toezichtkosten bedragen in 2020 EUR 176,4 mln. De realisatie valt daarmee EUR 12,1 mln. onder het budget uit en het met ministerie van Financiën overeengekomen kostenkader.

Toelichting directe kosten (EUR -7,2 mln.)

Hieronder geven we een toelichting op significante verschillen tussen realisatie en begroting 2020 wat betreft de directe kosten.

Personeelskosten (EUR -4,1 mln.)

De lagere personeelskosten bestaan uit twee elementen: de salariskosten en bijbehorende componenten, en personeel gerelateerde kosten zoals vergoedingen voor woon-werkverkeer en opleidingen.

De totale salariskosten vallen EUR 2,9 mln. lager uit dan begroot. Voornamelijk door lagere salariskosten van EUR 1,9 mln. door het gebruik van bijvoorbeeld aanloop-schalen en verjonging van het personeelsbestand en daarnaast door een gewijzigde toerekening, waardoor een deel van de personeelskosten is verschoven naar de toegerekende kosten.

De personeel gerelateerde kosten vallen lager uit door de aan de coronacrisis gerelateerde uitgaven. Zo zorgt het verplichte thuiswerken ervoor dat de vergoeding van het woon-werkverkeer EUR 0,5 mln. lager uitvalt dan begroot. Als gevolg van de coronacrisis is ook het opleidingsbudget onderschreden met zo'n EUR 0,6 mln.

Externe inhuur (EUR -1,0 mln.)

Als gevolg van de coronacrisis zijn er veel minder on-sites uitgevoerd dan gepland en is minder externe expertise, die ingezet wordt bij on-sites, benodigd geweest. Hierdoor is zo'n EUR 2,5 mln. minder aan externe inhuur voor on-sites bij banken uitgegeven. Daar staat tegenover dat voor de uitvoering van Digitale Strategie

Toezicht extra inhuurkosten zijn gemaakt (EUR 1,5 mln.). Zie onderstaande passage voor de toelichting op de realisatie van de Digitale Strategie Toezicht.

Overige beheerkosten (EUR -1,6 mln.)

Als gevolg van de coronacrisis hebben er minder (internationale) reisbewegingen plaatsgevonden. Dit zorgt voor een onderschrijding van EUR 1,6 mln. voor reis- en verblijfkosten.

Daarnaast is als gevolg van de coronacrisis de contributie aan de EBA en EIOPA lager dan begroot (EUR -0,2 mln.). Anderzijds zijn de algemene kosten EUR 0,2 mln. hoger dan begroot.

Toelichting toegerekende kosten (EUR -4,8 mln.)

De grootste meevaller bij de toegerekende kosten betreft de hogere verkoop-opbrengst voor de verkoop van het pand Sarphatistraat (EUR 2,9 mln.) en de meevaller in het programma Huisvesting van EUR 2 mln. (zie paragraaf 1.2).

Toelichting Digitale Strategie Toezicht

In de ZBO-begroting was in totaal EUR 13,2 mln. begroot voor de Digitale Strategie Toezicht. De realisatie bedraagt EUR 11,5 mln. De onderschrijding komt voor het grootste deel door vertraagde projecten door de coronacrisis, bijvoorbeeld op het terrein digitaal integriteitsonderzoek en E-discovery. Daarnaast is de opschaling naar een hogere inzet voor de digitalisering van toezichtprocessen en eigen personeel in 2020 trager verlopen dan gepland door langere doorlooptijden van recruitment en onboarding, ook als gevolg van de coronacrisis.

Gedurende het jaar 2020 zijn de *high level* Digitale Strategie Toezicht doelen omgezet in een concrete *roadmap*. Deze *roadmap* maakt een verfijning van de toerekening van de kosten van de Digitale Strategie Toezicht per sector ten opzichte van de ZBO-begroting 2020 mogelijk. De kosten voor de vernieuwing worden hierdoor primair gedragen door de sectoren die hier het meeste profijt van hebben.

Tabel 3 Gerealiseerde toezichtkosten naar kostensoort

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtbegroting	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Directe kosten Toezicht					
Personeelskosten	77,9	80,7	82,3	86,4	-4,1
Externe inhuur	5,6	7,0	6,0	7,0	-1,0
Afschrijvingskosten	1,3	0,7	0,6	0,7	-0,1
Juridische adviezen	6,1	6,4	6,3	6,8	-0,5
Overige beheerskosten*	5,4	5,3	3,3	4,8	-1,6
Totaal directe kosten Toezicht	96,2	100,3	98,5	105,7	-7,2
Toegerekende kosten Toezicht					
ICT, Facilitair en overige diensten**	60,9	64,5	77,9	82,7	-4,8
Totaal toegerekende kosten	60,9	64,5	77,9	82,7	-4,8
Totaal kosten	157,1	164,8	176,4	188,4	-12,1
Kostenkader (inclusief flexibele schil Brexit van EUR 1 mln)	157,3	165,0	188,4		

* Deze post is inclusief begrote bedragen voor EBA en EIOPA.

** Zie paragraaf 1.2 voor toelichting.

Dit heeft geleid tot een verschuiving tussen de sectoren ten opzichte van de begroting met name in de ondersteunende activiteiten. Deze verfijnde verdeling is tevens toegepast in de ZBO-begroting 2021.

2.2 Financiering

De in rekening gebrachte toezichtkosten met betrekking tot 2020 bedroegen in totaal EUR 195,2 mln., bestaande uit opbrengsten uit heffingen (EUR 187,9 mln.) en ontvangsten uit boetes en dwangsommen van de sector (EUR 5,7 mln.) (zie tabel 4).

Daarnaast ontvangt DNB een bijdrage van de overheid voor het toezicht op Bonaire, St Eustatius en Saba. Het verschil met de gerealiseerde kosten wordt verrekend met de sector en de overheid (Bonaire, St Eustatius en Saba). Voor de verrekening met de sector wordt uitgegaan van de Wbft 2019, waarin is bepaald dat het exploitatieverschil per categorie instellingen plaatsvindt. De exploitatieverschillen van de sectoren worden voor een groot deel bepaald doordat de gerealiseerde kosten afwijken van de begroting. In de sectorspecifieke paragrafen worden de afwijkingen van de begroting toegelicht.

De verrekening van de boetes en dwangsommen is gebaseerd op de opgelegde boetes en dwangsommen, zoals opgenomen in [tabel 23](#). Het bedrag dat in totaal is opgelegd in 2020 bedraagt EUR 5,7 mln, zie [tabel 32](#). De verrekening van de ontvangen boetes en dwangsommen vindt plaats volgens het Besluit bekostiging financieel toezicht 2019. Dat betekent dat de verrekening naar rato van de gerealiseerde kosten voor doorlopend toezicht per doelgroep plaatsvindt, met een maximum van EUR 2,5 mln. Het restant van EUR 3,2 mln. komt ten gunste van de overheid.

2.3 Bereikte resultaten

Hieronder volgt een (niet-uitputtend) overzicht van de sector-overstijgende toezichtinspanningen en resultaten. Daarna wordt ingegaan op enkele belangrijke toezichtresultaten per sector.

2.3.1 Sector-overstijgend

In haar Visie op Toezicht 2018-2022³ heeft DNB drie speerpunten geformuleerd die zij nodig acht voor effectief en doelmatig toezicht: technologische vernieuwing, duurzaamheid & toekomstgerichtheid en streng op financieel-economische criminaliteit. In deze paragraaf leest u een overzicht van de belangrijkste toezichtinspanningen en resultaten op deze speerpunten in 2020.

Uiteraard wordt het werk van DNB mede bepaald door trends, risico's en actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de financiële sector. Daarom voert DNB elk jaar een analyse uit naar trends en risico's voor het daarop volgende jaar. Twee ontwikkelingen in het afgelopen jaar vragen om bijzondere aandacht: de coronacrisis en de Brexit. Hoewel de omvang van de economische en financiële impact van de coronacrisis onzeker blijft, heeft deze impact gehad op de sector en ons werk. Afgelopen jaar stond tevens in het teken van de voorbereidingen op de Brexit. Alhoewel de volle impact van Brexit op de economie en het toezicht van DNB pas komend jaar zichtbaar zal worden, zijn in 2020 nieuwe toetreders, onder DNB toezicht, actief geworden die vanwege Brexit een vergunning in Nederland hadden aangevraagd. Het gaat vooral om betaalinstanties, elektronische geldinstellingen en beleggingsondernemingen. Afgelopen jaar zijn verschillende vergunningstrajecten afgerond en informatieverzoeken van andere potentiële toetreders behandeld. Waar relevant komen beide onderwerpen in de sectorspecifieke hoofdstukken en -onderdelen aan bod.

³ DNB heeft in 2020 een geactualiseerd Visie op Toezicht 2021-2024 gepubliceerd waarin dezelfde drie speerpunten worden benoemd.

Tabel 4 Exploitatieresultaat toezichtkosten in 2020

EUR miljoen

	Gerealiseerde kosten	Opbrengsten uit heffingen*	Verrekening boetes en dwangsommen	Te verrekenen met sector	Te verrekenen met overheid***
Banken	79,3	85,6	1,1	-7,3	-
Verzekeraars (exclusief Zorg)	40,9	42,4	0,6	-2,1	-
Zorgverzekeraars	2,8	4,6	0,0	-1,8	-
Pensioenfondsen	30,0	31,4	0,4	-1,8	-
Beleggingsinstellingen en -ondernemingen*	8,3	10,2	0,1	-2,0	-
Betaal- en elektronischgeldinstellingen	7,4	8,0	0,1	-0,7	-
Trustkantoren	4,7	4,8	0,1	-0,2	-
Cryptoinstellingen*	1,9	0,8	0,0	1,1	-
Overige instellingen	0,2	-	-	-	-
Bonaire, St Eustatius en Saba**	0,9	1,8	-	-	-0,8
Totaal	176,4	189,5	2,5	-14,8	-0,8

* Nog niet alle toezichtkosten zijn gefactureerd.

** Ontvangsten uit heffingen totaal EUR 1,8 miljoen waarvan voorschot van de overheid EUR 1,6 mln en heffingen sector EUR 0,1 mln.

*** Exclusief de opbrengst van boetes en dwangsommen die niet aan de sector wordt teruggegeven ad EUR 3,2 mln.

Daarnaast hebben ook een aantal intern gerichte trajecten de nodige aandacht gevergd. Zo hebben wij in 2020 de voorbereidingen getroffen voor het nieuwe kostenkader 2021-2024. Tevens heeft DNB haar toezichtmethodologie geactualiseerd om meer datagedreven te kunnen werken en een grotere mate van uniformiteit in het toezicht te bewerkstelligen.

Speerpunt 1 – DNB speelt in op technologische vernieuwing in de financiële sector

De financiële sector is volop in verandering. Ten gevolge van technologische vernieuwing en digitalisering ontstaan nieuwe producten en diensten, veranderen (bedrijfs)processen en verdienmodellen en betreden nieuwe spelers de markt. Met de komst van nieuwe technologieën ontstaan er tegelijkertijd nieuwe risico's, bijvoorbeeld op het terrein van cybercrime en witwassen. Digitalisering vraagt om een juiste balans tussen het benutten van kansen en het beheersen van risico's.

Daarom heeft DNB vorig jaar een Digitale Strategie Toezicht 2025 opgesteld. De Digitale Strategie omvat het samen met de sector verkennen van zowel de kansen als de risico's van de toepassing van nieuwe technieken bij instellingen. Dit versterkt de risicogebaseerde toezicht aanpak en het *level playing field*. Via het iForum ondernemen we met de sector concrete initiatieven om toegevoegde waarde te creëren op het gebied van kennis, data en indirecte kosten. We gebruiken deze gezamenlijke kennisopbouw ook om onze interne toezichtprocessen te innoveren en over de implicaties daarvan met de sector in gesprek te blijven.

De actualisering van de toezichtmethodologie heeft de basis gelegd voor verdere digitalisering van de toezichtprocessen in de komende jaren. In 2020 is onder andere een proces om verdiepende onderzoeken uit te voeren gedigitaliseerd en worden de impactklassen van onder toezicht staande instellingen automatisch berekend. Daarnaast werken we aan drie nieuwe gebruikersportalen voor toezichthouders (Mijn Toezicht), onder toezicht staande instellingen (Mijn DNB) en de integratie van nieuwe technologische ontwikkelingen in onze activiteiten (Mijn Wereld).

Het Mijn Toezicht portaal is in 2020 voor heel toezicht beschikbaar gesteld en stelt de toezichthouder voor hem/haar relevante informatie over de onder toezicht staande instelling ter beschikking. Zo hebben toezichthouders bijvoorbeeld direct inzicht in de risico's, lopende zaken, incidenten, juridische structuur en vergunningen van de onder toezicht staande instellingen.

Via Mijn DNB communiceert DNB efficiënt en transparant met de instellingen via een digitaal loket dat gevoed wordt door digitale processen waarbij dossiervorming automatisch geborgd is. Zo is het handmatig archiveren van circa 1900 documenten geëlimineerd dankzij de digitalisering van aanvraagprocessen in 2020.

De functionaliteit op het Digitaal Loket is uitgebreid door machtigingen en aanpassing van organisatiegegevens door de instelling zelf mogelijk te maken. Tevens is het voor cryptodiensten en buitenlandse rapporteurs nu mogelijk om gebruik te maken van het loket. Dit zijn verbeteringen waarvan de sector heeft aangegeven dat ze veel toegevoegde waarde voor onder toezicht staande instellingen hebben.

Vanuit Mijn Wereld werkt DNB bij de uitvoering van haar Digitale Strategie samen met de sector, collega toezichthouders en/of andere partijen. Zo werken we samen met universiteiten, expertorganisaties en technologiebedrijven en vindt intensief contact plaats met financiële instellingen. In 2020 hebben we onder andere samen met vertegenwoordigers van de onder toezicht staande sectoren in het iForum en iPanel de impact van technologie op de sector verkend. Op basis daarvan zijn verschillende gezamenlijke pilots gestart om de inzet van digitalisering te verbeteren, bijvoorbeeld om de rapportagelast en de indirecte kosten van het toezicht voor instellingen te verlagen.

Data vervult een belangrijke rol bij de digitalisering van ons toezicht. In 2020 is een nieuw data science platform in gebruik genomen. Hierdoor kunnen we op een kostenbewuste manier gebruik maken van data-intensief onderzoek en analyses in alle Toezicht domeinen. Het afgelopen jaar is benut om de data ten behoeve van het platform goed beschikbaar te maken en noodzakelijke processen aan te passen. Dit vormt de basis om het datagedreven werken verder uit te bouwen.

Als onderdeel van de Digitale Strategie hebben we in 2020 ook geïnvesteerd in het versterken van de digitale skills van onze toezichthouders. Er is een veranderverhaal voor toezicht opgesteld, er zijn periodieke demo's van nieuwe functionaliteit voor

toezichthouders en de DNB Academie heeft een technologie curriculum opgezet om medewerkers digitale competenties te helpen ontwikkelen. Alhoewel de coronacrisis ertoe heeft geleid dat niet alle vooraf gestelde doelstellingen met betrekking tot het ontwikkelen van digitale competenties zijn behaald, is het digitale werken bij DNB in een enorme stroomversnelling beland. Tot slot hebben we in het afgelopen jaar de governance van ons strategisch programma versterkt door de Digitale Strategie Toezicht te koppelen aan de digitaliseringsactiviteiten in de andere DNB domeinen, waardoor de overall DNB doelen en de interne synergiën beter gerealiseerd kunnen worden.

Speerpunt 2 – DNB stuurt op toekomstgerichtheid en duurzaamheid

DNB is ervan overtuigd dat duurzame welvaart alleen tot stand kan komen bij evenwichtige economische groei, zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving en gedragen door een inclusief financieel en economisch systeem. Vanuit deze overtuiging integreert DNB MVO- en duurzaamheidsoverwegingen volledig in al haar kerntaken. Als toezichthouder stuurt DNB op een betere verankering van duurzaamheid in de risicobeheersing bij financiële instellingen, draagt DNB bij aan de ontwikkeling van internationale financiële wet- en regelgeving ten aanzien van klimaat- en duurzaamheidsrisico's. Daarnaast besteedt DNB in haar toezicht aandacht aan het verandervermogen. Het is immers van belang dat financiële instellingen zich tijdig kunnen aanpassen aan een veranderende omgeving om hun bedrijfsmodel toekomstbestendig te houden.

Duurzaamheid

Voor banken heeft DNB in 2020 een Q&A en Good Practice gepubliceerd. Deze bieden handvatten voor de integratie van klimaatrisico's in de governance, het risicobeheer en rapportages. Net als in 2019 heeft DNB in 2020 middelgrote banken gevraagd in hun eigen risicobeoordeling aan te geven hoe zij omgaan met klimaatrisico's. Een vergelijking tussen de inzendingen laat zien dat de aandacht voor klimaatrisico's bij kleine en middelgrote banken in 2020 is toegenomen ten opzichte van 2019.

Per bank zijn de bevindingen over 2020 teruggekoppeld. Binnen het SSM heeft DNB actief bijgedragen aan de 'ECB Guide on climate-related and environmental risks for banks'. Deze gids geeft niet bindende aanbevelingen, maar handvatten voor de integratie van klimaat- en milieu gerelateerde risico's bij banken.

DNB heeft in 2020 een sectorbrede analyse uitgevoerd naar de mate waarin verzekeraars in de *Own Risk & Solvency Assessment* (ORSA) over boekjaar 2019 klimaatrisico's hebben geadresseerd, in lijn met de eind 2019 gepubliceerde Good Practice Klimaat. Uit de analyse blijkt dat ongeveer de helft van de verzekeraars de invloed van klimaatrisico's op hun risicoprofiel heeft beschreven. De grote verzekeraars beschouwen dit ook veelal als een materieel risico. Wij hebben de bevindingen van dit onderzoek via een nieuwsbrief aan de sector gecommuniceerd en daarbij ook aangegeven dat DNB voor het boekjaar 2020 verwacht van verzekeraars dat zij in hun ORSA de invloed van klimaatgerelateerde risico's op het risicoprofiel beschrijven en, indien er sprake is van een materieel risico, hiervoor een relevant scenario uitwerken in hun ORSA.

Bij pensioenfondsen is bij verschillende beleggingsonderzoeken naar de ESG-risico's en -beleid gekeken. De nadruk lag daarbij op of, en op welke manier, ESG-overwegingen door het pensioenfonds zijn meegenomen in het strategisch beleggingsbeleid en risicohouding, de beleggingscyclus en het financieel risicobeheer en hoe de rollen, taken en verantwoordelijkheden ten aanzien ESG zijn belegd. In december is een uitvraag verstuurd om het sectorbrede beeld van het ESG-beleggingsbeleid bij grote en middelgrote pensioenfondsen vast te stellen. Bij pensioenfondsen is nog niet geanalyseerd hoe ESG-risico's zijn meegenomen in de eigen risicobeoordeling (ERB) omdat fondsen pas sinds 2019 wettelijk verplicht zijn om een eigen risicobeoordeling te maken en nog tot eind 2021 hebben om deze bij DNB aan te leveren.

Bij markttoegang heeft DNB in 2020 in oriënterende gesprekken met potentiële vergunningaanvragers erop gewezen dat rekening moet worden gehouden met klimaatrisico's. Richting de sector is aangekondigd dat vanaf 2021 ook in het toetsingsproces aandacht komt voor klimaat- en milieugerelateerde risico's.

Met eigen onderzoek probeert DNB de sector te stimuleren meer aandacht te besteden aan klimaat- en duurzaamheidsrisico's. In 2020 heeft DNB samen met het Planbureau voor de Leefomgeving het onderzoek 'Biodiversiteit en de financiële sector: een kruisbestuiving?' gepubliceerd. Uit het onderzoek komt naar voren dat Nederlandse financiële instellingen zowel fysieke als transitie- en reputatierisico's lopen als gevolg van verlies van biodiversiteit. Het onderzoek is bij verschillende externe (digitale) events uitgedragen en heeft veel aandacht gegenereerd in de Nederlandse pers.

In 2020 heeft DNB actief bijgedragen aan de vormgeving van robuuste Europese en internationale financiële wet- en regelgeving op het terrein van duurzaamheidsrisico's. DNB heeft op een aantal consultaties van de Europese Commissie gereageerd en zich daarbij uitgesproken voor de opname van de integratie van duurzaamheidsrisico's in wet- en regelgeving, de beschikbaarheid van data en goede rapportagevereisten. DNB heeft actief bijgedragen aan diverse werkgroepen, onderzoeken en publicaties op het terrein van klimaat- en duurzaamheidsrisico's van internationale organisaties waaronder EIOPA, EBA, de *Basel Committee on Banking Supervision* (BCBS) en de *International Association of Insurance Supervisors* (IAIS).

In 2020 heeft DNB de kennisontwikkeling en kennisdeling op het terrein van verduurzaming van de financiële sector aangejaagd. Als voorzitter van het Platform voor Duurzame Financiering heeft DNB gefaciliteerd dat er door financiële instellingen verschillende publicaties zijn gedaan onder de vlag van het Platform. Ook heeft DNB in 2020 zowel als voorzitter en deelnemer bijgedragen aan verschillende publicaties van het *Network for Greening the Financial System*. Zo heeft DNB een publicatie

gecoördineerd met aanbevelingen hoe centrale banken en toezichhouders op financiële instellingen de beheersing van klimaatrisico's kunnen integreren in hun taakuitvoering.

Verandervermogen

DNB besteedt in haar toezicht aandacht aan het verandervermogen van instellingen. Zo volgt DNB instellingen om te beoordelen in hoeverre zij (in staat zijn) hardnekkige toezichtproblemen op te lossen door de juiste veranderacties te ondernemen. In 2020 is DNB bij vijf financiële instellingen betrokken geweest bij de opvolging van bevindingen die voortvloeiden uit eerdere onderzoeken naar verandervermogen, waarin risicovolle gedragspatronen naar voren traden die het verandervermogen van de instelling beperkten. Deze bevindingen vereisen ingrijpende veranderingen aan de zijde van de instellingen. Bijvoorbeeld in de aanpak van ingrijpende organisatorische transformaties, verbeteringen in de dynamiek binnen de top van organisaties en de versterking van evenwichtige besluitvorming op diverse niveaus binnen instellingen. DNB monitort of instellingen de juiste maatregelen in het juiste tempo nemen.

Speerpunt 3 – DNB is streng op financieel-economische criminaliteit

Het integriteitstoezicht van DNB is gericht op een schone en integere financiële sector, door de aanpak van financieel-economische criminaliteit. Hieronder verstaan we witwassen, corruptie, financiering van terrorisme, sanctie overtredingen, fraude en ander maatschappelijk onbetamelijk gedrag. De publieke aandacht voor bestrijding van financieel-economische criminaliteit en de poortwachtersrol van financiële instellingen is in 2020 onverminderd groot geweest. Zo is nationaal verdere uitvoering gegeven aan het plan van aanpak witwassen dat in 2019 door de ministers van Financiën en Justitie & Veiligheid is gelanceerd. Ook hebben meerdere individuele zaken, zoals de recente uitspraak van het Gerechtshof Den Haag over de 'artikel 12 procedure' inzake ING, de nodige publiciteit gegenereerd. Internationaal was er in 2020 veel media-aandacht voor gelekte informatie vanuit het Amerikaanse *Financial Crimes Enforcement Network* (FinCEN; de Amerikaanse Financial Intelligence

Unit) over de betrokkenheid van diverse banken bij mogelijke witwaspraktijken. Tevens heeft de Europese Commissie haar plannen voor verdere harmonisatie van anti-witwaswet- en regelgeving en het toezicht hierop in de Europese Unie wereldkundig gemaakt.

In verband met nieuwe taken op het terrein van integriteitstoezicht heeft DNB in 2020 haar toezichtcapaciteit vergroot. Het gaat daarbij onder andere om het toezicht op crypto aanbieders, het toezicht op het Verwijzingsportaal bankgegevens en de nieuwe vereisten voor informatie-uitwisseling en samenwerking tussen AML/CFT toezichthouders in Europa. In de meerjarenbegroting 2021 – 2024 is een verdere capaciteitsuitbreiding voor integriteitstoezicht voorzien. Dit is nodig om dit toezicht gedurende die periode meer in lijn te brengen met de risicotolerantie van DNB, alsook met de maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van de poortwachtersfunctie van financiële instellingen.

De huidige toezichtpraktijk laat zien dat interventie door DNB eraan heeft bijgedragen dat diverse instellingen inmiddels bezig zijn met het op orde brengen van hun poortwachtersrol maar dat dit meerdere jaren van forse investeringen en inspanningen vraagt. DNB nam in 2020 via haar onderzoeken en de jaarlijkse risico-uitvraag echter ook waar dat verscheidene andere instellingen nog altijd onvoldoende invulling geven aan hun poortwachtersfunctie, waardoor in een aantal gevallen handhavingsmaatregelen nodig waren.

DNB heeft gezien de omvang van de financiële sector en zijn nalevingsproblematiek, in 2020 gerichte stappen gezet om haar integriteitstoezicht op financiële instellingen intensiever, internationaler en meer data-gedreven in te richten. DNB heeft in dit verband gedurende het jaar gemonitord of tientallen al lopende hersteltrajecten, al dan niet naar aanleiding van formele maatregelen, volgens plan verliepen. Om reden van corona gerelateerde risico's hebben de onderzoeken overwegend off site en met behulp van data-uitlevering en videobellen plaatsgevonden en heeft DNB instellingen

waar nodig extra tijd gegeven voor het aanleveren van documenten. Niettemin hebben wij een flink aantal onderzoeken uitgevoerd. Zo hebben we in 2020 33 instellingspecifieke en thematische onderzoeken uitgevoerd. De thema's zagen in het bijzonder op de beheersing van de integriteitsrisico's rond cash door banken, de omgang van trustkantoren en banken met fiscale integriteitsrisico's en de betrokkenheid van Nederlandse banken bij de gepubliceerde FinCEN Files (zie box 1 op pagina 17). Naar aanleiding van de uitgevoerde onderzoeken heeft DNB bij meerdere instellingen informele maatregelen getroffen. In enkele gevallen was inzet van formele maatregelen nodig, zoals het opleggen van boetes en dwangsommen. Verder heeft DNB in 2020 alle voorbereidingen getroffen om vanaf 2021 doorlopend integriteitstoezicht te gaan houden op de geregistreerde aanbieders van cryptodiensten op basis van de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft) en de Sanctiewet 1977. Tot slot heeft DNB in 2020 alle ontvangen signalen van illegale activiteiten opvolging gegeven, waar nodig met inzet van handhavende maatregelen.

Zowel nationaal als internationaal heeft DNB bijgedragen aan een versteviging van het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering. DNB zet daarbij in op betere informatie-uitwisseling en intensievere samenwerking met publieke partners zoals het OM, de FIOD en de Belastingdienst, en stimuleert ook de samenwerking tussen en met private partijen. Nationaal heeft DNB dit onder andere gedaan door deelname aan projecten van het Financieel Expertise Centrum (FEC). Daarbij wisselen we ook regelmatig kennis en informatie uit met het samenwerkingsverband infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV) en de Regionale Informatie en Expertise Centra (RIECs). Ook heeft DNB bijgedragen aan de ontwikkeling en implementatie van het nationaal plan van aanpak witwassen van de ministers van Financiën en Justitie & Veiligheid en werkt DNB vanuit haar toezichthoudende functie actief mee aan de verdere opvolging van dat plan. Daarnaast heeft DNB vanuit haar toezichthoudende rol de opzet van Transactiemonitoring Nederland (opgericht door vijf Nederlandse banken) beoordeeld.

Internationaal heeft DNB, naast haar diverse bilaterale contacten met buitenlandse toezichthouders, deelgenomen aan meerdere *AML colleges of supervisors* gericht op het voorkomen van witwassen en financiering van terrorisme. DNB is zelf ook organisator geweest van colleges georganiseerd voor het toezicht op Nederlandse banken en hun internationale activiteiten. Daarnaast nemen we actief deel in internationaal overleg door participatie in meerdere werkgroepen van de EBA en de *Financial Action Task Force* (FATF). Verder heeft DNB samen met andere Nederlandse autoriteiten gewerkt aan een goede voorbereiding op de evaluatie van Nederland door de FATF, waarvan het on-site onderzoek medio 2021 plaats vindt.

Tot slot maakt DNB voor haar integriteitstoezicht in toenemende mate gebruik van moderne digitale middelen, bijvoorbeeld om *Open Source Intelligence* (OSINT) onderzoeken te kunnen doen. Daarnaast passen we ook integrale data-analyse toe voor de beoordeling van klantonderzoek en transactiemonitoring door financiële instellingen. Met dergelijke digitale technieken slagen we erin om integriteitsrisico's nog scherper en meer integraal te identificeren en de naleving van wet- en regelgeving nog diepgaander te controleren.

Voor meer specifieke toelichting op het integriteitstoezicht per sector verwijzen wij naar navolgende paragrafen.

2.3.2 Sectorspecifiek

In de sectorspecifieke paragrafen leest u meer over de activiteiten en resultaten per sector.

De sectorale tabellen tonen een gedetailleerder niveau van de inzet van de capaciteit, dan voorheen. Deze niveaus sluiten aan op de nieuwe hiërarchie die opgesteld is vanuit de geactualiseerde toezichtsmethodologie (zie bijlage 3 voor een legenda van de nieuwe hiërarchie).

2.3.3 Banken

Het uitbreken van de coronacrisis heeft een significante en belangrijke impact gehad op de vooruitzichten en risico's voor de Nederlandse bankensector. Doordat DNB en de ECB risicogebaseerd toezicht houden heeft dit ertoe geleid dat het toezichtprogramma voor banken op meerdere fronten is aangepast ten opzichte van de ZBO-begroting 2020. Deze operationele verlichting bood ruimte voor zowel banken als toezichthouder om de aandacht te kunnen verleggen naar de meest acute risico's voortkomend uit de coronacrisis. DNB heeft in samenwerking met de NVB voor LSI-banken in april, juni en september 2020 digitale webinars georganiseerd. Hierin is een toelichting gegeven op de maatregelen en acties van DNB als gevolg van de coronacrisis.

Bij het toezicht op banken is van belang op te merken dat binnen het *Single Supervisory Mechanism* (SSM) de ECB eindverantwoordelijk is voor het prudentiële toezicht op alle banken binnen het eurogebied. Ten aanzien van het accounttoezicht en de (on-site) onderzoeken bij 'grotere' banken (SI's) heeft DNB binnen het SSM een uitvoerende rol. De activiteiten voor SI's zijn een uitvloeisel van de risicobereidheid binnen het SSM, zoals vastgesteld door o.a. DNB in de *Supervisory Board* van de ECB. In 2020 is hierbij door toezichthouders bij DNB zeer intensief en frequent samengewerkt met de toezichthouders bij de ECB bij het herprioriteren van de toezichtactiviteiten als gevolg van de coronacrisis en bij de (soms dagelijkse) monitoring van Corona-gerelateerde risico's bij de Nederlandse SI's. Ten aanzien van de 'kleinere' banken (LSI's) kan DNB een meer proactieve rol nemen bij zowel de prioritering als de uitvoering van het accounttoezicht en de (on-site) onderzoeken.

On-site toezicht

De coronacrisis heeft het on-site toezicht stevig ontregeld. Meer dan de helft van de geplande on-site onderzoeken is uitgesteld of afgelast. Onderzoeken die na medio maart wel doorgang konden vinden zijn off-site uitgevoerd, vaak met een beperktere scope en een kleiner onderzoeksteam. Dit alles heeft er toe geleid dat het doel van

dertig gelanceerde onderzoeken niet is gehaald (er zijn twintig onderzoeken gelanceerd) en dat een groot deel van het consultantsbudget onbenut is gebleven.

Bazel 3.5

DNB heeft zich ook in 2020 ingezet om de voorstellen van de Europese Commissie nauw aan te laten sluiten bij de Bazelse afspraken. De coronacrisis heeft geleid tot uitstel van de implementatie van Bazel 3.5 met één jaar waardoor in 2020 minder aandacht voor het onderwerp was dan voorzien. Desalniettemin nam DNB in de eerste maanden van 2020 namens Nederland deel aan de focusgroepen van de Europese Commissie. Ook heeft DNB het ministerie van Financiën geadviseerd bij vraagstukken over de voorstellen, welke grotendeels zijn overgenomen. Tot slot, heeft DNB bijgedragen aan het nieuwe EBA Call for Advice rapport over de Europese implementatie en de kwantitatieve impact van Bazel 3.5. Dit EBA rapport betreft een update op verzoek van de Europese Commissie.

Aanpassingen van kapitaaleisen en dividend-restricties

Nederlandse banken vervulden in 2020 als financieel intermediairs een belangrijke rol in zware economische tijden. Kapitaaleisen zijn door de ECB en DNB tijdelijk verlaagd om banken beter in staat te stellen deze rol uit te oefenen (zie ook het '[Overzicht COVID-19 maatregelen](#)'). Hier stond tegenover dat er restricties zijn gesteld aan de uitkeringen van dividenden en bonussen. Onze toezichthouders hebben de gecombineerde effecten van deze maatregelen en de impact op de financiële weerbaarheid van Nederlandse banken gedurende 2020 zorgvuldig beoordeeld.

Verhoogde monitoring van krediet- en liquiditeitsrisico's

De Nederlandse bankensector heeft over het algemeen een goede uitgangspositie qua kapitaal- en liquiditeitsposities. Echter, doordat bedrijven en particulieren in toenemende mate in financiële problemen dreigen te komen is er sprake van een toename van kredietrisico's. Deze risico's worden deels gemaskeerd door moratoria en overheidsmaatregelen. Om deze risico's beter te kunnen duiden, hebben onze

toezichthouders in 2020 specifieke data-uitvragen bij banken uitgevoerd naast de gebruikelijke CRD IV toezichtrapportages. Deze data-uitvragen vormden de basis voor verhoogde monitoring van risico's door DNB en ECB in 2020.

Supervisory Review and Evaluation Process (SREP)

De bovenstaande additionele en onvoorziene ontwikkelingen hebben er in 2020 toe geleid dat niet alle activiteiten volgens het toezichtplan konden worden uitgevoerd. Zo heeft voor de meeste banken een minder intensief SREP proces plaatsgevonden, in lijn met de aangepaste SREP-richtlijnen van de EBA. Hierdoor zijn risicoscores en Pijler 2 kapitaaleisen alleen in uitzonderlijke gevallen gewijzigd.

Stresstesten

Vanwege de coronacrisis is besloten om de voor 2020 geplande stresstest van de EBA en de ECB voor SI's uit te stellen naar 2021. In plaats hiervan zijn er twee gerichte pandemie-stresstesten uitgevoerd. In beide gevallen vormden de resultaten van individuele banken een belangrijke graadmeter voor het risicogebaseerde toezicht. De resultaten van de door ons uitgevoerde pandemie stresstest zijn in [juni 2020](#) gepubliceerd (en bijgewerkt in december 2020). De geaggregeerde resultaten van de coronacrisis gerelateerde Vulnerability Analysis door de ECB zijn op [28 juli 2020](#) gepubliceerd.

Voortgang beoordeling lopende hersteltrajecten

Voor alle SI's is in maart 2020 een breed uitstel van zes maanden verleend voor lopende hersteltrajecten. Hier staat tegenover dat toezichthouders voortgang hebben gemaakt met de beoordeling van hersteltrajecten die reeds in gang waren gezet voor het uitbreken van de coronacrisis. In 2020 zijn binnen diverse prudentiële hersteltrajecten ongeveer 250 bevindingen gesloten na positieve beoordelingen door toezichthouders. In die gevallen hebben de Nederlandse banken voldoende herstel laten zien binnen een specifiek hersteltraject. Indien dit niet het geval is, wordt banken alsnog gevraagd om additionele stappen te zetten.

Overige thema's SI en LSI toezicht

In 2020 is specifieke aandacht geschonken aan de opzet van de *non-performing-loan policies* bij alle banken. Een onderzoek bij LSI's heeft de beleidsstukken getoetst op het naleven van de EBA Guidelines on Non Performing and Forborne Exposures. De bevindingen zijn met de banken gedeeld. Daarnaast heeft DNB in het vierde kwartaal van 2020 voor LSI's een onderzoek uitgevoerd naar de IT-risico's bij banken. De bevindingen moeten nog worden gedeeld met de sector.

Vergunning verlening en overnames

DNB heeft in 2020 in het kader van de Brexit aan één buitenlandse bank een vergunning verstrekt. Daarnaast waren er in 2020 meerdere overnames, waarvoor DNB intensieve VVGB trajecten heeft uitgevoerd.

Brexit

In 2020 heeft DNB zich voorbereid op het aflopen van de Brexit overgangperiode. Zo heeft DNB gedurende 2020 onder toezicht staande instellingen meermaals aangespoord de voor hen relevante risico's van een no-deal Brexit in kaart te brengen en te beheersen. In september 2020 hebben wij hier onder instellingen een gerichte uitvraag naar uitgevoerd.

Verder heeft DNB, op basis van uitgevoerde analyses door DNB en de AFM, het ministerie van Financiën geadviseerd niet alsnog de ministeriële vrijstellingsregeling voor het verlenen van beleggingsdiensten in werking te laten treden. Met deze vrijstellingsregeling zouden beleggingsondernemingen uit het Verenigd Koninkrijk zonder vergunning beleggingsdiensten hebben kunnen blijven aanbieden in Nederland. Het uitblijven van deze vrijstellingsregeling leidde tot een verhoogde kans op derde land vergunningaanvragen door Britse partijen. Aangezien deze tot op heden nog niet zijn afgegeven heeft DNB een beleidslijn voor dergelijke aanvragen

opgesteld. Daarnaast heeft DNB een handavingslijn vastgesteld op basis van de geldende wet- en regelgeving, waarin is samengevat welke financiële diensten er vanaf 1 januari 2021 nog mogen worden aangeboden vanuit het VK aan klanten in Nederland. Hierover is extern gecommuniceerd middels een factsheet.

Integriteitstoezicht

In 2020 heeft het integriteitstoezicht op banken zich in het bijzonder gericht op het monitoren en beoordelen van de voortgang en realisatie van met verschillende banken afgesproken herstel- en verbeterprogramma's. DNB constateert dat het bewustzijn en verantwoordelijkheidsgevoel van banken en hun bestuurders voor een effectieve invulling van de hun Wwft-poortwachtersrol significant toeneemt en dat veel banken goede voortgang boeken met hun herstel- en verbeterprogramma's. Toch blijkt dat de problematiek die de banken moeten adresseren veelal groter en complexer is dan vooraf door de banken werd verondersteld. In combinatie met de door banken gevoelde impact van de coronacrisis, zorgt dit voor vertraging in de uitvoering van deze programma's. In 2020 heeft DNB een drietal thematische onderzoeken uitgevoerd gericht op i) de weerbaarheid van banken tegen ondermijnende criminaliteit, ii) de beheersing van cliënt-gerelateerde fiscale risico's door banken en iii) de opzet van de Systematische Integriteitsrisicoanalyse met inachtneming van de in 2019 gewijzigde Wwft. Bij deze onderzoeken zijn bij verschillende banken tekortkomingen vastgesteld die moeten worden hersteld. In enkele gevallen heeft DNB in dit verband (formele) maatregelen moeten treffen.

Naar aanleiding van de publicatie van de FinCEN Files in september 2020 en de berichtgeving daarover in de (Nederlandse) media ten aanzien van betrokkenheid van Nederlandse banken heeft DNB dit onderwerp projectmatig onderzocht, waarbij wij betrokken banken hebben verzocht nader onderzoek te verrichten en de uitkomsten daarvan aan DNB te rapporteren. Tevens heeft DNB samen met de

AFM de minister van Financiën nadere toelichting gegeven op de FinCEN Files en het zogenaamde *mirror trading*⁴. Verder is DNB vanaf 10 september 2020 belast met het toezicht op het Verwijzingsportaal Banken. Ten aanzien van dit toezicht is door DNB op 21 oktober 2020 een samenwerkingsconvenant⁵ met het ministerie van Justitie en Veiligheid afgesloten. Bij de uitvoering van het toezicht op het Verwijzingsportaal heeft DNB zich de eerste periode vooral gericht op de aansluitingsplicht op het portaal van banken en betaalinstanties die IBANs uitgeven. Tot slot heeft DNB in 2020 ingezet op betere informatie-uitwisseling met andere AML/CFT toezichthouders in Europa.

Box 1 publicatie FinCEN Files

Vanaf 20 september 2020 hebben samenwerkende media uit verschillende landen gepubliceerd over vertrouwelijke transactie-informatie zoals die door banken in de Verenigde Staten gerapporteerd is aan FinCEN. De gelekte informatie heeft betrekking op meldingen van verdachte transacties gedaan door Amerikaanse banken in de periode 2000 tot 2017. Uit de gepubliceerde data blijkt dat in ieder geval 11 banken die onder Wwft toezicht van DNB staan betrokken zijn. Dit betreft zowel Nederlandse banken als bijkantoren van buitenlandse banken.

Rekening houdend met het feit dat de gepubliceerde informatie niet geverifieerd en verouderd is, hebben wij de genoemde banken verzocht eigen onderzoek te doen naar de gepubliceerde data. DNB heeft daarbij verzocht om inzicht in:

- de aard en omvang van hun betrokkenheid bij de gepubliceerde zaken;
- hoeverre zelf meldingen van ongebruikelijke transacties bij FIU-NL (of bij buitenlandse FIU's) zijn gedaan dan wel dat dit alsnog zal plaatsvinden;
- welke impact dit heeft voor de zakelijke relatie met huidige klanten; en

- welke bredere lessen getrokken kunnen worden voor het doorlopend monitoren van klanten en hun transacties.

De uitkomsten van de interne onderzoeken zijn door de banken aan DNB gerapporteerd. DNB heeft waar nodig vervolgacties ondernomen richting banken om diepgaander beeld bij de beheersing van geconstateerde integriteitsrisico's te krijgen en om waar nodig aanvullende maatregelen door de betreffende banken te laten treffen teneinde hun Wwft poortwachtersfunctie verder te versterken. Voor een aantal banken gold dat verbeteringen geïncorporeerd moesten worden in reeds bestaande herstel- en verbetertrajecten.

DNB ziet er op toe dat de aanvullende maatregelen goede opvolging krijgen. Verder heeft DNB naar aanleiding van de publicaties informatie uitgewisseld met andere toezichthouders zodat iedereen ten aanzien van de betrokken banken diens rol optimaal kan vervullen. DNB heeft in samenwerking met de AFM nadere toelichting gegeven op de FinCEN Files en de rol van DNB en AFM op dit terrein aan de minister van Financiën.

De activiteiten en inspanningen van DNB op gebied van integriteitstoezicht in 2020 hebben bijgedragen aan een verhoogd bewustzijn voor integriteitsrisico's bij bestuurders van banken en een toegenomen beheersing van deze risico's. De activiteiten die DNB in Europees en internationaal verband heeft verricht vormen een belangrijke bouwsteen voor versterken van het (Europese) AML/CFT toezicht.

Gerealiseerde kosten toezicht op banken

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot banken zijn weergegeven in tabel 5.

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-financien/documenten/kamerstukken/2020/11/20/kamerbrief-over-fincen-files>

⁵ <https://www.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-65580.html>

Tabel 5 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten banken

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten SI's	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Basisprogramma					
Off-site toezicht		13,0	-	-	-
Prudentieel toezicht		-	6,9	9,8	-2,9
Integriteitstoezicht		1,4	1,5	2,1	-0,6
Toezichtstatistieken		1,8	1,0	1,5	-0,6
Risico-gebaseerd programma					
Risico-gebaseerd toezicht		-	1,9	-	1,9
On-site toezicht		6,0	4,2	8,3	-4,1
Sector expertise		-	2,0	2,3	-0,3
Gepland toezicht		22,1	17,5	23,9	-6,5
Toezicht aanvragen					
Toetreding		0,6	0,2	0,4	-0,2
Onvoorziene toezichtactiviteiten					
Interventie en handhaving		0,1	0,1	0,1	-0,1
Ad-hoc activiteiten		-	1,1	-	1,1
Nieuwe toezichtactiviteiten		-	0,1	-	0,1
Ongepland toezicht		0,6	1,4	0,5	0,9
Totaal uitvoerende activiteiten	23,6	22,7	18,8	24,5	-5,6

Tabel 5 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten banken -vervolg-

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten SI's	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Beleid en regelgeving	3,4	3,5	5,9	5,1	0,8
Externe communicatie	0,3	0,3	0,4	0,4	-
Juridische activiteiten	0,7	0,5	0,5	0,9	-0,4
Toezichtbrede activiteiten	4,5	4,3	6,8	6,3	0,5
Ondersteunende activiteiten	18,0	17,9	21,3	23,5	-2,2
Totaal kosten	46,0	44,9	46,9	54,3	-7,3

* De uitvoerende activiteiten werden tot 2019 alleen op totaalniveau verantwoord. Vanaf 2019 wordt een gedetailleerder niveau gehanteerd.

Tabel 5 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten banken -vervolg-

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten LSI's	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Basisprogramma					
Off-site toezicht		6,2	-	-	-
Prudentieel toezicht		-	3,3	1,0	2,3
Integriteitstoezicht		1,3	0,3	1,5	-1,2
Toezichtstatistieken		0,9	0,6	0,8	-0,2
Risico-gebaseerd programma					
Risico-gebaseerd toezicht		-	1,0	1,5	-0,5
On-site toezicht		2,9	3,5	3,7	-0,3
Sector expertise		-	2,2	2,0	0,2
Gepland toezicht		11,3	10,9	10,5	0,4
Toevoegingen					
Toezicht aanvragen					
Toetreding		0,8	1,9	1,3	0,6
Onvoorziene toezichtactiviteiten					
Interventie en handhaving		0,3	0,2	0,8	-0,6
Ad-hoc activiteiten		-	0,4	1,2	-0,8
Nieuwe toezichtactiviteiten		-	0,1	-	0,1
Ongepland toezicht		1,1	2,6	3,2	-0,6
Totaal uitvoerende activiteiten	11,7	12,4	13,5	13,7	-0,2

Tabel 5 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten banken -vervolg-

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten LSI's	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Beleid en regelgeving	1,7	1,8	3,2	2,8	0,4
Externe communicatie	0,2	0,2	0,3	0,2	-
Juridische activiteiten	0,6	0,6	0,9	0,8	0,1
Toezichtbrede activiteiten	2,5	2,5	4,4	3,8	0,5
Ondersteunende activiteiten	9,8	9,6	14,5	13,7	0,8
Totaal kosten	23,9	24,5	32,4	31,2	1,2

* De uitvoerende activiteiten werden tot 2019 alleen op totaalniveau verantwoord. Vanaf 2019 wordt een gedetailleerder niveau gehanteerd.

Toelichting

De gerealiseerde kosten voor het toezicht op significante en overige banken bedragen EUR 79,3 mln. en blijven daarmee EUR 6,1 mln. onder de begroting. De oorzaak van de lagere kosten is grotendeels gerelateerd aan de coronacrisis. Zoals hiervoor beschreven is het geplande aantal on-sites voor SI's niet gerealiseerd en is de hiervoor geraamde externe inhuur niet ingezet (EUR -2,5 mln). Hierdoor is ook capaciteit verschoven van on-sites naar toezichtbrede activiteiten (projecten) zoals de Digitale Strategie Toezicht en de geactualiseerde toezichtmethodologie. Ook is capaciteit op andere sectoren ingezet. Voor SI's is een deel van de geplande prudentiële toezichtcapaciteit verschoven naar ad-hoc activiteiten (EUR +1,1 mln) in verband met de verhoogde risico-monitoring in het kader van de coronacrisis. De verschuiving naar andere sectoren en gemiddeld lagere salariskosten per fte draagt bij aan de lagere kosten voor zo'n EUR 1,3 mln.

Het merendeel van de geplande on-sites bij de LSI's heeft doorgang gevonden (sinds medio maart in de vorm van off-sites). De overige capaciteit is ingezet via bancaire expertise door een bijdrage te leveren aan verhoogde monitoring activiteiten en verdiepende analyses ten aanzien van de belangrijkste risico's die voortkwamen uit de crisis.

2.3.4 Verzekeraars

De coronacrisis heeft afgelopen jaar vanzelfsprekend ook invloed gehad op het toezicht op verzekeraars. Voor een substantieel aantal geplande onderzoeken is een her-prioritering vastgesteld. Criteria hierbij zijn onder meer geweest in hoeverre instellingen (extra) gevoelig zijn voor de coronacrisis, in hoeverre uitvragen en onderzoeken ook later gedaan zouden kunnen worden en in hoeverre onderzoeken kunnen plaatsvinden zonder de verzekeraar zelf te hoeven bezoeken. DNB heeft de impact van de coronacrisis op de verzekeringssector gemonitord, waarbij ook aandacht is besteed aan de operationele en IT-risico's, onder meer vanwege het thuiswerken door verzekeraars. De impact op de financiële situatie is eveneens nauw gevolgd. Gegeven de grote onzekerheid over de impact van de coronacrisis op verzekeraars in het voorjaar, heeft DNB de oproep van EIOPA aan verzekeraars, om de uitbetaling van dividend en de inkoop van eigen aandelen tijdelijk op te schorten, gesteund. Vanaf juli 2020 heeft DNB, onder meer naar aanleiding van de verschillende manieren waarop in lidstaten invulling werd gegeven aan de oproep van EIOPA, aangegeven bereid te zijn dividend-voornemens *case-by-case* te beoordelen; daarbij verwachtte DNB een goede analyse van de impact van corona door de verzekeraar in het voornemen. Naast de generieke impact van de coronacrisis voor de gehele verzekeringssector stonden zorgverzekeraars voor een bijzondere uitdaging. Enerzijds om de coronacrisis gerelateerde extra schadelast op te vangen en te bevoorschotten, en anderzijds om de continuïteit van zorgaanbieders te waarborgen via compensatieregelingen vanwege afschaling en uitstel van reguliere zorg. De onzekerheid voor zorgverzekeraars wordt door de bestaande catastrofereregeling begrensd. DNB heeft de totstandkoming van de regelingen extra gemonitord en net als toezichthouders NZa en ACM ruimte geboden in de toezichtregels. In november bleek de zorgpremie 2021 door de tegengestelde financiële effecten uiteindelijk beperkt te hoeven stijgen.

Lage rente problematiek

De langdurige lage rentestand vormt een serieuze uitdaging voor de verzekeringssector. Bij levensverzekeraars en andere verzekeraars met lange-termijn verplichtingen, hebben het verdienvermogen en het traditionele bedrijfsmodel te lijden onder de lage rente en teruglopende premie-inkomsten. In 2020 hebben wij voor de problematiek van de lage rente een gedegen analyse gemaakt om te komen tot een toezichtaanpak die de uitdagingen voor de houdbaarheid van de Nederlandse levensverzekeraars in een voortdurende lage-rente-omgeving moet adresseren. Schadeverzekeraars werden dankzij hun gediversifieerde portefeuilles minder geraakt door de lage rentestand, maar zijn onverminderd onderhevig aan stevige concurrentie, ook van verzekeraars die hun zetel in het buitenland hebben.

Herziening Solvency II

Het Europese toezicht op verzekeraars stond in 2020 in het teken van de herziening van Solvency II. Door de coronacrisis heeft EIOPA haar advies aan de Europese Commissie later dan gepland uitgebracht. EIOPA heeft de extra tijd gebruikt om een extra impact assessment uit te voeren. Die was nodig om de impact van de ontwikkelingen op de financiële markten sinds de uitbraak van het coronavirus in kaart te brengen. Bij de herziening van Solvency II heeft DNB succesvol ingezet op aanpassingen die meer recht doen aan de economische werkelijkheid, maar dankzij infasering toch de gewenste gebalanceerde uitkomst geeft. Het EIOPA advies bevat een nieuwe extrapolatie methode voor verzekeringsverplichtingen die gebaseerd is op de methode die nu gebruikt wordt voor Nederlandse pensioenfondsen. Hiernaast, zijn er ook voorstellen gedaan om de zogenoemde *Volatility Adjustment* te verbeteren zodat solvabiliteitsratio's stabielere worden en is de risicomarge aangepast.

Internationale toezichtraamwerk

DNB leverde in 2020 een bijdrage aan activiteiten binnen de IAIS. Hierbij lag de focus op de implementatie van het nieuwe 'holistisch raamwerk'. In het kader van het raamwerk heeft het IAIS een impactanalyse van de coronacrisis op de verzekeringssector uitgevoerd en gepubliceerd en is het IAIS gestart met het beoordelen van de mondiale implementatie van de standaarden voor macroprudentiële en financiële stabiliteitsdoeleinden. Verder bleef DNB de monitoringperiode in het kader van het *International Capital Standard*-project van deelnemende verzekeringsgroepen in 2020 volgen.

Toezichtstrajecten

In 2020 vroeg een aantal specifieke trajecten om relatief veel aandacht en inzet van capaciteit. Zo is voor VIVAT een langlopend traject afgerond met het verlenen van een vergunning voor overname door Athora en NN. Ook heeft DNB aan het begin van het jaar een vvgb verstrekt aan DELA voor de overname van Yarden. Deze overname heeft om diverse redenen, waaronder gerechtelijke uitspraken over aangepaste uitvaartpolissen bij Yarden, niet plaatsgevonden. Na een intensieve toezichtperiode op Conservatrix bleek het aanvragen van het faillissement helaas de enige mogelijkheid. DNB heeft een faillissementsaanvraag gedaan bij de rechtbank Amsterdam, die het faillissement op 8 december 2020 heeft uitgesproken. Gelet op haar wettelijke taak, heeft DNB bij deze aanvraag een advies overlegd over de uitvoering van het faillissement door de curatoren. Ten behoeve van dit advies heeft DNB tevens een marktverkenning laten uitvoeren naar de mogelijkheden van overdracht van de portefeuille binnen faillissement. Tijdens de voorbereidende werkzaamheden heeft DNB de rechtbank verzocht een beoogd faillissementscurator bij Conservatrix aan te wijzen. Dat verzoek heeft de rechtbank op 11 november 2020 ingewilligd.

Overige activiteiten

Andere substantiële toezichtactiviteiten van DNB betroffen de beoordeling van onder andere de interne modellen (en de door verzekeraars ingediende wijzigingen daarvan), jaarstaten, *Own Risk and Solvency Assessments* (ORSA's) en van zogenoemde Voorbereidende Crisisplannen in het kader van de Wet Herstel- en Afwikkeling Verzekeraars. Deze beoordeling ter verdere implementatie van VCP's was een thema-onderzoek. Ook zijn in 2020 de uitkomsten van het 'Insurtech' onderzoek gepubliceerd. In dit onderzoek heeft DNB de afgelopen jaren onderzocht of verzekeraars de potentiële kansen en risico's ten aanzien van technologische ontwikkelingen aantoonbaar in beeld hebben en of zij strategische besluiten over technologische ontwikkelingen kunnen onderbouwen en implementeren.

Naast het lopende toezicht hebben wij capaciteit ingezet voor digitalisering en stappen gezet op het terrein van Mijn Toezicht, een tekstanalyse-tool en het automatiseren van toezichtscores. Tevens heeft DNB afgelopen jaar in een pilot broncodes met verzekeraars gedeeld, zodat verzekeraars hun rapportages binnen hun eigen IT-omgeving kunnen controleren met de validatieregels van DNB.

Integriteitstoezicht

DNB heeft in het kader van het integriteitstoezicht aandacht besteed aan de verschillende integriteitsrisico's voor levensverzekeraars. We hebben zowel onderzoek gedaan naar de naleving van de Wwft door levensverzekeraars, als naar de integere en beheerste bedrijfsvoering en de beheersing van het risico op belangenverstremgeling. Ook is op basis van de resultaten van de uitvraag niet-financiële risico's (SBA NFR) uitgebreid aandacht besteed aan de naleving van de Sanctiewet.

Gerealiseerde kosten toezicht op verzekeraars

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot verzekeraars zijn weergegeven in tabel 6.

Tabel 6 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten verzekeraars

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten verzekeraars	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Basisprogramma					
Off-site toezicht		15,1	-	-	-
Prudentieel toezicht		-	6,3	3,8	2,5
Integriteitstoezicht		0,4	0,2	0,2	-
Toezichtstatistieken		1,5	0,9	1,4	-0,5
Risico-gebaseerd programma					
Risico-gebaseerd toezicht		-	2,6	6,3	-3,7
On-site toezicht		0,8	1,2	2,4	-1,2
Sector expertise		-	2,3	0,4	1,9
Gepland toezicht		17,7	13,5	14,5	-1,0
Toevoegingen					
Toezicht aanvragen					
Toetreding		1,9	1,2	0,9	0,3
Onvoorziene toezichtactiviteiten					
Interventie en handhaving		1,1	0,5	0,5	-
Ad-hoc activiteiten		-	1,6	3,1	-1,5
Nieuwe toezichtactiviteiten		-	-	-	-
Ongepland toezicht		3,0	3,3	4,5	-1,2
Totaal uitvoerende activiteiten	19,1	20,8	16,8	19,1	-2,2

Tabel 6 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten verzekeraars -vervolg-

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten verzekeraars	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Beleid en regelgeving	3,6	4,2	6,0	4,9	1,1
Externe communicatie	0,3	0,3	0,3	0,3	-
Juridische activiteiten	0,8	1,8	1,8	1,6	0,2
Toezichtbrede activiteiten	4,7	6,3	8,1	6,8	1,3
Ondersteunende activiteiten	15,1	16,7	18,8	20,0	-1,2
Totaal kosten	38,9	43,7	43,7	45,8	-2,2

* De uitvoerende activiteiten werden tot 2019 alleen op totaalniveau verantwoord. Vanaf 2019 wordt een gedetailleerder niveau gehanteerd.

Toelichting

De in 2020 gerealiseerde kosten voor het toezicht op verzekeraars zijn weergegeven in Tabel 6. Ten opzichte van de toezichtbegroting 2020 worden de totale kosten met EUR 2,2 mln. onderschreden.

Voor de sector verzekeraars hebben net als bij andere sectoren ook minder on-sites plaatsgevonden door coronacrisis. Een aanzienlijk deel van het risicogebaseerde toezicht is in de accountgesprekken meegenomen. Dit zorgt voor meer inzet op prudentieel toezicht dan begroot.

De grotere inzet op toezichtbrede activiteiten betreft de uitwerking, in intensieve dialoog met de sector, van een aantal belangrijke interpretatievraagstukken zoals de lage rente, LAC-DT, behandeling van hypotheek en MFHC. Daarnaast is er meer inzet gepleegd op het delen van *supervisory practices*, in EIOPA verband, om zo meer

tot convergentie te komen van het verzekeringstoezicht in Europa. Ook projecten zoals de Digitale Strategie Toezicht, de geactualiseerde toezichtsmethodologie en het nieuwe kostenkader 2021-2024 hebben meer inzet gevraagd dan begroot.

2.3.5 Pensioenfondsen

Het Hoofdlijnenakkoord van een Nieuw Pensioencontract (NPC) van juli 2020⁶, de coronacrisis en de voortgaande consolidatie van de pensioensector zijn bepalend geweest bij het uitoefenen van Toezicht op de Pensioensector in het afgelopen jaar.

Het nieuwe pensioencontract

DNB heeft haar kennis en expertise verleend aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om het Hoofdlijnenakkoord van het NPC in passende wetgeving te gieten. Belangrijke onderwerpen bij de nieuwe Pensioenwet zijn de transitie-problematiek) en de uiteindelijke invulling en uitvoerbaarheid van het nieuwe contract. De invulling van deze wet is aan de politiek. De inbreng van DNB hierbij is erop gericht om voor- en nadelen van inrichtingsopties in kaart te brengen en de gevolgen kwantitatief inzichtelijk te maken. Hiermee hebben wij een bijdrage geleverd aan goed geïnformeerde politieke besluitvorming met voldoende aandacht van de evenwichtigheid en uitvoerbaarheid van het voorgestelde beleid.

De bedoeling is dat de wet op 1 januari 2022 in werking zal treden. Sociale partners hebben vervolgens tot 1 januari 2024 de tijd om afspraken te maken over het nieuwe contract, waarna instellingen tot 1 januari 2026 de tijd hebben om deze te implementeren. Naast onze inspanningen ten behoeve van het nieuwe pensioencontract, heeft DNB in gesprekken met een aantal fondsen veel aandacht besteed aan de kwetsbare financiële situatie. Daarbij is voornamelijk stil gestaan bij de aandachtspunten bij het doorvoeren van eventuele kortingen en/of wijzigingen in het premiebeleid, opdat fondsen zich bij dergelijke besluiten houden aan de vigerende wet- en regelgeving.

Gevolgen coronacrisis

Als gevolg van de coronacrisis zijn zowel DNB als de sector overgeschakeld op thuiswerken en worden digitale platforms gebruikt om te communiceren. Hoewel uitval van personeel tot op heden beperkt is gebleven, is het evident dat projecten en onderzoeken aangepast moesten worden. DNB heeft dan ook haar werkzaamheden in overleg met de sector geherprioriteerd en waar nodig (on-site) onderzoeken en andere activiteiten uitgesteld. Niettemin heeft uiteindelijk meer dan 90% van de onderzoeken kunnen plaatsvinden. De onderzoeken met een innovatief element, zoals het toepassen van *process mining* en data-analyse technieken, zijn uitgesteld, omdat fysieke interactie hiervoor elementair is. Voorts hebben wij aandacht van de sector (gevraagd om juist in deze coronatijd beducht te zijn voor operationele en cyberrisico's en hebben hiervoor specifieke gesprekken en uitvragen plaatsgevonden. Dit heeft ook geleid tot een aantal sectoruitingen over het belang van het op orde zijn en houden van maatregelen op het terrein van operationele en IT-risico's).

Consolidatie

De aanhoudende consolidatie van de sector heeft zich ook in 2020 onverminderd doorgezet. Noodzakelijke schaalgrootte, efficiency en kostenbesparingen blijven nodig om de uitvoeringskosten zo laag mogelijk te houden. Dit alles om de toegezegde pensioenregelingen goed na te kunnen komen. In totaal heeft DNB 58 Collectieve Waarde Overdrachten (CWO's), waarvan vijftien een liquidatie betroffen, en twee fusies beoordeeld.

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/pensioen/documenten/kamerstukken/2020/07/06/uitwerking-pensioenakkoord>

Overige activiteiten

DNB heeft naast het lopende toezicht veel capaciteit ingezet op de digitalisering van het toezicht en de voorbereidingen op en de implementatie van de geactualiseerde toezichtsmethodologie en het nieuwe kostenkader 2021-2024. In 2020 hebben wij veel inspanningen verricht om de toezichtsystemen, -processen en platforms te digitaliseren. Concrete voorbeelden hierbij zijn de digitalisering van risico-identificatie en –mitigatie programma's. Dit geldt ook voor de communicatie met de sector. Deze inspanningen leiden tot hogere efficiency en kostenbesparingen.

Integriteitstoezicht

In het kader van het integriteitstoezicht heeft DNB in het bijzonder aandacht besteed aan de naleving van de Sanctiewet, enerzijds door verschillende incidenten op dit gebied, en anderzijds op basis van de verkregen inzichten uit de jaarlijkse uitvraag niet-financiële risico's (SBA NFR). Daarnaast is uitgebreide aandacht besteed aan het risico op belangenverstremeling, en zijn er meerdere specifieke onderzoeken op dit gebied ontwikkeld en/of in gang gezet. Ook is aandacht besteed aan het risico op fraude in een aantal vastgoedbeleggingen. De SBA NFR, die gebruikt wordt voor de analyse van het integriteitsrisico bij pensioenfondsen, is in 2020 verder doorontwikkeld, en dient ook als input voor specifieke onderzoeken in 2021.

Gerealiseerde kosten toezicht op pensioenfondsen

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot pensioenfondsen zijn weergegeven in tabel 7.

Tabel 7 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten pensioenfondsen

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten pensioenfondsen	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Basisprogramma					
Off-site toezicht		9,0	-	-	-
Prudentieel toezicht		-	5,3	2,1	3,2
Integriteitstoezicht		0,4	0,2	0,2	-
Toezichtstatistieken		1,3	0,7	1,1	-0,4
Risico-gebaseerd programma					
Risico-gebaseerd toezicht		-	1,5	4,4	-2,9
On-site toezicht		1,7	1,0	1,9	-0,9
Sector expertise		-	0,1	1,0	-0,9
Gepland toezicht		12,4	8,6	10,6	-2,0
Toevoegingen					
Toezicht aanvragen					
Toetreding		1,2	1,2	0,7	0,4
Onvoorziene toezichtactiviteiten					
Interventie en handhaving		0,4	0,2	0,3	-0,1
Ad-hoc activiteiten		-	0,8	0,4	0,4
Nieuwe toezichtactiviteiten		-	-	0,2	-0,2
Ongepland toezicht		1,5	2,2	1,6	0,6
Totaal uitvoerende activiteiten	14,1	13,9	10,9	12,3	-1,4

Tabel 7 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten pensioenfondsen -vervolg-

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten pensioenfondsen	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Beleid en regelgeving	3,3	3,4	4,8	4,1	0,7
Externe communicatie	0,2	0,2	0,2	0,2	-
Juridische activiteiten	0,7	0,9	0,5	0,6	-0,1
Toezichtbrede activiteiten	4,2	4,6	5,5	5,0	0,5
Ondersteunende activiteiten	11,5	12,5	13,6	14,3	-0,7
Totaal kosten	29,7	31,0	30,0	31,5	-1,5

* De uitvoerende activiteiten werden tot 2019 alleen op totaalniveau verantwoord. Vanaf 2019 wordt een gedetailleerder niveau gehanteerd.

Toelichting

De gerealiseerde toezichtkosten bedragen EUR 30,0 mln. en zijn EUR 1,5 mln. lager dan begroot. De directe toezichtkosten liggen EUR 1,4 onder de begroting en liggen ook lager EUR 3,0 mln. lager dan in 2019. De lagere kosten komen voornamelijk door minder inhuurkosten en minder inzet van de afdelingen die zich bezighouden met het directe toezicht op pensioenfondsen. Binnen het directe toezicht is er sprake van verschuivingen ten opzichte van de begroting. Zo is er veel aan risicomitigatie in de basisgesprekken gedaan. Er zijn minder on-sites geweest. Op een aantal beleids-trajecten is meer inzet gepleegd dan verwacht in 2020, zoals het nieuwe pensioencontract, IORPII sleutelfuncties en de pilot PUO toezicht. Ook op de inzet voor de Digitale Strategie en de voortgang van de geactualiseerde toezichtsmethodologie is meer inzet gepleegd in 2020. Dit verklaart de hogere kosten voor toezichtbrede activiteiten.

2.3.6 Trustkantoren

Het aantal trustkantoren dat een vergunning van DNB heeft, is in 2020 wederom (licht) afgenomen. Op dit moment bestaat de trustsector uit 164 vergunninghoudende trustkantoren. In het afgelopen jaar heeft DNB van 7 trustkantoren de vergunning, al dan niet op verzoek, ingetrokken. DNB ziet een consolidatie in de sector doordat de klantenportefeuille van trustkantoren waarvan de vergunning is ingetrokken vaak worden overgenomen door andere trustkantoren. Met andere woorden de trustkantoren bedienen gemiddeld meer doelvennootschappen. Daarnaast is de afname waarschijnlijk deels toe te rekenen aan de strengere regelgeving en het aanhoudend streng toezicht door DNB. DNB heeft het afgelopen jaar aandacht besteed aan de verdere professionalisering van de trustsector in zijn algemeenheid, en aan het uitvoeren van het verplichte cliëntenonderzoek en de opzet van het integriteitsbeleid in het bijzonder.

In 2020 heeft DNB in totaal 31 toezichtonderzoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken zijn door de coronacrisis grotendeels in een hybride-vorm uitgevoerd. Dat betekent dat er een combinatie is gemaakt van bureau-onderzoek en online interviews en gesprekken. Bij een aantal onderzoeken is specifiek aandacht besteed aan de wijze waarop het cliëntenonderzoek is uitgevoerd en hoe transacties worden gemonitord. Gedegen uitgevoerd cliëntenonderzoek is van belang om te voorkomen dat dienstverlening wordt misbruikt voor het witwassen van geld, terrorismefinanciering of andere gedragingen die als maatschappelijk onbetamelijk worden aangemerkt. Uit de onderzoeken blijkt dat het cliëntenonderzoek nog niet altijd naar behoren wordt uitgevoerd en lacunes kent.

DNB heeft 21 onderzoeken uitgevoerd naar de opzet van het integriteitsbeleid. Met dit onderzoek heeft DNB een beter beeld willen krijgen van de wijze waarop trustkantoren uitvoering geven aan een integere bedrijfsuitoefening. Het onderzoek richtte zich op drie kernelementen van het integriteitsbeleid, te weten de Systematische Integriteitsrisicoanalyse, de compliancefunctie en de auditfunctie.

Uit het onderzoek is gebleken dat bij meerdere onderzochte trustkantoren nog ruimte is voor verbetering op deze drie onderwerpen. Bij de kantoren waar ernstige bevindingen zijn gedaan over de opzet van de integere bedrijfsuitoefening, zal in 2021 verder onderzoek plaatsvinden, ook naar de werking van het integriteitsbeleid.

Ook heeft in 2020 een themaonderzoek naar fiscale integriteitsrisico's bij trustkantoren plaatsgevonden. Uit dat themaonderzoek blijkt onder meer dat bij de onderzochte kantoren risicobereidheid en beleid nog onvoldoende de basis zijn voor de beheersing van fiscale integriteitsrisico's. In de systematische integriteitsrisicoanalyse van de betrokken kantoren ontbreken (gedetailleerde) scenario's waarmee duidelijk wordt hoe het risico op betrokkenheid bij belastingontduiking en agressieve vormen van belastingontwijking zich binnen de instelling kan manifesteren.

Naar aanleiding van een aantal van deze onderzoeken is een interventie gepleegd of is handhaving ingezet. In totaal zijn er zes aanwijzingen gegeven, vijf boetes opgelegd en zijn er een aantal informele hersteltrajecten gestart. DNB handhaaft conform het handhavingsbeleid. Dit betekent dat DNB optreedt zodra DNB bekend is met een overtreding en dit optreden richt op het bereiken van het gewenste normconform gedrag. De strategie is erop gericht dat trustkantoren zich uit eigen beweging normconform gedragen, wanneer dit niet tot het gewenste resultaat leidt wordt normconform gedrag afgedwongen met de inzet van handhavingsinstrumenten.

DNB heeft ook in 2020 gebruik gemaakt van de publicatiemogelijkheden die de Wtt 2018 biedt. Tussen het opleggen van een maatregel en de publicatie van die maatregel zit meestal enige tijd, waardoor pas later duidelijk wordt dat een maatregel is opgelegd. Pas nadat een maatregel onherroepelijk is geworden kan DNB overgaan tot publicatie. Ook zijn er mogelijkheden voor belanghebbenden om bezwaar maken tegen het besluit tot publicatie. Er zijn inmiddels vijf maatregelen met betrekking tot trustkantoren openbaar gemaakt op de website van DNB. De maatregelen hebben zowel betrekking op vergunninghoudende trustkantoren als op kantoren die zonder vergunning (en dus illegaal) opereren.

DNB heeft het afgelopen jaar ongeveer 46 signalen over illegale trustdienstverlening ontvangen en beoordeeld. Uit onderzoek uitgevoerd door DNB bleek dat in 30 gevallen geen sprake was van een overtreding of is de overtreding beëindigd. DNB voert nog onderzoek uit naar een aantal van de in 2020 ontvangen signalen. DNB heeft in 2020 ten aanzien van 7 zaken waar sprake was van illegale trustdienstverlening een formele maatregel ingezet, in totaal zijn 1 boete en zes lasten onder dwangsom opgelegd.

Ook zijn er in 2020 38 incidenten gemeld en door DNB in behandeling genomen. Naar elf incidenten is nader onderzoek uitgevoerd. Zo was in 2020 een aantal kantoren betrokken bij internationale strafzaken of corruptiezaken, zoals de *Luanda Leaks*, *mirror trading* of de internationale corruptiezaak "*carwash*". DNB onderzoekt alle incidentmeldingen gerelateerd aan trustkantoren en heeft in 2020 samengewerkt met relevante toezicht- en opsporingspartners, al dan niet in FEC-verband, om zo een beter beeld te krijgen van de risico's in de sector en hierop samen met de partners te acteren.

[Gerealiseerde kosten toezicht op trustkantoren](#)

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot trustkantoren zijn weergegeven in tabel 8.

Tabel 8 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten trustkantoren

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten trustkantoren	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Basisprogramma					
Off-site toezicht		-	-	-	-
Prudentieel toezicht		-	-	-	-
Integriteitstoezicht		2,1	0,9	1,8	-0,9
Toezichtstatistieken		-	-	-	-
Risico-gebaseerd programma					
Risico-gebaseerd toezicht		-	1,1	-	1,1
On-site toezicht		-	-	-	-
Sector expertise		-	-	-	-
Gepland toezicht		2,1	2,0	1,8	0,2
Toezicht aanvragen					
Toetreding		0,3	0,2	0,2	0,1
Onvoorziene toezichtactiviteiten					
Interventie en handhaving		0,2	0,1	0,2	-0,1
Ad-hoc activiteiten		-	0,1	-	0,1
Nieuwe toezichtactiviteiten		-	0,1	-	0,1
Ongepland toezicht		0,6	0,5	0,4	0,1
Totaal uitvoerende activiteiten	2,1	2,6	2,5	2,2	0,3

Tabel 8 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten trustkantoren -vervolg-

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten trustkantoren	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Beleid en regelgeving	-	-	0,2	0,3	-
Externe communicatie	-	-	-	-	-
Juridische activiteiten	0,3	0,3	0,2	0,2	-
Toezichtbrede activiteiten	0,3	0,3	0,5	0,5	-0,1
Ondersteunende activiteiten	1,5	1,9	1,7	2,2	-0,5
Totaal kosten	3,9	4,9	4,7	4,9	-0,2

* De uitvoerende activiteiten werden tot 2019 alleen op totaalniveau verantwoord. Vanaf 2019 wordt een gedetailleerder niveau gehanteerd.

Toelichting

De gerealiseerde toezichtkosten bedragen EUR 4,7 mln. en zijn EUR 0,2 mln. lager dan begroot. Ondanks de lagere kosten voor de ondersteunende activiteiten is de toezichtinzet op trustkantoren is meer geweest dan begroot. Dit komt door intensivering van het toezicht op deze sector, als gevolg van strengere regelgeving, verder aangescherpt toezicht en het feit dat een groot aantal onderzoeken heeft geleid tot formele en informele handhavingsmaatregelen.

2.3.7 Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

Het aantal onder prudentieel toezicht van DNB staande instellingen is in 2020 licht gedaald. Het aantal vergunningverleningen aan nieuwe toetreders waarvoor DNB een prudentieel advies heeft verstrekt aan de AFM en het aantal afgegeven verklaringen van geen bezwaar voor aandeelhouders ligt ongeveer op hetzelfde niveau van 2019. Hierbij was het effect van de Brexit nog steeds merkbaar evenals een continue fusie- en overname activiteit in de sector.

De eerste helft van 2020 heeft vooral in het teken gestaan van de crisismonitoring vanwege de corona-pandemie. In samenwerking met de AFM, de brancheverenigingen en middels frequente contacten met instellingen heeft DNB zich steeds een actueel beeld kunnen vormen van de prudentiële impact van corona op de sector. Het aantal instellingen, dat vanwege de uitzonderlijke marktomstandigheden kapitaal- of buffertekorten heeft gerapporteerd, is beperkt gebleken. In algemene zin is het aantal instellingen waar prudentiële problemen optraden vergelijkbaar met 2019. Verder is de tijdigheid van indiening van periodieke prudentiële rapportages en ICAAP-rapportages niet in het geding geweest. DNB heeft in deze ontwikkelingen aanleiding gezien om minder stringent te adviseren over het dividendbeleid dan bij andere sectoren.

Corona heeft wel een forse impact gehad op de uitvoering van on-site onderzoeken en de mogelijkheid om fysieke bezoeken aan instellingen af te leggen. Waar mogelijk is dit opgevangen middels desk research en online vergaderingen. Desalniettemin zijn onderzoeken en overige bezoeken uitgesteld en/of doorgeschoven naar 2021.

In 2020 is DNB van start gegaan met de interne voorbereiding op de inwerking-treding van de *Investment Firm Directive* (IFD) en *Investment Firm Regulation* (IFR), die op 26 juni 2021 plaats zal vinden. De focus in 2020 heeft vooral gelegen op de beleidsmatige voorbereiding, in nauw overleg met het ministerie van Financiën en de AFM. Hierbij is nadrukkelijk aandacht besteed aan de impact die het nieuwe

wettelijke kader kan hebben op individuele instellingen. Verder is de ontwikkeling van een nieuw rapportagekader onderhanden. In de eerste maanden van 2021 zal DNB, in samenwerking met de brancheverenigingen, haar communicatie richting de sector verder intensiveren.

Op het vlak van de Brexit is 2020 een tussenjaar geweest na de verlenging van de overgangsperiode tot en met 31 december 2020. Slechts enkele instellingen hebben nog een vergunning aangevraagd en gekregen. Verder stond het jaar vooral in het teken van de voorbereiding op 2021. DNB heeft in samenwerking met de AFM bij enkele instellingen onderzoek gedaan naar deze interne voorbereidingen. In 2021 zal pas de volle impact van de Brexit op de bedrijvigheid van de zich recent in Nederland gevestigde partijen zichtbaar worden. Op dit moment is wel al duidelijk dat de handelsvolumes van handelsplatformen in Nederland significant zullen groeien als gevolg van het einde van de Brexit-overgangstermijn.

Gerealiseerde kosten toezicht op beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen zijn weergegeven in tabel 9.

Tabel 9 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Basisprogramma					
Off-site toezicht		1,9	-	-	-
Prudentieel toezicht		-	1,2	0,3	0,9
Integriteitstoezicht		-	-	-	-
Toezichtstatistieken		1,0	0,5	0,8	-0,3
Risico-gebaseerd programma					
Risico-gebaseerd toezicht		-	0,1	0,5	-0,3
On-site toezicht		0,2	-	0,1	-0,1
Sector expertise		-	0,1	0,1	-
Gepland toezicht		3,1	2,1	1,9	0,2
Toezicht aanvragen					
Toetreding		0,9	0,6	0,9	-0,4
Onvoorziene toezichtactiviteiten					
Interventie en handhaving		0,1	0,1	0,7	-0,6
Ad-hoc activiteiten		-	0,2	0,3	-0,1
Nieuwe toezichtactiviteiten		-	-	-	-
Ongepland toezicht		1,1	0,9	1,9	-1,0
Totaal uitvoerende activiteiten	3,5	4,2	2,9	3,8	-0,8

Tabel 9 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen -vervolg-

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Beleid en regelgeving	0,2	0,2	0,7	0,5	0,3
Externe communicatie	0,1	0,1	0,1	0,1	-
Juridische activiteiten	0,2	0,2	0,3	0,3	-
Toezichtbrede activiteiten	0,5	0,4	1,1	0,8	0,3
Ondersteunende activiteiten	3,2	3,5	4,3	4,5	-0,3
Totaal kosten	7,2	8,1	8,3	9,1	-0,8

* De uitvoerende activiteiten werden tot 2019 alleen op totaalniveau verantwoord. Vanaf 2019 wordt een gedetailleerder niveau gehanteerd.

Toelichting

De gerealiseerde kosten bedragen EUR 8,3 mln. en zijn EUR 0,8 mln. lager dan begroot. Over de gehele linie is er minder inzet gerealiseerd dan begroot. In de begroting is rekening gehouden met meer uitvoerende toezichtinzet om horizontale analyses uit te voeren, deze capaciteit is gedurende het jaar verschoven naar andere sectoren. De prudentiële toezichtcapaciteit was echter te laag ingeschat bij het opstellen van de begroting ten koste van andere activiteiten. Dit betreft dus een verschuiving van inzet. Ook is er een verschuiving zichtbaar naar meer beleid en regelgeving zoals de voorbereiding op IFR/IFD en de geactualiseerde toezichtsmethodologie.

2.3.8 Betaal- en elektronischgeldinstellingen

Het toezicht op de betaal- en elektronischgeldinstellingen heeft in 2020 voor een belangrijk deel in het teken staan van vergunningverlening aan nieuwe toetreders in het kader van PSD2 en de Brexit. In totaal zijn 15 nieuwe vergunninghoudende partijen toegetreden. In 2020 hebben tevens drie partijen de markt verlaten, waarbij DNB aandacht heeft gehad voor een beheerste afwikkeling van de vergunningplichtige activiteiten. Het aantal vergunninghouders was daarmee eind 2020 per saldo 60 (plus nog acht Money Transfer Organisaties, MTO's), tegenover 29 bij de start van PSD2 in februari 2019.

Begin 2020 is nog een aantal nieuwe verplichtingen, volgend uit PSD2, voor betaaldienstverleners geoperationaliseerd. Het gaat daarbij onder meer om de aanlevering van de statistische rapportage omtrent geconstateerde betaalfraude en van de operationele risicoanalyse. Inzake het laatste heeft DNB ook een beoordeling aan de sector teruggekoppeld.

Vanaf maart is het vanwege de coronacrisis het toezichtcontact met de sector geïntensiveerd. De eerder door DNB opgevraagde en beoordeelde bedrijfscontinuïteitsplannen van instellingen zijn toereikend gebleken. De impact op het bedrijfsmodel van betaal- en elektronischgeldinstellingen is heterogeen. Sommige instellingen hebben volumes zien stijgen door een toename van online activiteit, terwijl andere volumes zagen dalen en de financiële risico's op hun klanten zagen toenemen.

In het reguliere toezicht is de terugkerende systematische risicobeoordeling van individuele instellingen uitgevoerd en voorts veel aandacht geweest voor de beheersing van IT-risico's; onder meer via een sectorbreed thematisch onderzoek, aangevuld met *deep dives* bij een beperkt aantal instellingen. Bij één grotere instelling heeft een on-site onderzoek naar IT-beheersing plaatsgevonden, dat vanwege de coronacrisis op afstand is afgerond.

Ook op andere risicogebieden heeft bij sommige instellingen in het kader van risicogebaseerd toezicht nader onderzoek, interventie en/of handhaving plaatsgevonden. Aan één instelling is een aanwijzing gegeven. In het toezicht is tevens aandacht uitgegaan naar communicatie en monitoring ten aanzien van Brexit. Tot slot is DNB ook in 2020 in dialoog geweest met de sector, via overleg met brancheorganisaties, via het event *Fintech meets the regulator*, en door middel van nieuwsbrieven.

Integriteitstoezicht

Het integriteitstoezicht op de betaalinstanties heeft in 2020 voor een belangrijk deel in het teken gestaan van vergunningverlening aan nieuwe toetreders. Doel is vast te stellen dat instellingen bij aanvang van hun dienstverlening in opzet hun integere bedrijfsvoering op orde hebben. Daarnaast is risicogebaseerd verdiepend onderzoek gedaan bij een drietal betaalinstanties. DNB heeft thematisch onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop Nederlandse bijkantoren van buitenlandse betaalinstanties voorkomen dat zij gebruikt worden voor financieel-economische criminaliteit. Wij hebben in 2020 een inventarisatie uitgevoerd naar de manier waarop vrijgestelde betaalinstanties invulling geven aan de poortwachtersfunctie volgend uit de Wwft. Bij een aantal betaalinstanties heeft naar aanleiding van onderzoek (in)formele interventie plaatsgevonden. Zo is een bestuurlijke boete opgelegd aan een instelling en is met een tweetal instellingen een normoverdragend gesprek gevoerd. Tot slot heeft DNB gedurende 2020 bij diverse betaalinstanties hun lopende herstel- en verbetertrajecten beoordeeld.

Bij Money Transfer Organisaties heeft DNB dit jaar meer ingezet op de data-gedreven analyse van de transacties van alle via agenten in Nederland actieve MTOs. Op basis van geconstateerde risicovolle transacties heeft DNB een vijftal MTOs geselecteerd die mogelijke een verhoogd inherent risico lopen op betrokkenheid bij financieel-economische criminaliteit. Bij deze MTO's heeft een verdiepend onderzoek plaatsgevonden. Dit heeft bij een aantal MTO's tot intensieve verbetertrajecten geleid. Daarnaast heeft DNB in 2020 het centraal contactpunt van enkele buitenlandse MTOs aangesproken op tekortkomingen in de naleving van Wwft vereisten.

Gerealiseerde kosten toezicht op betaal- en elektronischgeldinstellingen

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot betaal- en elektronischgeldinstellingen zijn weergegeven in tabel 10.

Tabel 10 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten betaal- en elektronischgeldinstellingen

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten betaal- en elektronischgeldinstellingen	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Basisprogramma					
Off-site toezicht		0,9	-	-	-
Prudentieel toezicht		-	0,4	0,4	-
Integriteitstoezicht		1,1	0,6	0,7	-0,1
Toezichtstatistieken		-	-	-	-
Risico-gebaseerd programma					
Risico-gebaseerd toezicht		-	0,4	0,6	-0,1
On-site toezicht		0,2	0,1	0,2	-
Sector expertise		-	0,1	0,1	-
Gepland toezicht		2,2	1,7	2,0	-0,3
Toezicht aanvragen					
Toetreding		1,3	1,4	1,4	-
Onvoorziene toezichtactiviteiten					
Interventie en handhaving		0,1	0,3	0,2	0,1
Ad-hoc activiteiten		-	0,3	-	0,2
Nieuwe toezichtactiviteiten		-	0,1	-	0,1
Ongepland toezicht		1,4	1,9	1,5	0,4
Totaal uitvoerende activiteiten	2,6	3,6	3,6	3,5	0,1

Tabel 10 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten betaal- en elektronischgeldinstellingen -vervolg-

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten betaal- en elektronischgeldinstellingen	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Beleid en regelgeving	0,2	-	0,5	0,4	0,1
Externe communicatie	-	-	0,1	0,1	-
Juridische activiteiten	0,4	0,4	0,3	0,3	-
Toezichtbrede activiteiten	0,5	0,5	0,9	0,8	0,1
Ondersteunende activiteiten	2,0	2,8	2,8	3,6	-0,8
Totaal kosten	5,1	6,9	7,4	7,9	-0,5

* De uitvoerende activiteiten werden tot 2019 alleen op totaalniveau verantwoord. Vanaf 2019 wordt een gedetailleerder niveau gehanteerd.

Toelichting

De gerealiseerde toezichtkosten bedragen EUR 7,4 mln. en onderschrijden de begroting met EUR 0,5 mln. Ondanks de lagere kosten voor de ondersteunende activiteiten is de toezichtinzet op deze sector hoger dan begroot. Dit komt doordat er meer inzet moest worden gepleegd om de sector te laten voldoen aan de integriteitswet- en regelgeving (volgend uit Wft, Wwft en Sw), in het bijzonder door benodigde interventie en handhaving in meerdere toezichtdossiers. Daarnaast is meer inzet gepleegd door behandeling van reikwijdtevraagstukken en nieuwe vergunningverlening met name in het kader van de Brexit en PSD2, onder nieuwe toezichtactiviteiten, onder meer ook vanwege een verhoogde aandacht voor de naleving van integriteitsregelgeving. De hogere kosten voor beleid en regelgeving komen voornamelijk door de ondersteuning voor markttoetreding.

2.3.9 Crypto's

Op 21 mei 2020 is de Implementatiewet wijziging vierde anti-witwasrichtlijn in werking getreden. Daarmee vallen per die datum aanbieders van diensten voor het wisselen van virtuele valuta en fiduciaire valuta en aanbieders van bewaarportemonnees binnen de reikwijdte van de Wwft en de Sanctiewet 1977. Bestaande aanbieders die hun dienstverlening wilden voortzetten moesten op 21 mei 2020 een verzoek tot registratie hebben ingediend en moesten op 21 november 2020 geregistreerd zijn. In 2020 hebben de werkzaamheden van DNB zich hoofdzakelijk geconcentreerd op het beoordelen van deze registratieverzoeken, inclusief toetsingen. DNB heeft tot 21 mei 2020 48 verzoeken ontvangen, nadien zijn er nog tien verzoeken ingediend. Het beoordelen van de registratieaanvragen is een intensief traject geweest. Op 21 november 2020 waren niet alle aanvragers gereed met hun inrichting, waarna DNB heeft besloten de trajecten waarin een concreet zicht bestond op spoedige afronding, voort te zetten.

Gaandeweg de periode heeft een aantal aanvragers het proces om verschillende redenen beëindigd. Ook zijn er nieuwe aanvragen ingediend na 21 november 2020. Eind december 2020 stonden vijftien partijen in het register en waren er nog zestien aanvragen in behandeling. Naar verwachting zullen er nog aanbieders worden geregistreerd in 2021.

Gerealiseerde kosten toezicht op crypto's

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot het toezicht op crypto's zijn weergegeven in tabel 11.

Tabel 11 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten Crypto's

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten Crypto's	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Basisprogramma					
Off-site toezicht			-	-	-
Prudentieel toezicht			-	-	-
Integriteitstoezicht			0,3	0,5	-0,2
Toezichtstatistieken			-	-	-
Risico-gebaseerd programma					
Risico-gebaseerd toezicht			-	-	-
On-site toezicht			-	-	-
Sector expertise			-	-	-
Gepland toezicht			0,3	0,5	-0,2
Toezicht aanvragen					
Toetreding			0,7	0,5	0,2
Onvoorziene toezichtactiviteiten					
Interventie en handhaving			-	-	-
Ad-hoc activiteiten			0,1	-	0,1
Nieuwe toezichtactiviteiten			-	-	-
Ongepland toezicht			0,8	0,5	0,3
Totaal uitvoerende activiteiten			1,1	1,0	0,2

Tabel 11 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten crypto's -vervolg-

EUR miljoen

	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Kostenverdeling toezichtactiviteiten Crypto's					
Beleid en regelgeving			-	-	-
Externe communicatie			-	-	-
Juridische activiteiten			0,1	0,1	-
Toezichtbrede activiteiten			0,1	0,1	-
Ondersteunende activiteiten			0,7	0,7	-
Totaal kosten			1,9	1,7	0,2

* De uitvoerende activiteiten werden tot 2019 alleen op totaalniveau verantwoord. Vanaf 2019 wordt een gedetailleerder niveau gehanteerd.

Toelichting

De gerealiseerde toezichtkosten bedragen EUR 1,9 mln. en overschrijden de begroting met EUR 0,2 mln. De overschrijding komt voornamelijk doordat de registratietrajecten intensiever waren dan verwacht en er meer tijd nodig was voor de behandeling. Zo voldeed geen aanvraag aan het begin van het traject aan de gestelde eisen en waren er gedurende het traject veel aanpassingen nodig.

2.3.10 Overige Wwft-instellingen

DNB houdt uit hoofde van de Wwft toezicht op dienstverleners die in hoofdzaak de volgende diensten aanbieden: verstrekken van leningen, financiële leasing, verlenen van garanties en stellen van borgtochten, advisering aan ondernemingen inzake kapitaalstructuur, bedrijfsstrategie en daarmee samenhangende aangelegenheden, alsmede advisering en dienstverrichtingen op het gebied van fusie en overname van ondernemingen, bemiddeling op interbankmarkten, bewaarneming en beheer van effecten en verhuur van safes.

In 2020 zijn er verschillende activiteiten uitgevoerd om een beter beeld te krijgen van de populatie en risico's van deze dienstverlening. Middels het uitvoeren van deskresearch, het voeren van gesprekken met brancheorganisaties en door gebruik te maken van geautomatiseerde zoekopdrachten en data is per sector inzicht verkregen in de populatie en risico's. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen om in 2021, conform de nieuwe toezichtmethodologie, het risicogebaseerde toezicht op deze sectoren verder vorm te geven.

Tabel 12 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten overige instellingen

EUR miljoen

Kostenverdeling toezicht-activiteiten overige instellingen	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020-B2020
Gepland toezicht		-	0,1	0,1	-
Ongepland toezicht		-	-	-	-
Toezichtbrede activiteiten	-	-	-	-	-
Ondersteunende activiteiten	-	-	0,1	0,1	-
Totaal kosten	-	-	0,2	0,2	-0,1

Geen significante afwijkingen. De onderschrijding bedraagt EUR 67k.

2.3.11 Toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

DNB is verantwoordelijk voor het toezicht op financiële instellingen in Caribisch Nederland. DNB is daarbij, in het bijzonder voor het prudentiële toezicht op bijkantoren, afhankelijk van een goed functionerende en integere Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS).

De situatie bij de CBCS is in ontwikkeling. Met het aantreden in 2019 van een nieuwe CBCS-president was gestart met nadere invulling van de technische samenwerking met de CBCS. Dit is gestagneerd met het plotselinge terugtrekken van deze CBCS-president. Mede hierdoor is er minder capaciteit besteed aan technische samenwerking dan vooraf werd verwacht. Medio 2020 is wederom een nieuwe CBCS-president aangetreden. De lijn die de CBCS in wil zetten, gebruikmakend van de aanbevelingen vanuit een IMF-missie, biedt positieve aanknopingspunten voor nadere samenwerking tussen DNB en de CBCS. Om dit te markeren is in december 2020 een samenwerkingsintentie getekend door de presidenten van DNB en de CBCS. Deze sluit aan op de bestaande MoU, waarbij ook de Centrale Bank van Aruba en de Autoriteit Financiële Markten partij zijn.

BES-toezicht

DNB heeft in 2020 haar toezichttaken in Caribisch Nederland zo goed mogelijk uitgevoerd. De situatie omtrent de coronacrisis heeft grote invloed gehad op het BES-toezicht. Zo kon er geen fysiek bezoek met de daaraan gekoppelde controles plaatsvinden. Wel is het toezicht op afstand doorgegaan. In dat kader zijn, vanuit eerdere onderzoeken ter plaatse, instellingen aangesproken – in een aantal gevallen door middel van een formele maatregel.

In 2020 heeft DNB aandacht gegeven aan de mogelijke invoering van een zeteleis (de eis dat een financiële instelling daadwerkelijk haar zetel in Caribisch Nederland heeft). Het spanningsveld tussen enerzijds het willen toepassen van internationale standaarden en anderzijds de aansluiting op de lokale context maakt dat invoering van een zeteleis complex en niet evident is.

Integere bedrijfsvoering

Vanwege de situatie omtrent corona heeft DNB in 2020 minder aandacht kunnen geven aan de bewustwording in de financiële sector in Caribisch Nederland aangaande integriteitsrisico's en de beheersing daarvan. Daarbij is het Technisch Comité van Koninkrijkstoezichthouders in 2020 om diezelfde reden niet bijeengekomen.

Gerealiseerde kosten toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

De gerealiseerde kosten voor toezichtactiviteiten met betrekking tot het toezicht op Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn weergegeven in tabel 13.

Tabel 13 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten Bonaire, Sint Eustatius en Saba

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten Bonaire, Sint Eustatius en Saba	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Basisprogramma					
Off-site toezicht		-	-	-	-
Prudentieel toezicht		-	-	0,3	-0,3
Integriteitstoezicht		0,3	0,1	0,4	-0,3
Toezichtstatistieken		-	-	-	-
Risico-gebaseerd programma					
Risico-gebaseerd toezicht		-	-	-	-
On-site toezicht		-	-	-	-
Sector expertise		-	-	-	-
Gepland toezicht		0,3	0,2	0,8	-0,6
Toezicht aanvragen					
Toetreding		-	0,1	0,1	-
Onvoorziene toezichtactiviteiten					
Interventie en handhaving		0,1	0,1	-	-
Ad-hoc activiteiten		-	-	-	-
Nieuwe toezichtactiviteiten		-	-	-	-
Ongepland toezicht		0,1	0,1	0,1	-
Totaal uitvoerende activiteiten	1,0	0,5	0,3	0,9	-0,6

Tabel 13 Gerealiseerde kosten toezichtactiviteiten Bonaire, Sint Eustatius en Saba -vervolg-

EUR miljoen

Kostenverdeling toezichtactiviteiten Bonaire, Sint Eustatius en Saba	Realisatie 2018*	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020- B2020
Beleid en regelgeving	-	-	0,2	-	0,2
Externe communicatie	-	-	-	-	-
Juridische activiteiten	0,5	-	-	0,1	-0,1
Toezichtbrede activiteiten	0,5	-	0,3	0,1	0,1
Ondersteunende activiteiten	0,6	0,3	0,4	0,7	-0,4
Totaal kosten	2,2	0,8	0,9	1,7	-0,8

* De uitvoerende activiteiten werden tot 2019 alleen op totaalniveau verantwoord. Vanaf 2019 wordt een gedetailleerder niveau gehanteerd.

Toelichting

De gerealiseerde kosten bedragen EUR 0,9 mln. en zijn EUR 0,8 mln. lager dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat er minder inzet plaats heeft kunnen vinden als gevolg van de coronacrisis.

2.4 Key Performance Indicators

Speerpunt: DNB is streng op financieel-economische criminaliteit

Ambitie	KPI's	Streefwaarden 2020	Uitkomsten 2020
Voorkomen betrokkenheid van financiële instellingen bij financieel-economische criminaliteit (door vergroten eigenaarschap van bestuurders)	Mate van Wwft-compliance bestuurders	<ul style="list-style-type: none"> In 2020 heeft iedere aangewezen Wwft-bestuurder gerapporteerd over de Wwft-compliance en in geval van tekortkomingen aangegeven welke herstelmaatregelen zijn / worden getroffen. Deze rapportage maakt deel uit van de jaarlijkse risico-uitvraag. DNB heeft alle rapportages beoordeeld en heeft, indien nodig, instelling specifieke en sectorale vervolgacties in gang gezet. 	<ul style="list-style-type: none"> Onder streefwaarde: Circa 80% van de (bij de risico-uitvraag 2020) betrokken financiële instellingen heeft aangegeven dat inmiddels één Wwft-verantwoordelijke bestuurder is aangewezen. Van de groep met een Wwft-bestuurder heeft 38% bevestigd dat ultimo 2019 sprake was van Wwft-tekortkomingen met in bijna alle gevallen de boodschap dat in 2020 sprake was van voorgestelde c.q. onderhanden herstelmaatregelen. Conform streefwaarde.
Goed integriteitstoezicht houden op crypto's	Registratie aanbieders cryptodiensten	<ul style="list-style-type: none"> In 2020 zijn alle in Nederland actieve aanbieders van de twee Wwft-cryptodiensten geregistreerd, waarbij is vastgesteld dat in opzet is voldaan aan de wettelijke vereisten. Voor illegale aanbieders is in 2020 samen met betrokken FEC-partners een handhavingsaanpak vastgesteld. 	<ul style="list-style-type: none"> Onder streefwaarde: Aan het einde van het jaar zijn nog niet alle actieve aanbieders geregistreerd. Voor het overgrote deel was meer tijd nodig voor de behandeling dan verwacht. Partijen die zich uiterlijk 21 mei 2020 met een aanvraag hadden gemeld bij DNB, konden tot 21 november 2020 hun activiteiten voortzetten door het overgangsregime dat hiervoor in de wet was opgenomen. Op 21 november 2020 waren niet alle aanvragers gereed met hun inrichting, waarna DNB heeft besloten de trajecten waarin een concreet zicht bestond op spoedige afronding voort te zetten. Conform streefwaarde.
Datagedreven integriteitstoezicht	Zichtbare datagedreven aanpak beheersing van risico's	<ul style="list-style-type: none"> DNB heeft in 2020 een aanpak en instrumentarium geïmplementeerd om: niet-integere gedragingen binnen financiële instellingen door middel van eDiscovery te beoordelen en hiermee te interveniëren. 'text mining' toe te passen voor een eerste beoordeling van SIRA's van instellingen en auditrapporten van trustkantoren. aan de hand van data-analyse een eerste beoordeling van de kwetsbaarheden in de opzet en uitvoering van het klantonderzoek- en transactiemonitoring-proces van instellingen te verrichten. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: De doorlooptijd van invoering eDiscovery is bijgesteld. In 2020 heeft DNB één eDiscovery onderzoek uitgevoerd en één eDiscovery onderzoek in voorbereiding gebracht. Tevens bevinden zich nog twee eDiscovery onderzoeken zich in de verkenningfase. DNB heeft in 2020 twaalf OSINT onderzoeken opgestart. Per 2021 is één centraal geplaatst team opgericht dat digitaal onderzoek uitvoert voor alle domeinen van DNB. Er wordt een fysiek onderzoekslab ingericht. Onder streefwaarde: DNB heeft de pilot tekst mining gestaakt aangezien bij verkenning bleek dat dit onvoldoende resultaat zou opleveren. Daarentegen is wel geïnvesteerd in een aantal andere trajecten. Zo zijn o.a. in iCOV-verband twee onderzoeken gestart en heeft DNB diverse pilots uitgevoerd voor crypto- en overige Wwft-instellingen. Conform streefwaarde: DNB heeft een traject met de Data Science Hub gestart waarbij grote hoeveelheden klant- en transactiedata van het DNB dataplatform worden geanalyseerd aan de hand van een aantal onderzoeksvragen. Deze aanpak biedt verdiepende inzichten over de Wwft-risico's van instellingen en geeft verdere onderzoeksmogelijkheden in het integriteitstoezicht.

Speerpunt: DNB stuurt op toekomstgerichtheid en duurzaamheid

Ambitie	KPI's	Streefwaarde/resultaat 2020	Uitkomst 2020
Sturen op toekomstgerichtheid en duurzaamheid	Niveau van verander- vermogen instellingen	<ul style="list-style-type: none"> Er is onderzocht welke elementen van gedrag en cultuur binnen financiële instellingen <i>drivers</i> zijn voor diens verandervermogen en duurzaamheid. Resultaten van dit onderzoek worden vertaald in een toezicht-aanpak om verandervermogen en duurzaamheid binnen 'onder toezicht staande instellingen te vergroten. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: DNB is bij vijf instellingen betrokken bij het opvolgen van bevindingen die voortvloeiden uit eerdere DNB-onderzoeken. Onder streefwaarde: Het geplande onderzoek naar welke elementen van gedrag en cultuur binnen financiële instellingen <i>drivers</i> zijn voor hun verandervermogen en duurzaamheid is opgestart maar nog niet afgerond.
	Mate van inzicht in impact van klimaat- risico's	<ul style="list-style-type: none"> De beoordeling en mitigatie van klimaatrisico's is in 2020 ingebed in de toezichtmethodologie en beleidskaders. Dit geldt voor alle sectoren. In een themaonderzoek naar het eigen risicomanagement van verzekeraars (onder meer in hun <i>Own Risk and Solvency Assessment</i>) is beoordeeld en vastgesteld hoe verzekeraars klimaatrisico's mitigeren. In de pensioensector zal DNB bij de analyse van de Eigenrisico-beoordeling aandacht hebben voor hoe pensioenfondsen Environmental, Social & Governance (ESG)factoren meenemen in hun risicobeheer. In de aanpak van onsite-beleggingsonderzoeken bij pensioenfondsen wordt de aandacht voor ESG-risicobeheersing verder uitgewerkt en vergroot. De aanpak van klimaatrisico's door (LSI) banken wordt opnieuw geanalyseerd in het kader van de jaarlijkse SREP. Bevindingen uit genoemde onderzoeken worden teruggekoppeld naar de instellingen en gebruikt voor verdere verdieping van de toezichtaanpak van klimaatrisico's. DNB heeft verdiepend onderzoek gedaan naar de wijze waarop fysieke en transitierisico's gerelateerd aan de <i>Sustainable Development Goals</i> van de Verenigde Naties impact kunnen hebben op de stabiliteit van financiële instellingen en hierover gepubliceerd. 	<ul style="list-style-type: none"> Onder streefwaarde: Voor banken heeft DNB in 2020 een Q&A en een <i>Good Practice</i> gepubliceerd. Deze bieden handvatten voor de integratie van klimaatrisico's in de governance, het risicobeheer en rapportages. DNB heeft in 2020 kleine en middelgrote banken gevraagd in hun eigenrisicobeoordeling aan te geven hoe zij omgaan met klimaatrisico's. De bevindingen zijn met de banken gedeeld. DNB heeft actief bijgedragen aan de 'ECB <i>Guide on climate-related and environmental risks for banks</i>'. Onder streefwaarde: DNB heeft bij toezicht op verzekeraars een sectorbrede analyse uitgevoerd naar in hoeverre in de ORSA's over boekjaar 2019 klimaatrisico's worden geadresseerd. DNB heeft de bevindingen van dit onderzoek en de verwachtingen van DNB ten aanzien van het boekjaar 2020 gecommuniceerd aan de sector. Conform streefwaarde: Bij meerdere beleggingsonderzoeken bij pensioenfondsen zijn ESG-risico's en -beleid meegenomen. Conform streefwaarde: In gesprekken met grote en middelgrote pensioenfondsen is het ESG-beleid besproken. In december is een uitvraag verstuurd om het sector brede beeld van het ESG-beleid bij middelgrote pensioenfondsen vast te stellen. Onder streefwaarde: Bij markttoegang heeft DNB er in oriënterende gesprekken met potentiële vergunningaanvragers op gewezen dat rekening moet worden gehouden met klimaatrisico's. Richting de sector is aangekondigd dat vanaf 2021 ook in het toetsingsproces aandacht komt voor klimaat- en milieugerelateerde risico's. Conform streefwaarde: DNB heeft samen met het Planbureau voor de Leefomgeving het onderzoek 'Biodiversiteit en de financiële sector: een kruisbestuiving?' gepubliceerd.

Ambitie	KPI's	Streefwaarde/resultaat 2020	Uitkomst 2020
	Mate van inbedding van klimaatrisico's in wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> ■ DNB heeft actief bijgedragen aan de implementatie van het <i>Sustainable Finance Action Plan</i> van de Europese Commissie en de implementatie van de aanbevelingen van het NGFS, zodanig dat internationale standaarden relevant voor het financieel toezicht klimaatrisico's reflecteren (onder meer via de IAIS en het BCBS). ■ DNB zet zich ervoor in dat deze standaarden worden geïmplementeerd in EU- of nationale wet- en regelgeving (onder meer via EIOPA en de EBA). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: Zo heeft DNB zich in verschillende consultatiereacties uitgesproken voor het belang van aandacht voor duurzaamheidsrisico's in wet- en regelgeving, beschikbaarheid van data en goede rapportagevereisten en is DNB actief betrokken geweest als covoorzitter en deelnemer van de BCBS <i>Task Force on Climate Risk</i>. Bij IAIS heeft DNB meegewerkt aan een paper over de integratie van klimaatrisico's in het toezicht op de verzekeringssector. ■ Conform streefwaarde: Bij de EBA heeft DNB deelgenomen aan verkennende onderzoeken naar de integratie van duurzaamheidsrisico's in de eigenrisicobeoordeling en in de minimale kapitaalvereisten. Bij EIOPA heeft DNB aan verschillende publicaties bijgedragen, waaronder een publicatie over de relatie tussen het <i>prudent person</i> beginsel voor pensioenfondsen en duurzaamheid, en een publicatie over klimaatscenario's die verzekeraars kunnen gebruiken in hun eigenrisicobeoordeling.
	Erkende autoriteit op financieel toezicht duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> ■ Vanuit de werkgroepen onder het Platform voor Duurzame Financiering zijn ten minste twee publicaties verschenen waarmee wordt bijgedragen aan de verdere ontwikkeling van de markt voor duurzame financiering. ■ DNB zet in haar onderzoeksagenda 2020 voor het toezichtdomein ook in op duurzaamheidsvraagstukken. ■ In de pensioensector wil DNB de ontwikkeling van duurzaam beleggen verder stimuleren via workshops bij de pensioen-seminars en door de invulling van het duurzaamheidsbeleid te agenderen voor het reguliere overleg met middelgrote pensioenfondsen. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: In 2020 verschenen onder de vlag van het door DNB voorgezeten Platform voor Duurzame Financiering een aantal publicaties door financiële instellingen. Een paper over de relatie tussen biodiversiteit en de financiële sector, een gids over het tegengaan van ontbossing en een paper waarin wordt beschreven hoe instellingen klimaatrisico's in hun portefeuilles managen en wat hierbij de belangrijkste inzichten en uitdagingen zijn. ■ Conform streefwaarde: DNB heeft in 2020 in verschillende rollen bijgedragen aan diverse publicaties van het <i>Network for Greening the Financial System</i>. Zo heeft DNB een publicatie gecoördineerd met aanbevelingen over hoe centrale banken en toezichthouders op financiële instellingen de beheersing van klimaatrisico's kunnen integreren in hun taakuitvoering en bijgedragen aan een publicatie over de voortgang op de implementatie van duurzame investeringspraktijken in portfoliomanagement van centrale banken. ■ Conform streefwaarde: In 2020 heeft DNB onder meer via speeches en workshops aandacht gevraagd voor de beheersing van klimaatrisico's door pensioenfondsen.

Speerpunt: DNB speelt in op technologische vernieuwing in de financiële sector

Ambitie	KPI's	Streefwaarde/resultaat 2020	Uitkomst 2020
Identificeren en monitoren van risico's op data met behulp van nieuwe technologie en <i>tooling</i>	Aantal effectieve toepassingen van nieuwe technologie en <i>tooling</i>	<ul style="list-style-type: none"> Voor pensioenfondsen, verzekeraars, bobi's en betaalinstanties is het proces voor gebruik van automatische scores uitgewerkt en bestaat een eerste werkend product. Voor verzekeraars en pensioenfondsen is digitale <i>tooling</i> voor lopend toezicht, risico-identificatie en risico-mitigatie operationeel. DNB heeft ten minste vier, potentieel opschaalbare, experimenten uitgevoerd met manieren om nieuwe technologieën te gebruiken in haar toezichtinstrumentarium, waarbij er minimaal twee gebruik maken van <i>artificial intelligence</i>. DNB heeft de samenwerking met andere toezichthouders, waaronder de AFM en ECB, versterkt met als doel digitalisering van het toezicht op de NL sector te versnellen en waar mogelijk efficiënter te maken. Ten minste twee gezamenlijke experimenten zijn gestart. Voor meldingen betreffende de werking van het betalingsverkeer is, voor zover juridisch mogelijk, dubbele rapportage geëlimineerd doordat meldingen aan DNB als Toezichthouder automatisch doorgezet worden aan DNB als Centrale Bank 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Mijn Toezicht is voor heel toezicht beschikbaar gesteld. Mijn Toezicht beperkt de zoektijd naar de relevante informatie over de instelling. Conform streefwaarde: Toezichtbreed kunnen de Impactklasse en Integriteit impactklasse worden berekend, vastgelegd, gereviewd en beschikbaar gesteld aan andere processen en systemen. De automatische scores van de Niet Financiële Risico's zijn berekend en beschikbaar als input voor de herijking van het risicoprofiel. Het beleid voor pensioenfondsen, verzekeraars, bobi's en betaalinstanties voor het proces voor gebruik van automatische scores is in 2020 uitgewerkt. Conform streefwaarde: Er zijn zeven potentieel opschaalbare experimenten uitgevoerd met manieren om nieuwe technologieën te gebruiken waarvan nog niet besloten is of deze opgeschaald worden. Conform streefwaarde: DNB heeft in een drietal initiatieven de samenwerking met andere toezichthouders, waaronder de AFM en ECB en andere NCA's, op het gebied van nieuwe technologie versterkt. Onder streefwaarde: technische mogelijkheid is gerealiseerd en pilot met één instelling heeft plaatsgevonden, maar er is nog niet opgeschaald in afwachting van de evaluatie.
Samen met de sector de kansen en bedreigingen van technologische ontwikkelingen onderzoeken	Aantal initiatieven, onderzoeken en pilots met sector	<ul style="list-style-type: none"> Het iForum bevordert op effectieve wijze de digitale transformatie in de Nederlandse sector door: a) digitale kennisuitwisseling, b) coördinatie via een adviserend panel en c) ten minste zes gezamenlijke initiatieven met de sector. De keuze voor deze initiatieven is in overleg met de sector tot stand gekomen. Dankzij uitrol van Mijn Organisatie Gegevens kunnen instellingen hun basisgegevens bij DNB inzien en, voor zover juridisch toegestaan, actualiseren. Instellingen kunnen voor ten minste twee additionele toezichtprocessen via Digitaal Loket (Mijn DNB) met DNB communiceren en de status online volgen. Prioritering van deze processen mede op basis van input uit de sector. DNB heeft de uitwisseling van kennis op het gebied van <i>artificial intelligence</i> gestimuleerd en andere geavanceerde (data) technieken met de sector opgepakt. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Vanuit het iForum en iPanel zijn in 2020 in totaal 14 initiatieven samen met de sector gestart, waarvan er 10 zijn afgerond. Conform streefwaarde: Mijn Organisatie Gegevens is gerealiseerd voor alle onder toezicht staande instellingen. Conform streefwaarde: De mogelijkheden van het Digitaal Loket Toezicht omtrent toetsingsaanvragen, notificaties en bezwaar zijn uitgebreid. Tevens zijn de toegangsmogelijkheden tot het loket voor instellingen uitgebreid. Conform streefwaarde: Op het terrein van Artificial Intelligence is een raamwerk uitgewerkt voor de uitlegbaarheid. Daarnaast is er een initiatief gestart dat zich richt op het delen van open source validatiecodes en geautomatiseerde checks van ingediende rapportages, zodat datakwaliteit bij de bron kan worden verhoogd.

Ambitie	KPI's	Streefwaarde/resultaat 2020	Uitkomst 2020
Automatiseren en digitaliseren van processen om het toezicht efficiënt en effectief te houden	Geautomatiseerde en gedigitaliseerde processen, de gerealiseerde baten/kostendaling en procesoptimalisaties	<ul style="list-style-type: none"> 20% van de trainingen die toezichthouders hebben gevolgd hebben een digitale en/of data-component en in alle (in 2020) aangepaste functieprofielen van toezichthouders zit een data/digital component. Er zijn op het gebied van <i>digital awareness</i> en innovatiebeleving nulmetingen uitgevoerd met als doel gerichte acties te nemen die de opbouw van benodigde digitale competenties bevorderen. Voortbouwend op de aanbevelingen uit de Werkgroep Indirecte Kosten zijn ten minste twee business cases opgesteld om inzichtelijk te maken waar reductie van indirecte kosten mogelijk is en tegen welke investering. Dit wordt gezamenlijk met de sector onderzocht én gezamenlijk geprioriteerd (via het iForum). De geactualiseerde toezichtmethodologie is voor tenminste 50% geïmplementeerd in digitale processen, waardoor het toezicht consistent en effectiever wordt. Voor de andere 50% is een concreet plan voor digitalisering. 	<ul style="list-style-type: none"> Onder streefwaarde: Aantal gevolgde (digitale) trainingen en opleidingen blijft als gevolg van corona achter. Conform streefwaarde: Er heeft dit jaar een nulmeting plaatsgevonden naar de digitale competenties van toezichthouders op verzekeraars en pensioenfondsen. Conform streefwaarde: Er is een sector brede enquête uitgevoerd om inzage te verkrijgen op welke wijze de indirecte kosten van het toezicht van DNB kunnen worden verkleind. Concrete initiatieven in dit kader zijn een initiatief naar dubbel uitgevraagde informatie bij verzekeraars en een onderzoek naar harmonisatie van bankenrapportages. Onder streefwaarde: In 2020 zijn minder ATM processen gedigitaliseerd dan gepland. Wel zijn vijf nieuwe werkprocessen gedigitaliseerd en ondergebracht in zaakgericht werken en drie processen verbeterd. In 2020 zijn 14 nieuwe (data) dashboards gerealiseerd voor de analyse van risico's en zijn 4 dashboards verbeterd. Via het Digitaal Loket Toezicht kunnen instellingen nu met meerdere vertegenwoordigers van de instelling samenwerken aan een aanvraag of melding. Op het digitaal loket zijn 2 nieuwe en 8 verbeterde formulieren voor aanvragen en meldingen door instellingen gerealiseerd.

Generieke / reguliere KI

Ambitie	KPI's	Streefwaarde/resultaat 2020	Uitkomst 2020
Verhogen kostenbewustzijn	Toepassen van transparante kostenafwegingen en standaardisatie	<ul style="list-style-type: none"> De processen van alle toezichtdivisies worden op efficiënte wijze ondersteund door een bedrijfsbureau dat kostenafwegingen inzichtelijk maakt en stuurt op synergie DNB heeft de gerealiseerde capaciteitsinzet aan haar stakeholders verantwoord. Voor alle markttoetredings- en toetsingsaanvragen, ongeacht sector, hanteert DNB eenzelfde kernproces. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: Ten gevolge van de coronacrisis is in 2020 bijzonder aandacht uitgegaan naar en synergie gezocht op het gebied van business continuity management, informatiebeveiliging en operational risk management. Daarnaast zijn stappen gezet ten aanzien van tijdschrijven, de uitrol van de nieuwe toezichtmethodologie en de beschrijving en automatisering van kernprocessen. Conform streefwaarde: DNB verantwoordt door middel van deze ZBO-verantwoording op een open en transparante wijze de gerealiseerde capaciteitsinzet van DNB in het toezichtsdomein over het boekjaar 2020. Eventuele mutaties ten opzichte van de ZBO-begroting 2020 worden in deze verantwoording toegelicht. Conform streefwaarde: DNB kent voor de markttoetredings- en toetsingsaanvragen een vergelijkbaar, gestandaardiseerd kernproces voor alle sectoren (wettelijke verschillen daargelaten).
Voldoen aan het externe (ZBO-)kostenkader	Mate van realisatie kosten in relatie tot de beschikbare budgettaire ruimte	<ul style="list-style-type: none"> Capaciteit voor alle toezichttaken is geborgd, waarbij de financiering binnen de begrotingskaders blijft en optimaal gebruik wordt gemaakt van beschikbare expertise en ondersteuning. Er is een helder en onderbouwd meerjarig (2021-2024) ZBO-begrotingskader uitgewerkt en vastgesteld in 2020. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: DNB is ruim binnen de ZBO-begroting voor de taak toezicht gebleven. De coronacrisis is een belangrijke oorzaak voor de onderbesteding. Conform streefwaarde: Eind 2020 is het nieuwe kostenkader voor de periode 2021-2024 vastgesteld, na uitgebreid overleg met het ministerie van Financiën en een panelsessie met de sector. Bij het nieuwe kostenkader is het belang van voldoende toezicht afgewogen tegen het belang van een beheerste kostenontwikkeling

Ambitie	KPI's	Streefwaarde/resultaat 2020
Bijdragen aan solide financiële instellingen	Mate van effectiviteit risico-identificatie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Voor alle SI-banken is het minimum-toezichtplan, zoals opgesteld in SSM- verband, uitgevoerd. ■ DNB heeft ten minste 30 on-site onderzoeken uitgevoerd bij banken. ■ Voor verzekeraars en pensioenfondsen is de toezichtagenda risicogebaseerd opgesteld en uitgevoerd. ■ Concrete en relevante staartrisico's zijn geïdentificeerd. ■ DNB heeft de samenhang tussen micro en macro risico's volledig geborgd.
	Mate van effectiviteit risicomitigatie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Voor alle banken is een SREP-besluit genomen. ■ Voor alle verzekeraars en pensioenfondsen is risicogebaseerd opvolging gegeven aan geïdentificeerde risico's waar nodig middels formele maatregelen en/of kapitaal-eisen. ■ Uit reguliere rapportages en evaluaties van langdurige en/of complexe toezichtdossiers is gebleken dat DNB tijdig, effectief en op de juiste wijze heeft geïnterveneerd in toezichtdossiers.
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Onder streefwaarde: In verband met de coronacrisis konden niet alle activiteiten volgens het toezichtplan worden uitgevoerd. Zo heeft voor de meeste banken een minder intensief en pragmatisch SREP-proces plaatsgevonden, in lijn met de aangepaste SREP-richtlijnen van de EBA. De in 2020 geplande stresstest van de EBA en de ECB is uitgesteld. In de plaats hiervan zijn twee gerichte pandemie-stresstesten uitgevoerd. ■ Onder streefwaarde: als gevolg van de coronacrisis is het grootste deel van de on-sites in maart 2020 stilgelegd. Geleidelijk is een deel daarvan alsnog off-site uitgevoerd, vaak met aangepaste scope. In 2020 zijn in totaal 20 (off-site) onderzoeken uitgevoerd. ■ Conform streefwaarde: De toezichtagenda voor pensioenfondsen en verzekeraars is in 2020 risicogebaseerd opgesteld, op basis van zowel sectorbrede als bij individuele instellingen specifiek gesignaleerde risico's. In 2020 heeft een herprioritering plaatsgevonden als gevolg van de coronacrisis. ■ Conform streefwaarde: Er is een longlist vastgesteld met de belangrijkste (staart)risico's voor de Nederlandse financiële sector. Risico's voortkomend uit de coronacrisis vormen daarbij de boventoon. De lijst met deze toprisico's vormt een belangrijke bron voor het vaststellen van de jaarlijkse toezichtprioriteiten. ■ Conform streefwaarde: Binnen de vernieuwde toezichtaanpak van DNB is de koppeling tussen micro en macro risico's geborgd. De toezichtmethodiek maakt gebruik van een uniforme risico taxonomie waarmee de verschillende risico componenten gescoord worden. Macro-risico's, sector-risico's en nieuwe risico's zijn, waar mogelijk, vertaald in risicoscores van de risicomponenten waarop ze impact hebben. ■ Onder streefwaarde: Bij banken is vanwege de coronacrisis besloten om de ECB-lijn te volgen en in het merendeel van de gevallen de geldende SREP besluiten te laten doorlopen. Bij de banken waarvoor is besloten de geldende SREP besluiten door te rollen, heeft wel een beoordeling van de ICLAAP's plaatsgevonden en in voorkomende gevallen ook een kwalitatieve terugkoppeling. Bij LSI banken die door een bi-annual SREP besluit een besluit hadden dat al 2 jaar geldig was, is wel een nieuw SREP besluit genomen, evenals bij een aantal banken waar de omstandigheden dermate waren veranderd dat een nieuw SREP besluit noodzakelijk werd geacht. ■ Conform streefwaarde: Voor verzekeraars is opvolging gegeven aan geïdentificeerde risico's, zijn er 55 onderzoeken gestart en 39 onderzoeken afgerond. Voor pensioenfondsen zijn er afgelopen jaar 50 onderzoeken gestart en 45 onderzoeken afgerond. Dit betreft zowel de inventariserende en thema-onderzoeken als de mitigatie-onderzoeken bij individuele verzekeraars en pensioenfondsen. In 2020 is intensief toezicht uitgevoerd op verzekeraar Conservatrix wat helaas een faillissement niet heeft kunnen voorkomen. Voor de overname van VIVAT door NN/Athora heeft DNB in 2020 een vergunning verleend ■ Conform streefwaarde: Uit reguliere rapportages en evaluaties van langdurige en/of complexe toezichtdossiers is gebleken dat DNB tijdig, effectief en op de juiste wijze heeft geïnterveneerd. Waarbij uit evaluaties lessen worden getrokken voor toekomstige dossiers.

Ambitie	KPI's	Streefwaarde/resultaat 2020
	Tijdigheid uitvoering wettelijke taken	<ul style="list-style-type: none"> ■ Alle toetsings-, VVGB- en vergunningaanvragen zijn binnen de geldende wettelijke termijnen afgehandeld.
	Effectieve Europese toezichtkaders (leidend tot afdoende en vergelijkbare eisen)	<ul style="list-style-type: none"> ■ DNB heeft prioriteiten vastgesteld voor de verdere ontwikkeling van Europese toezichtkaders. Bijdragen aan Europese overleggen zijn afgestemd op deze DNB-prioriteiten. ■ DNB voldoet aan de SSM-eisen m.b.t. minimum aantal on-site onderzoeken uitgevoerd in het buitenland, daarmee bijdragend aan harmonisatie van on-site toezicht.
	Mate van transparantie (dialoog, informeren) richting onder toezicht staande instellingen	<ul style="list-style-type: none"> ■ Alle verzekeraars en pensioenfondsen hebben een eigen toezichtkalender ontvangen met onderzoeken en uitvragen die voor 2019 gepland staan. Daarbij worden doel, aanpak en de beoogde effecten van onderzoeken en uitvragen gecommuniceerd. ■ Bij deze instellingen is 90% conform de planning uitgevoerd. Uitzonderingen op de planning zijn tijdig vooraf gecommuniceerd. ■ Onderzoeken zijn zoveel mogelijk sector-breed teruggekoppeld via een sectorbrief, de nieuwsbrieven een 'ronde tafel' of seminar, of op andere wijze.
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Onder streefwaarde: Alle vvgb en vergunningaanvragen die in 2020 zijn afgerond, zijn afgehandeld binnen de wettelijke termijn.⁸ Van de 2.251 toetsingsaanvragen die in 2020 zijn afgerond, is ruim 98,7% afgehandeld binnen de wettelijke termijn. De 29 aanvragen die niet binnen de wettelijke termijn zijn afgerond, zijn in de meeste gevallen enkele dagen na het verstrijken van de termijn alsnog afgerond. Belangrijkste oorzaak van de overschrijdingen is de (piek)toename van toetsingsaanvragen. ■ Conform streefwaarde: Op basis van de in 2019 vastgestelde prioriteiten heeft DNB zich in 2020 ingezet voor specifieke onderwerpen in internationale gremia (SSM, EBA en Bazel voor banken, EIOPA en IAIS voor verzekeraars en pensioenfondsen). De agenda's in deze gremia werden in 2020 aangevuld met corona gerelateerde beleidsvraagstukken, wat leidde tot een groot aantal extra ingeplande (digitale) bijeenkomsten en bijkomstige werkzaamheden. Ook bij de corona gerelateerde beleidsvraagstukken heeft DNB geacteerd vanuit haar vastgestelde prioriteiten, maar met oog voor de uitzonderlijke situatie. Eind 2020 is begonnen aan de jaarlijkse herijking van prioriteiten van DNB's deelname in internationale bankengremia, teneinde de capaciteit van DNB strategisch te kunnen blijven inzetten. ■ Conform streefwaarde: In verband met de coronacrisis heeft het SSM de gestelde minimumvereisten voor 2020 geschrapt. DNB heeft wel (off-site) meegedaan aan buitenlandse missies. ■ Conform streefwaarde: Alle verzekeraars en pensioenfondsen hebben eind 2019 tijdig een eigen toezichtkalender ontvangen, met daarin een toelichting van doel, aanpak en beoogd effect van ieder onderzoek. In verband met de coronacrisis heeft in 2020 een herprioritering plaatsgevonden en is ook de gewijzigde kalender met de instellingen gedeeld. ■ Onder streefwaarde: Aanpassingen in de planning als gevolg van de coronacrisis zijn met pensioenfondsen en verzekeraars tijdig gecommuniceerd. In totaal is circa 30% van de oorspronkelijk geplande onderzoeken voor verzekeraars geannuleerd. Voor pensioenfondsen is circa 10% van de oorspronkelijk geplande onderzoeken geannuleerd. In plaats van de geplande geannuleerde onderzoeken zijn wel andere activiteiten gedaan. ■ Conform streefwaarde: Afgeronde onderzoeken zijn zoveel mogelijk sector breed teruggekoppeld via o.a. maandelijks nieuwsbrieven, DNBulletins, statistisch nieuwsberichten, seminars, kennissessies, Q&A's en handreikingen.

⁸ DNB heeft in 2020 ook voor het eerst registratie aanvragen voor crypto dienstverleners behandeld. Partijen die zich uiterlijk 21 mei 2020 met een aanvraag hadden gemeld bij DNB, konden tot 21 november 2020 hun activiteiten voortzetten door het overgangsregime dat hiervoor in de wet was opgenomen. Op 21 november waren niet alle aanvragers gereed met hun inrichting, waarna DNB heeft besloten de trajecten waarin een concreet zicht bestond op spoedige afronding voort te zetten.

2.5 Risicobeheersing

1. HR-risico

Het is voor de taakuitoefening van DNB cruciaal dat zij beschikt over goede medewerkers. Afgelopen jaren gold dat in de hoogconjunctuur leidde tot een krappere arbeidsmarkt. Dit had tot gevolg dat DNB het risico liep dat zij onvoldoende in staat is om goede medewerkers te behouden en aan te trekken. De arbeidsmarkt is mede door de coronacrisis veranderd. Door de coronacrisis kwamen andere belangrijke HR-risico's naar voren. Deze hebben onder andere betrekking op het op peil houden van de motivatie en duurzame inzetbaarheid van medewerkers en het omgaan met de veranderde omstandigheden. We hebben maatregelen genomen om een juiste balans tussen werk en privé in stand te houden. Daarnaast hebben we een uitgebreid aanbod van trainings- en opleidingsmogelijkheden beschikbaar gesteld. In deze omstandigheden is het ook een uitdaging om goede nieuwe medewerkers aan te trekken. Dit doen we door een proactief arbeidsmarktbeleid met onder meer een arbeidsmarktcampagne en campus recruitment.

2. Informatiebeveiligingsrisico

Informatie vormt voor DNB een zeer belangrijke bouwsteen voor de uitvoering van haar taken. Daarbij is een veilige, tijdige en betrouwbare informatievoorziening en -verwerking noodzakelijk. Dit is een uitdaging, onder meer gezien de toenemende cyber-gerelateerde dreigingen en voorschriften, onder andere vanuit de Europese regelgeving rondom privacy, en het in gang gezette ICT-uitbestedingstraject van DNB. Naast beleid en ICT-technische verbeteringen, wordt voortdurend gewerkt aan de versterking van 'soft controls', zoals de risicocultuur en het risicobewustzijn. Voor iedere divisie is in 2019 een groeiplan met concrete stappen opgesteld om het niveau 'duurzame fase' conform het CPI-groei-model eind 2021 te kunnen behalen.

In het afgelopen jaar is extra aandacht besteed aan compliance en integriteit. We hebben extra bewustzijn gecreëerd om zorgvuldig met informatie om te blijven

gaan in een situatie waarin de meeste medewerkers thuis werken. In het afgelopen jaar zijn ook de richtlijnen en regelingen geactualiseerd. Daarnaast vindt periodieke controle en reguliere training plaats.

DNB heeft verschillende programma's lopen om een hoog niveau van informatiebeveiliging te waarborgen. We toetsen dit periodiek op basis van het zogenoemde Cobit framework. Door de verhuizing en het thuiswerken zijn de risico's met betrekking tot het omgaan en gebruik met data in het afgelopen jaar toegenomen. We nemen technische maatregelen om dit goed te beheersen. Daarnaast besteden we ook aandacht aan het versterken van de risicocultuur. In 2020 is een bewustzijns campagne gestart. Onder de noemer #zeker hebben we verschillende acties ondernomen om het risicobewust handelen te vergroten.

3. ICT-risico

Goed werkende ICT-voorzieningen zijn vereist voor een efficiënte en kosten-effectieve uitvoering van het toezicht. Indien deze systemen niet goed functioneren of bereikbaar zijn komt de uitvoering van haar kerntaken in het geding. In 2020 zijn de servers en werkplekautomatisering uit huis geplaatst of in beheer van derde partijen gegeven. Dit was een grote inspanning, waarbij gelijktijdig door het massaal thuiswerken ook nieuwe ICT-knelpunten aan het licht kwamen. Ook de samenloop met het project huisvesting heeft tot uitdagingen geleid, maar is uiteindelijk succesvol verlopen. Verder heeft DNB het life-cycle management proces en change management proces van haar ICT-systemen verbeterd. Tevens zijn er extra controles uitgevoerd die de verbetering van deze processen bevestigen. DNB heeft haar systemen dit jaar beveiligd door software die beveiligingsrisico's bevatten zoveel mogelijk op te ruimen. Het is DNB echter niet gelukt om alle risico's op het terrein van software volledig te mitigeren. DNB besloot daarom eind 2020 tot inzet van extra resources voor het versneld oplossen van deze risico's. De directie monitort de voortgang van de mitigatie van deze risico's.

4. Digitalisering

De digitalisering van de financiële sector en samenleving brengt een verandering in zowel de manier van toezichthouden als de risico's en bedrijfsmodellen waarop toezicht gehouden wordt. We moeten nú een been bij trekken op het gebied van digitalisering om zo in staat te zijn in de komende jaren de volgende stap te zetten en de voordelen van geavanceerde technieken te kunnen benutten en niet achter te gaan lopen op de financiële sector en de samenleving.

Voor de beheersing van dit strategische risico heeft DNB het thema Digitaal opgenomen in haar strategie en een Digitale Strategie ontwikkeld. In dit kader heeft DNB afgelopen jaar ingezet op de ontwikkeling van een drietal portalen. Met het portaal "Mijn Toezicht" verbetert DNB het toezicht door nieuwe inzichten te creëren op basis van automatische risico scores en signalen en het toezicht efficiënter en effectiever maken door digitalisering van processen. Dit stelt DNB in staat sneller risico's te herkennen en mitigeren. Via "Mijn Wereld" wil DNB de digitale transformatie in de sector beheerst faciliteren, nieuwe risico's die optreden tijdig aanpakken en de indirecte kosten voor de sector beperken via samenwerking in iForum. Een goed gezamenlijk begrip van technologie leidt tot wederzijdse voordelen in de relatie tussen toezichthouder en instelling doordat innovaties niet onnodig belemmerd worden en risico's sneller in kaart kunnen worden gebracht en gemitigeerd. Tot slot tracht DNB via "Mijn DNB" de interactie met de instellingen efficiënt en effectief uit te voeren via een digitaal loket waar processen en archivering volledig digitaal op aangesloten zijn.

5. Financieel-economische criminaliteit

In verband met nieuw taken (bijvoorbeeld het toezicht op aanbieders van crypto-diensten en het Verwijzingsportaal banken) is de capaciteit voor het integriteits-toezicht in 2020 uitgebreid. Tevens is door DNB in 2020 via het thema Ondernijning, samenwerking in FEC-verband en met Regionale Informatie en Expertise Centra en handhaving op illegale activiteiten specifiek aandacht besteed aan het voorkomen en bestrijden van de betrokkenheid van de Nederlandse financiële sector bij maatschappelijk ondermijnende criminaliteit. Uit de nieuw ontwikkelde toezicht-methodologie en de in dit verband door DNB geformuleerde risicotolerantie is naar voren gekomen dat in de komende jaren verdere uitbreiding van de capaciteit voor integriteitstoezicht nodig is om de toezichtinzet meer in lijn te brengen met de risicotolerantie en maatschappelijke verwachtingen omtrent de integriteit van de financiële sector.

3 Resolutie en depositogarantiestelsel (DGS)

3.1 Inleiding

DNB werkt als nationale resolutieautoriteit (NRA) aan de voorbereiding en, indien nodig, uitvoering van de ordentelijke afwikkeling van banken en verzekeraars. In het verlengde van de resolutietaak is DNB ook uitvoerder van het depositogarantiestelsel (DGS) dat banktegoeden beschermt tot 100.000 euro per deposithouder per bank.

In het jaar 2020, waarin de coronacrisis ook op de activiteiten van DNB veel impact had is in de uitvoering van de resolutie en DGS-taken een aantal belangrijke mijlpalen bereikt. Voor **banken** zijn de resolutieplannen verder verbeterd. Zo zijn specifieke onderdelen van de resolutieplannen verder uitgewerkt. Verder zijn grote stappen gezet in het opstellen van bail-in en sale of business playbooks voor banken met een resolutiestrategie. Binnen de kaders van de SRB heeft DNB actief bijgedragen aan de vorming van het MREL-beleid voor significante banken en een verdere uitwerking van de algemeenbelangtest voor niet-significante banken. Op **DGS**-terrein is de aanlevering van IKB-data door banken verder verbeterd en is gewerkt aan afspraken, processen en systemen voor Europese samenwerking. Verder is een tool-kit ontwikkeld voor verbetering van de publieksbekendheid met het DGS. Voor de resolutietaak voor **verzekeraars** zijn resolutieplannen opgesteld voor de grote verzekeraars en is gestart met resolutieplanning voor middelgrote verzekeraars. Ook is vooruitgang geboekt met de uitwerking van de afwikkelingsinstrumenten en is bijgedragen aan de concrete crisisdossiers in de verzekeringssector.

Mede in het licht van de (initiële) onzekerheid omtrent de coronacrisis is het brugbank instrument geprioriteerd. Ook de werkzaamheden op het gebied van bail-in zijn geïntensiveerd. Daarnaast hebben we een aantal instellingen intensiever gemonitord om een goed risico-inschatting te kunnen doen. Tot slot melden we de

3.1 Inleiding

3.2 Gerealiseerde kosten Resolutie en DGS

3.2.1 Gerealiseerde kosten Resolutie

3.2.2 Gerealiseerde kosten DGS

3.3 Financiering

3.4 Bereikte resultaten

3.4.1 Synergie

3.4.2 Bereikte resultaten Resolutie

3.4.3 Bereikte resultaten DGS

3.5 Key Performance Indicators

3.6 Risicobeheersing

←

→

verdere versterking van crisis readiness, waaronder het gereed zijn om het DGS te activeren, indien nodig.

Op een aantal fronten zijn de resultaten achtergebleven bij de (ambitieuze) doelstellingen voor 2020, waaronder de resolutieplanning voor centrale tegenpartijen en het opstellen van een raamwerk voor resolutie van beleggingsondernemingen. Ook zijn enkele grotere crisisoefeningen uitgesteld. Het doel is om deze oefeningen het komende jaar als nog te organiseren.

Met het volwassen worden van de resolutie- en DGS taken is in 2020 een meerjarig begrotingskader ontwikkeld voor de periode 2021-2024. In het opstellen van dit begrotingskader zijn onder andere de aanbevelingen van het rapport van de Algemene Rekenkamer uit 2019⁹ meegenomen. Verder zijn in het afgelopen jaar meer-jarenstrategieën (2021-2024) voor de Bankenresolutie- en DGS-taak ontwikkeld.

De in 2020 bereikte resultaten zijn nader toegelicht in paragraaf 3.4 en tabel 20 aan het slot van dit hoofdstuk. De activiteiten met betrekking tot CCP's worden in deze begroting voor de goede orde beschreven, maar vallen buiten het financiële kader. Voor de operationele risicobeheersing wordt verwezen naar paragraaf 3.6.

3.2 Gerealiseerde kosten Resolutie en DGS

De gerealiseerde kosten voor de taken Resolutie en DGS in 2020 zijn EUR 21,5 mln. (begroot was EUR 23,0 mln.). Dit komt neer op een onderschrijding van EUR 1,4 mln. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de kosten per deeltaak.

Tabel 14 Gerealiseerde kosten Resolutie en DGS

EUR miljoen

Kostenverdeling Resolutie en DGS	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020-B2020
Resolutie banken	6,0	6,1	6,9	7,7	-0,7
Resolutie verzekeraars	1,2	3,1	3,8	4,5	-0,7
Resolutie totaal	7,3	9,2	10,7	12,1	-1,4
Depositogarantiestelsel (NL)	10,1	8,8	10,7	10,6	0,1
DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	0,2	0,3	0,2	0,3	-0,1
Dgs totaal	10,3	9,1	10,8	10,9	0,0
Totaal kosten	17,5	18,3	21,5	23,0	-1,4

3.2.1 Gerealiseerde kosten Resolutie

Banken

De gerealiseerde kosten voor Resolutie banken in 2020 zijn EUR 6,9 mln. (begroot was EUR 7,7 mln). Dit komt neer op een onderschrijding van EUR 0,7 mln.

⁹ Zie rapport 'Bankenresolutie in Nederland' (2019): <https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2019/12/12/bankenresolutie-in-nederland>

Tabel 15 Gerealiseerde kosten Resolutie banken naar kostensoort

EUR miljoen

Kostenverdeling Resolutie Banken	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020-B2020
Directe kosten Resolutie Banken					
Personeelskosten	3,0	3,0	3,4	3,4	0,0
Externe inhuur	0,0	0,1	0,3	0,3	0,0
Afschrijvingskosten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Juridische adviezen	0,6	0,6	0,8	0,7	0,1
Overige beheerskosten	0,1	0,1	0,0	0,2	-0,1
Totaal directe kosten Resolutie Banken	3,8	3,9	4,6	4,7	-0,1
Toegerekende kosten Resolutie Banken					
ICT, Facilitair en overige diensten	2,2	2,3	2,3	3,0	-0,7
Totaal toegerekende kosten	2,2	2,3	2,3	3,0	-0,7
Totaal kosten	6,0	6,1	6,9	7,7	-0,7

Het salarisbudget is optimaal gebruikt door boven formatief te werven met het oog op de daadwerkelijk benodigde capaciteit, zoals opgenomen in het meerjarencader. Verder is het inhuurbudget uitgenut, door onder andere het realiseren van de overbruggingsinstelling. Het begrote budget voor directe kosten is nagenoeg helemaal benut. De onderschijding op overige beheerskosten is te verklaren doordat het reisbudget nagenoeg niet gebruikt is door de gevolgen van de coronacrisis.

Op totaal niveau is de onderschijding vooral te verklaren door de indirecte kosten. Dit resulteert in een onderschijding op de taak Resolutie banken van EUR 0,7 mln.

Verzekeraars

De gerealiseerde kosten voor Resolutie verzekeraars in 2020 zijn EUR 3,8 mln. (begroot was EUR 4,5 mln.). Dit komt neer op een onderschijding van EUR 0,7 mln.

Tabel 16 Gerealiseerde kosten Resolutie verzekeraars naar kostensoort

EUR miljoen

Kostenverdeling Resolutie Verzekeraars	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020-B2020
Directe kosten Resolutie Verzekeraars					
Personeelskosten	0,6	1,5	1,9	2,0	-0,1
Externe inhuur	0,0	0,1	0,2	0,3	-0,1
Afschrijvingskosten	0,0	0,0	0,0	-	0,0
Juridische adviezen	0,1	0,4	0,3	0,3	0,0
Overige beheerskosten	0,0	0,1	0,0	0,1	-0,1
Totaal directe kosten Resolutie Verzekeraars	0,8	2,0	2,5	2,8	-0,3
Toegerekende kosten Resolutie Verzekeraars					
ICT, Facilitair en overige diensten	0,5	1,1	1,2	1,6	-0,4
Totaal toegerekende kosten	0,5	1,1	1,2	1,6	-0,4
Totaal kosten	1,2	3,1	3,8	4,5	-0,7

De overschrijding van EUR 0,7 mln. wordt grotendeels (EUR 0,4 mln) veroorzaakt door de herallocatie van ICT kosten. Daarnaast is er in vergelijking met 2019 sprake van een veel kleinere overschrijding op salariskosten, externe inhuur en overige beheerskosten. De resolutietaak is verder uitgebouwd in 2020. De personeelskosten blijven 0,1 mln onder de begroting. Binnen het salarisbudget is in 2020 boven formatief geworven met het oog op de daadwerkelijk benodigde capaciteit, zoals opgenomen in het meerjarenkader. De overschrijding op overige beheerskosten zijn de gevolgen van de coronacrisis. Hierdoor is er weinig op reiskosten gerealiseerd.

3.2.2 Gerealiseerde kosten DGS

De gerealiseerde kosten voor de taak DGS NL in 2020 zijn EUR 10,7 mln. Dit is EUR 0,1 mln. hoger dan begroot (EUR 10,6 mln.).

Tabel 17 Gerealiseerde kosten DGS NL naar kostensoort

EUR miljoen

Kostenverdeling DGS NL	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020-B2020
Directe kosten DGS NL					
Personeelskosten	0,8	0,9	0,9	0,9	0,0
Externe inhuur	0,4	0,5	0,4	0,5	0,0
Afschrijvingskosten	2,0	2,0	2,4	2,1	0,4
Juridische adviezen	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Overige beheerskosten	0,2	0,1	0,1	0,3	-0,1
Totaal directe kosten DGS NL	3,3	3,7	4,0	3,8	0,2
Toegerekende kosten DGS NL					
ICT, Facilitair en overige diensten	6,8	5,1	6,7	6,7	-0,1
Totaal toegerekende kosten	6,8	5,1	6,7	6,7	-0,1
Totaal kosten	10,1	8,8	10,7	10,6	0,1

Met ingang van 2020 bevinden de DGS-systemen zich in een steady state. Vanaf 2020 worden er geen nieuwe investeringen meer gedaan, waardoor de kosten de komende jaren zullen dalen. De kleine overschrijding op personeelskosten wordt veroorzaakt, doordat de personele inzet iets hoger was dan begroot. In 2020 is meer capaciteit ingezet op het verder uitwerken van het DGS-beleid. Per saldo resulteert een beperkte overschrijding van EUR 0,1 mln.

Voor de komende jaren wordt een structurele capaciteitsbehoefte van 9,5 fte¹⁰ voorzien, zoals ook opgenomen in het meerjarenkader.

Tabel 18 Gerealiseerde kosten DGS Caribisch Nederland naar kostensoort

EUR miljoen

Kostenverdeling DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Budget 2020	R2020-B2020
Directe kosten DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba					
Personeelskosten	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
Externe inhuur	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Afschrijvingskosten	0,0	0,0	0,0	-	0,0
Juridische adviezen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige beheerskosten	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Totaal directe kosten DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	0,1	0,1	0,1	0,1	-0,1
Toegerekende kosten DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba					
ICT, Facilitair en overige diensten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Totaal toegerekende kosten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Totaal kosten	0,2	0,3	0,2	0,3	-0,1

¹⁰ Inclusief 1,0 fte voor het DGS in Caribisch Nederland.

De gerealiseerde kosten voor het DGS Caribisch Nederland zijn EUR 0,2 mln. Dit resulteert in een onderschrijding van EUR 0,1 mln. (begroot EUR 0,3 mln.). Dit werd onder andere veroorzaakt doordat werkbezoeken aan Caribisch Nederland vanwege corona zijn uitgesteld.

Coulanceregeling in 2020

De rentevergoedingen uit hoofde van de Coulanceregeling bedragen in 2020 EUR 165,99. Deze kosten zijn door de Staat gefinancierd.

3.3 Financiering

Conform de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft) en het besluit bekostiging financieel toezicht (Bbft) worden de kosten van de resolutietaak voor banken verdeeld over de banken en betreffende beleggingsondernemingen op basis van de omvang van de totale activa.

Conform het Wbft en het Bbft worden de kosten van de resolutie verzekeraars op basis van de omvang van de technische voorzieningen over de instellingen verdeeld. De uitvoeringskosten van het Depositogarantiestelsel (NL) worden in 2020 op basis van de gegarandeerde deposito's over de betreffende instellingen verdeeld.

De uitvoeringskosten van het DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba worden gefinancierd door de Staat.

De activiteiten met betrekking tot CCP's worden gefinancierd uit de centrale bank begroting.

Tabel 19 Exploitatieresultaat Resolutie en DGS 2020

EUR miljoen

	Gerealiseerde kosten	Opbrengsten uit heffingen	Te verrekenen met sector	Te verrekenen met overheid
Resolutie Banken	6,9	7,7	-0,7	-
Resolutie Verzekeraars	3,8	4,5	-0,7	-
DGS	10,7	10,9	-0,3	-
DGS Bonaire, St Eustatius en Saba*	0,2	0,3	-	-0,1
Subtotaal	21,5	23,3	-1,7	-0,1
DGS coulanceregeling*	-	-	-	-
Totaal	21,5	23,3	-1,7	-0,1

* Ontvangsten uit heffingen betreft geheel het voorschot van de overheid.

3.4 Bereikte resultaten

In 2020 zijn synergievoordelen bereikt, onder andere op het gebied van crisismanagement en data-gedreven werken als ook de verkregen kennis en ervaring in de uitvoering van de resolutie en DGS.

3.4.1 Synergie

De resolutie en DGS taken worden in nauwe samenhang uitgevoerd. In de matrixorganisatie wordt actief gestuurd op kennisdeling en samenwerking ten aanzien van de uitwerking van de verschillende resolutie-instrumenten en -technieken waar overlap bestaat. Een voorbeeld is de uitwerking van het Sale of Business (SoB) instrument, waar parallellen bestaan tussen bank- en verzekeringsresolutie.

Daarnaast worden crisismanagement, data gedreven werken en digitalisering van processen in samenhang uitgevoerd.

Crisismanagement

Op het terrein van crisismanagement zijn in 2020 belangrijke stappen gezet, mede in het licht van de coronacrisis. Zo is verder gewerkt aan een integrale structuur voor de verschillende afwikkelingstaken. Dit gebeurt in samenwerking met de andere DNB-taken, waarbij kennis en ervaring op het gebied van crisismanagement worden uitgewisseld en de DNB-brede crisisstructuur op elkaar wordt afgestemd.

Een belangrijk onderdeel is het stress testen van de crisisorganisatie, onder andere door het organiseren van oefeningen. Diverse medewerkers zijn getraind in het organiseren van oefeningen en er zijn verschillende oefeningen opgezet, zowel voor resolutie als voor DGS. Vanwege de coronacrisis is het daadwerkelijk uitvoeren van een aantal oefeningen uitgesteld. Er zijn wel kleinere oefeningen uitgevoerd en er is een basis gelegd voor een meerjarige oefenkalender. Naast het organiseren van oefeningen is gewerkt aan een generiek kader voor de governance in (de aanloop naar) afwikkeling van een bank of verzekeraar, is een crisisdraaiboek opgesteld en is een analyse uitgevoerd van "resolution readiness" van de afwikkelingstaak (zijn we er klaar voor) ter versterking van het crisismanagement. Ook is gestart met een stakeholderanalyse voor de communicatiestrategie in een crisissituatie.

In 2020 is tevens gestart met het opzetten van een integrale communicatiestrategie en -structuur. Op basis hiervan zal communicatie worden geïntegreerd als een belangrijk onderdeel van alle resolutieplannen (banken en verzekeraars).

In 2020 is een nieuwe cross-sectorale werkstroom over strategisch beleid opgezet. Binnen deze werkstroom wordt proactief aan cluster- en divisie-overstijgende (beleids)vraagstukken gerelateerd aan resolutie gewerkt. In 2020 zijn de eerste onderzoeken opgestart naar deposito-overdrachten in faillissement en mogelijk

besmettingsgevaar voor middelgrote en kleine banken bij een DGS-uitkering. In 2021 wordt er in relatief korte sprints en met aansprekende producties verder gewerkt aan actieve beleidsvorming en –beïnvloeding.

Data gedreven werken en digitalisering

De digitale strategie voor de resolutie en DGS bestaat uit drie pijlers:

1. Versterken van het fundament voor dataverzameling
2. Ondersteunen van resolutie- en DGS-processen met digitale oplossingen
3. Verbeteren governance en digitale competenties

Bij de uitvoering van de digitale strategie voor resolutie en DGS wordt nauw samengewerkt met Toezicht en andere taakgebieden binnen DNB. De teams die toezichtprocessen ondersteunen zijn in 2020 ook ingezet voor resolutie en DGS.

Op het vlak van dataverzameling is het aanleveringsproces van resolutiegegevens van banken en verzekeraars verder geoptimaliseerd. Steeds meer data van banken wordt gestructureerd aangeleverd (via XBRL) en alle verzekeraars die in aanmerking komen voor resolutieplanning hebben rapportages aangeleverd. Verder zijn de geautomatiseerde controles van aangeleverde rapportages verbeterd, waardoor de datakwaliteit is verbeterd.

In 2020 is een eerste dashboard ontwikkeld voor de ontsluiting van resolutiegegevens. Het dashboard met informatie over (de kwaliteit van) Individuele Klantbeelden van banken voor het DGS is verbeterd. Verder is gestart met het automatiseren van processen. Een voorbeeld is het voorbereiden van het geautomatiseerd genereren van MREL-besluiten. Deze technologie wordt in 2021 ook ingezet voor het opstellen van resolutieplannen. Ten slotte is gestart met een analyse van de inzet van Mijn Toezicht voor resolutie en DGS (in de vorm van Mijn Resolutie).

Voor het versterken van digitale competenties is in 2020 aangesloten bij de ontwikkelingen binnen Toezicht. In 2021 wordt de ambitie voor resolutie en DGS vastgesteld en gestart met het ontwikkelen van competenties.

3.4.2 Bereikte resultaten Resolutie

Ten aanzien van de resolutietaak richtte DNB zich in 2020 op drie verschillende sectoren: banken, verzekeraars en CCPs.

Voor deze sectoren heeft DNB specifieke doelstellingen gezet, zoals vastgesteld in de ZBO-begroting van 2020.

■ Resolutieplanning voor banken:

- Binnen de internal resolution teams (IRT's) samen met de SRB verder werken aan aanscherping van resolutieplannen van significante banken.
- Bijwerken en operationaliseren van resolutieplannen voor alle banken die onder de directe verantwoordelijkheid van DNB vallen (niet-significante banken) en voor resolutie in aanmerking komen.
- Voor plannen van banken die niet voor resolutie in aanmerking komen de kaders voor de algemeenbelangtest en insolventieplanning herijken.
- MREL beleid voor niet-significante instellingen definitief vaststellen en toepassen.
- In nauwe samenwerking met de SRB MREL handhavingsbeleid ontwikkelen.
- Starten met resolutieplanning voor beleggingsondernemingen.

■ Instrumentarium en beleid voor banken:

- Resolutie instrumenten voor banken verder operationaliseren.
- Ontwikkelen van een intern handboek voor waardering van bankbalansen.
- Inzetten op tijdige en effectieve implementatie van de BRRD2 in nationale wetgeving en ondersteunen van de Herstelwet omtrent de BRRD1.
- Bijdragen aan Europese en mondiale beleidsontwikkeling en op internationaal niveau DNB's speerpunten nastreven.

- Resolutieplanning voor verzekeraars:
  - Verdere verdieping geven aan resolutieplannen en stabiele plannen voor de vijf grote verzekeraars opstellen.
  - Initiële resolutieplannen opstellen voor middelgrote verzekeraars.
- Instrumentarium en beleid voor verzekeraars
  - De resolutie-instrumenten voor verzekeraars verder operationaliseren, en beleidsmatige en juridische vraagstukken verder uitdiepen.
  - Blijven inzetten voor harmonisatie van een Europees kader voor herstel en afwikkeling van verzekeraars.

De volgende resultaten hebben bijgedragen aan deze doelstellingen.

Banken – resolutieplanning

Het opstellen van resolutieplannen vormt de hoeksteen van de resolutietaak en is een doorlopend, en iteratief proces. Voor de resolutieplanning van banken wordt onderscheid gemaakt tussen significante en niet-significante banken. Zeven significante banken vallen wat betreft de planning onder de verantwoordelijkheid van de Single Resolution Board (SRB). DNB is daarnaast als nationale resolutieautoriteit direct verantwoordelijk voor de resolutieplanning van niet-significante banken.

Voor de significante banken hebben de internal resolution teams (IRT's) van DNB en de SRB resolutieplannen herzien, verdiept en verbeterd. Daarbij zijn voor alle significante banken in 2020 (tussentijdse) besluiten over verliesabsorberend vermogen (MREL) genomen. Ook heeft DNB afgelopen jaar wederom geïnvesteerd in het opstellen van bail-in playbooks bij banken (de banken hebben nu de operationele stappen van afschrijving tot en met de Senior Non-Preferred laag verwerkt in een operationeel playbook). Een specifiek resultaat is dat een Nederlandse bank in 2020, op basis van SRMR2 beleid, is aangewezen als significante bank. Volgens dit beleid kan een bank onder de verantwoordelijkheid van een nationale resolutieautoriteit (NRA) door de SRB als "systeemrelevant" worden aangewezen (op verzoek van de NRA),

waardoor deze bank vervolgens ook als significante bank zal worden behandeld en onder de verantwoordelijkheid van de SRB komt. Verder heeft DNB in 2020 deelgenomen aan de verschillende 'host' IRT's en SRB besluitvorming, en heeft DNB deze platformen benut voor actief overleg en informatiedeling. Ten slotte is een beoordeling gedaan van noodplannen ("contingency plans") voor financiële markt infrastructuurpartijen (FMI's) en zijn aanvullende maatregelen genomen om operationele continuïteit van significante banken ten tijde van resolutie te waarborgen.

Voor niet-significante banken zijn in het begin van 2020 de laatste resolutieplannen vastgesteld, waardoor alle banken nu een resolutieplan hebben. Daarnaast is in 2020 voor bepaalde onderdelen van resolutieplannen een verdieping uitgevoerd. Zo is in de plannen de *resolvability assessment* verder uitgewerkt, waarmee DNB beoordeelt of het resolutieplan in de praktijk uitvoerbaar is of dat er belemmeringen zijn. Verder is voor alle niet-significante banken met resolutie als voorkeursstrategie een start gemaakt met de ontwikkeling van playbooks voor het uitvoeren van een SoB en is de algemeenbelangtest verder uitgewerkt. Ten slotte is een start gemaakt met het opstellen van een algemeenbelangraamwerk voor beleggingsondernemingen, ter ondersteuning van toekomstige resolutieplanning voor deze sector. In dit geval wordt aangesloten bij een DNB-breed project omtrent beleggingsondernemingen.

Banken – Instrumentarium, operationeel beleid en communicatie

Ten aanzien van het operationaliseren van het bail-in instrument heeft DNB voortgang gemaakt. Zo zijn de contouren van de Terms and Conditions van het claimrecht in samenwerking met een advocatenkantoor ontworpen. Ook is voortgang geboekt ten aanzien van de oprichting van de Stichting die de aandelen ten behoeve van de claimrechthouders (de converteerde crediteuren) zal gaan houden. Voorts zijn de door de grootbanken te ontwikkelen operationele playbooks verder gebracht (de banken hebben nu de operationele stappen van afschrijving tot en met de Senior Non-Preferred laag verwerkt in een operationeel playbook).

Verder heeft DNB stappen gezet in het uitwerken van het vraagstuk omtrent het al dan niet kunnen toepassen van bail-in op instrumenten uitgegeven onder het recht van derde landen. Ten slotte is via verschillende internationale gremia bijgedragen aan werkstromen gericht op de operationalisering van bail-in met een focus op de grensoverschrijdende operationele kwesties. Voorts zijn structuren uitgedacht voor wanneer bail-in plaats vindt in combinatie met de overbruggingsinstelling en het instrument van overgang van onderneming.

Ook aan het operationaliseren van het Sale of Business (SoB) instrument is in 2020 verder gewerkt. Zo is voortgang geboekt met het uitwerken van het SoB handboek, zijn alle tijdslijnen en dilemma's voor het uitwerken van playbooks in kaart gebracht, en is een start gemaakt met het daadwerkelijk uitwerken van instelling specifieke playbooks. Met behulp van het SoB instrument kan DNB een falende bank geheel of gedeeltelijk verkopen, om te waarborgen dat klanten toegang tot hun betaal- en spaarrekeningen houden en de koper de kritieke functies van de bank kan voortzetten.

Mede in het licht van de (initiële) onzekerheid omtrent de coronacrisis is het brugbank instrument geprioriteerd. DNB heeft in 2020 de overbruggingsonderneming opgericht, waarmee een belangrijke stap is gezet om het brugbank instrument operationeel gereed te hebben. Een bruginstelling kan worden gebruikt om een bank of verzekeraar tijdelijk onder te brengen in het geval dat een snelle verkoop niet mogelijk of niet opportuun is.

Ten aanzien van beleidsmatige vraagstukken is voortgang geboekt met het implementeren van de Europese resolutierichtlijn BRRD2 in nationale wetgeving, waarbij DNB intensieve ondersteuning heeft geboden aan het Ministerie van Financiën. De verwachting is dat de BRRD2 in 2021 in nationale wetgeving zal zijn geïmplementeerd.

Wat betreft verliesabsorberend vermogen (MREL) zijn voor zowel significante als niet-significante banken afgelopen jaar stappen gezet. Zo heeft DNB intensief bijgedragen aan het MREL beleid voor significante banken bij de SRB, en zal DNB dit in 2021 blijven doen. Het aanhouden van voldoende MREL door een bank is cruciaal voor het effectief kunnen toepassen van het bail-in instrument. Verder heeft DNB zelf nader beleid ontwikkeld om de MREL buffers van de niet-significante banken te versterken. Dit beleid zal begin 2021 gereed zijn en zal de basis vormen voor concrete eisen aan banken op dit vlak. Voor niet-significante banken heeft DNB ook een instrument ontwikkeld om MREL-opbouw te monitoren. DNB heeft tevens gewerkt aan een no-creditor-worse-off (NCWO) model. Volgens het NCWO-principe mogen de verliezen voor aandeelhouders en schuldeisers in resolutie niet groter zijn dan de verliezen in faillissement.

Het kunnen uitvoeren van een onafhankelijke waardering is een belangrijke voorwaarde voor effectieve resolutie. Voor niet-significante banken werkt DNB derhalve aan het waarborgen dat een dergelijke onafhankelijke waardering kan worden uitgevoerd wanneer dit nodig is. In 2020 is een stappenplan opgesteld voor het inhuren van een onafhankelijke waardeerder. Het opzetten van een extern handboek voor waardering is uitgesteld, omdat er prioriteit is gegeven aan databeschikbaarheid bij instellingen.

DNB heeft verder gerichte bijdrages geleverd aan prioriteiten op Europees en mondiaal niveau. Zo zijn internationale gremia (SRB, EBA en FSB) gebruikt om de uitdagingen in het wettelijk kader en de implementatie van resolutie instrumenten te signaleren en verder te brengen. Binnen verschillende werkgroepen van de SRB heeft DNB zich sterk gemaakt voor duidelijke resolutievereisten en verwachtingsmanagement, afdoende liquiditeit in – en na resolutie en consistente implementatie van BRRD2 vereisten, waaronder voldoende (achtergestelde) MREL voor Europese grootbanken. Deze aandachtspunten blijven ook in 2021 relevant. In het afgelopen jaar is mede dankzij inspanningen van DNB op Europees niveau bepaald dat het

verliesabsorberend vermogen van banken in ieder geval voor 8% van de balans achtergesteld dient te zijn. In Nederland geldt dit onder andere voor banken met een balanstotaal groter dan EUR 100 miljard en overige banken die van belang zijn voor financiële stabiliteit.

Tijdens de coronacrisis heeft DNB ook intensief en effectief samengewerkt met de SRB, door onder andere informatie te delen en maatregelen te implementeren omtrent de impact van de coronacrisis op de bankensector, en door tijdens internationale vergaderingen mee te denken over de mogelijke rol van resolutie in de crisis.

Verzekeraars – Resolutieplanning

In 2019 is DNB gestart met het opzetten van de resolutietaak voor verzekeraars. Sindsdien is er veel voortgang geboekt. Afgelopen jaar is voor de “grote” verzekeraars een volgende versie van het resolutieplan opgesteld, op basis van data-uitvragen. Daarnaast is een start gemaakt met het opstellen van plannen voor middelgrote verzekeraars en is het raamwerk voor de algemeenbelangtest voor verzekeraars verder ontwikkeld.

Verzekeraars – Instrumentarium, operationeel beleid en communicatie

Het afgelopen jaar is ook belangrijk werk verzet op het gebied van het operationaliseren van de resolutie-instrumenten voor verzekeraars en het bijbehorende beleid. Zo heeft DNB verder in kaart gebracht onder welke voorwaarden zij over mag gaan tot groepsresolutie. Door middel van groepsresolutie kan DNB ook op moederondernemingen of andere entiteiten binnen verzekeraarsgroepen haar bevoegdheden en instrumenten toepassen, indien dit noodzakelijk en proportioneel is. Verder zijn eerste analyses uitgevoerd ten aanzien van de wettelijke bevoegdheden om in resolutie de zeggenschap over te nemen en/of een bijzondere bestuurder te benoemen.

Wat betreft het instrumentarium is het bail-in instrument voor verzekeraars verder uitgewerkt. Er is gewerkt aan het bail-in handboek, en er zijn analyses uitgevoerd ten aanzien van specifieke vraagstukken, zoals de methodiek voor het vaststellen van de conversiekoers waartegen de verplichtingen aan vreemd vermogen verschaffers en andere crediteuren bij een bail-in in nieuwe aandelen worden omgezet. In de ontwikkeling van dit instrument wordt gebruik gemaakt van de synergie met het werk voor banken. Daarnaast vraagt de ontwikkeling van bail-in voor verzekeraars om een specifieke aanpak. Gezien de kenmerken van de balans van verzekeraars valt te verwachten dat polishouders ook gekort moeten worden in resolutie.

Ook voor het SoB instrument voor verzekeraars is gewerkt aan een handboek. Voor dit instrument zijn tevens specifieke tijdslijnen en dilemma's voor het opstellen van instelling specifieke playbooks in kaart gebracht. Daarnaast is voor verzekeraars, net als voor banken, het instrument van de overbruggingsinstelling verder operationeel gemaakt.

Een specifiek beleidsmatig aandachtspunt in 2020 was de rol van de resolutie-autoriteit bij het faillissement van een verzekeraar. In dit kader is onder andere de formele algemeen belang test op het moment van falen uitgewerkt en is meegedacht over de vormgeving van het wettelijke vereiste advies aan de curator.

DNB heeft zich in 2020 ingezet voor harmonisatie van het Europees kader voor herstel en afwikkeling van verzekeraars. Zo heeft DNB via participatie in de relevante werkgroepen binnen de Europese Autoriteit voor Verzekeringen en Bedrijfs-pensioenen (EIOPA) bijgedragen aan het advies van EIOPA aan de Europese Commissie. In deze context heeft DNB ook nader onderzoek gedaan naar de voor- en nadelen van een mogelijk IGS.

CCP Resolutie

De CCP resolutietaak van DNB is in 2019 van start gegaan. Afgelopen jaar heeft DNB een update gedaan van de algemeenbelangtest en resolutiestrategie voor een Nederlandse CCP. Daarnaast heeft DNB op internationaal (FSB) niveau bijgedragen aan de ontwikkeling van een internationaal CCP raamwerk en ander beleid omtrent CCP resolutie. DNB zal in 2021 de noodzakelijke stappen ondernemen om de taken uit de Europese herstel- en resolutieverordening te implementeren.

3.4.3 Bereikte resultaten DGS

Ten aanzien van de DGS-taak richtte DNB zich in 2020 op de volgende zeven doelstellingen, zoals vastgelegd in de ZBO-begroting 2020:

- Het inrichten van de voorlichtingsstrategie voor het DGS;
- Het verbeteren van de kwaliteit van IKB-bestanden aangeleverd door banken;
- Versterken en verder operationaliseren van de verplichte samenwerking met andere DGS'en in de Europese Unie;
- Het onderhouden van de uitkeringsapplicatie voor het DGS;
- Periodiek testen van de DGS-organisatie;
- Bijdragen aan beleidsontwikkeling op het gebied van de aankomende herziening van de DGS-richtlijn en de totstandkoming van EDIS;
- Verder ontwikkelen van het DGS voor Caribisch Nederland

Publieksbekendheid Nederlandse Depositogarantie

In 2020 heeft DNB gewerkt aan de voorbereiding op actieve voorlichting over de Nederlandse Depositogarantie. Dit gebeurt in samenwerking met de Nederlandse banken. De voorlichting heeft tot doel om de publieksbekendheid met de Nederlandse Depositogarantie onder het Nederlandse publiek te vergroten tot een niveau van 65%. Omdat de bekendheid met de Nederlandse Depositogarantie lager is onder jongeren en vrouwen, richt de actieve voorlichting zich in het bijzonder tot deze doelgroepen. Belangrijkste stappen die in 2020 zijn gezet is het verder uitwerken van communicatieboodschappen, voorlichtingskanalen en modelteksten die kunnen

bijdragen aan uniforme communicatie door DNB en de banken. De actieve voorlichting start in 2021.

Verbeteren kwaliteit individueel klantbeeld

Banken leveren sinds 2019 gegevens aan op basis van de regelgeving voor het individueel klantbeeld (IKB). Dit stelt DNB in staat om binnen 7 werkdagen te kunnen uitkeren. DNB houdt toezicht op de kwaliteit van de IKB-bestanden die banken aanleveren. In 2020 heeft DNB een beoordelingskader gepubliceerd dat gebruikt wordt voor het toezicht op de naleving van deze vereisten. Het beoordelingskader bevat een groeipad. Het streven is om per 1 januari 2024 een tijdig en volledig IKB-bestand met 100% juiste IKB's zo dicht mogelijk te benaderen. Voor 2020 was het streven per bank om minstens 60% van de IKB's te laten voldoen aan geautomatiseerde controles. 79% van de banken heeft aan dit ambitieniveau voldaan.

Grensoverschrijdende samenwerking

Depositohouders van een buitenlands bijkantoor van een Nederlandse bank worden uitgekeerd door het DGS in het land waarin het bijkantoor is gevestigd en vice versa. De uitvoering hiervan krijgt vorm via samenwerkingsovereenkomsten. In 2020 is een aanvullende bilaterale samenwerkingsovereenkomst getekend met het Hongaarse DGS. Het resultaat is daarmee achtergebleven bij het eerder vastgestelde ambitieniveau (aanvullende overeenkomsten met drie andere lidstaten in 2020). Samen met het Franse DGS heeft DNB in 2020 voor het eerst een grensoverschrijdende stress-test uitgevoerd in beide richtingen, dus waarbij DNB zowel heeft geacteerd als home-DGS en als host-DGS.

Uitkeringsapplicatie

De DGS-processen kennen een hoge automatiseringsgraad. Dit is noodzakelijk om aan de verdere verkorting van de uitkeringstermijn te kunnen voldoen. De uitkeringsapplicatie wordt voortdurend aangepast aan nieuwe technologische en functionele ontwikkelingen. Dit is nodig voor een schaalbaar, betrouwbaar en veilig uitkerings-

proces. In 2020 is functionaliteit opgenomen voor grensoverschrijdende samenwerking, waarbij de focus lag op de rol van DNB als thuisland (Home). Verder is gewerkt aan voorbereidingen voor een overgang naar de Cloud. Om de schaalbaarheid en betrouwbaarheid te borgen zijn regelmatig load- en (stress)testen uitgevoerd.

Crisisvoorbereiding en -management

In 2020 heeft DNB meerdere testen uitgevoerd van de DGS-organisatie. In aanvulling op bovengenoemde grensoverschrijdende test is geoefend met het uitwijken van de uitkeringsapplicatie en het verwerken van een IKB-bestand in het uitkeringsstelsel. Ingegeven door de coronacrisis heeft DNB in 2020 gewerkt aan het borgen van de continuïteit van de DGS-uitvoeringsorganisatie met in achtname van de beperkende maatregelen.

Beleidsontwikkeling

Het beleidsterrein voor depositogarantie is in beweging. Met name op Europees niveau worden voorbereidingen getroffen voor een aankomende herziening van regelgeving. In 2020 heeft de Europese Bankautoriteit (EBA) het sluitstuk gepubliceerd van drie opinies die als input dienen voor de herziening van de DGS-richtlijn. Aanvullend heeft EBA een review gedaan van stress-tests uitgevoerd door DGS'en en een opinie gepubliceerd over de samenwerking tussen AML- en DGS-regelgeving. DNB heeft hieraan actief bijgedragen. De Europese Commissie heeft eind 2020 aangekondigd in 2021 te komen met een voorstel tot aanpassing van de BRRD en de DGS-richtlijn. Hierbij wordt mede gekeken naar de inzetbaarheid van DGS-gelden voor afwikkelingsmaatregelen anders dan faillissement in combinatie met een DGS-uitkering. De voortgang in Europese onderhandelingen over EDIS is beperkt gebleven.

DGS Caribisch Nederland

Sinds eind 2017 geeft DNB ook uitvoering aan het DGS voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Uitdaging in 2020 was het waarborgen van de continueerbaarheid van deze taak gegeven de coronacrisis. Verder heeft DNB gewerkt aan inzichten ten behoeve van een eerste evaluatie van de regelgeving voor het DGS Caribisch Nederland.

3.5 Key Performance Indicators

Ambities	KPI's	Streefwaarden 2020	Uitkomsten 2020
Elke Nederlandse bank en verzekeraar is afwikkelaar	<p>Aantal instellingen waarvoor een resolutie- of afwikkelingsplan in faillissement is opgesteld</p> <p>Mate waarin resolutie-vereisten zijn toegepast</p> <p>Opwaartse trend in afwikkelaar</p>	<ul style="list-style-type: none"> Resolutieplannen voor banken die aan de algemeen belangtest voldoen, zijn volledig en verder geoperationaliseerd. Voor beleggingsondernemingen die onder de BRRD vallen, is de resolutiestrategie bepaald en uitgewerkt. Eerste versie van plannen voor vijf grote verzekeraars opgesteld. Voor andere verzekeraars die voor resolutie in aanmerking komen, is resolutieplanning opgestart. MREL-besluiten zijn genomen voor alle banken. De beoordelings- en handavingskaders voor afwikkelaar en MREL zijn geïmplementeerd in navolging van het te ontwikkelen SRB-beleid. De toepassing van het resolutie-instrumentarium voor verzekeraars is geïntegreerd in de eerste plannen. Bancaire playbooks op het gebied van sale-of-business, bail-in en liquiditeit zijn uitgewerkt. Op DGS-terrein is de kwaliteit van door bank aangeleverde gegevens (IKB) met 20% verbeterd ten opzichte van 2019. 	<ul style="list-style-type: none"> Conform streefwaarde: inclusief indicatieve MREL eis voor LSI's. Onder streefwaarde: Wegens corona is dit uitgesteld naar Q1 2021. Conform streefwaarde. Conform streefwaarde. Conform streefwaarde: De Nederlandse banken hebben dit jaar voor het eerst een achtergestelde MREL eis van (minimaal) 8% TLOF opgelegd gekregen. Conform streefwaarde: Aan de Nederlandse banken is een MREL eis opgelegd die in lijn is met BRRD2 en het MREL beleid en de banken hebben goede voortgang gemaakt t.a.v. de afwikkelaar. Conform streefwaarde. Conform streefwaarde: Aan de SoB kant wordt goede voortgang geboekt met de playbooks van de banken, en heeft een verdiepingsslag plaats gevonden op IT/operationeel gebied. DNB neemt deel aan de bail-in werkdroom en zet in op "leading by example" t.a.v. de bail-in playbooks. De Nederlandse banken zijn binnen het SRM het verst gevorderd met hun bail-in playbooks. Conform streefwaarde: een IKB-beoordelingskader is gepubliceerd. Op basis van het beoordelingskader is per bank een dashboard ontwikkeld en aan banken teruggekoppeld over de kwaliteit van de aangeleverde IKB-bestanden en de bevindingen van DNB. Alle banken ontvangen in het eerste kwartaal van 2021 een toezichtbrief.
Elke falende Nederlandse bank en verzekeraar wordt tijdig afgewikkeld	Mate van operationeel voorbereid zijn op afwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> Voor het (cross-sectorale) crisismanagement zijn: integrale meerjarige testkalenders opgesteld en minimaal drie interne simulaties uitgevoerd, geëvalueerd en verbeteringen geïmplementeerd. Gezamenlijke evaluaties van casuïstiek en simulaties op nationaal en Europees niveau (SRM-SSM) geïmplementeerd Vereiste DGS-stresstesten (zowel in Nederland als op Bonaire, Sint Eustatius en Saba) uitgevoerd en eventuele lessen uit de EBA-peer review geïmplementeerd DNB-handboeken op het terrein van bail-in, sale of business en waarderingstechnieken zijn voor banken opgesteld. De overbruggingsinstelling voor verzekeraars is opgericht en gereed voor gebruik. De resolutie-instrumenten voor verzekeraars zijn op hoofdlijnen uitgewerkt in DNB-handboeken. Voor verzekeraars zijn juridische en beleidsmatige thema's uitgewerkt, waaronder de algemeen belangtest. 	<ul style="list-style-type: none"> Onder streefwaarde: DNB heeft op het gebied van crisismanagement enkele oefeningen uitgesteld ivm de corona crisis. Wel wordt belangrijke praktijkervaringen opgedaan met casuïstiek aan de V-kant. Onder streefwaarde: wel vinden er nationale evaluaties plaats van casuïstiek, met name aan de verzekeringkant. DNB heeft niet geparticipeerd in SRB oefening. Onder streefwaarde: Het DGS heeft een grensoverschrijdende test uitgevoerd met Frankrijk en bilaterale afspraken met Luxemburg gemaakt. Er zijn nav peerreview door EBA een aantal concrete verbeterpunten geformuleerd die komend jaar opgepakt worden. Als gevolg van corona zijn oefeningen in Caribisch Nederland niet doorgegaan. Onder streefwaarde: Zodra het bail-in proces volledig is uitgewerkt, zal dit zijn weerslag vinden in een nationaal handboek. Door corona heeft de uitwerking van het SoB handboek vertraging opgelopen. Tevens is er vertraging opgelopen bij de uitwerking van waarderingshandboek. Conform streefwaarde: Voor verzekeraars is een overbruggingsinstelling opgericht en is er veel verkennend analyse werk verricht t.a.v. van het instrumentarium, dat in de toekomst zijn weg naar handboeken zal vinden. Conform streefwaarde: Wegens corona is er extra capaciteit gezet op monitoring instellingen en het verder uitwerken brugbankinstrument. De overbruggingsonderneming voor banken is in Q4 opgericht maar een eerste versie van het handboek wordt in 2021 opgesteld. Conform streefwaarde: Op het gebied van de ABT en waardering is goede voortgang geboekt, mede in de context van casuïstiek.

Ambities	KPI's	Streefwaarden 2020	Uitkomsten 2020
Effectief uitvoeren van wettelijke taken voor resolutie en DGS in optimale synergie met micro-prudentieel toezicht en de overige delen van DNB	Niveau van efficiënte bedrijfsvoering en consistente communicatie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Samen met banken en een communicatiebureau is een publiekscampagne gestart om de kennis over DGS en haar kernkenmerken te verhogen (naar 65% in 2022); vindbaarheid en consistentie van DGS-informatie is aantoonbaar verbeterd. ■ Capaciteit voor de Resolutie- en DGS taken is geborgd, waarbij de financiering binnen de begrotingskaders blijft en optimaal gebruik wordt gemaakt van beschikbare expertise, ondersteuning en (data-)infrastructuur binnen DNB en SRM. ■ Voor alle taken is een helder en onderbouwd meerjarig (2021-2024) ZBO-begrotingskader uitgewerkt en vastgesteld in 2020. ■ DNB heeft helder en consistent gecommuniceerd richting sector, markt en publiek ten einde de verwachtingen en impact van haar resolutietaken goed te managen. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Onder streefwaarde: De producten voor het informeren van publiek zijn ontwikkeld en er wordt gekeken naar beste moment om "live" te gaan. Dit is tevens afhankelijk van de start van de nieuwe website. ■ Conform streefwaarde: DNB is in 2020 voor de resolutie- en DGS-taken binnen het gestelde kostenkader gebleven. ■ Conform streefwaarde: DNB heeft als onderdeel van de werkzaamheden ten behoeve van het meerjarig kostenkader een grote slag gemaakt m.b.t. de koppeling tussen de realisatie van ambities en de daarmee gemoeide kosten. ■ Conform streefwaarde: DNB heeft de reguliere contacten met banken en verzekeraars ondanks de Corona pandemie goed kunnen onderhouden. Daarnaast is er via de website gecommuniceerd richting het publiek.
Bijdragen aan een slagvaardig Europees resolutiemechanisme dat aan onderhavige instellingen afdoende en vergelijkbare eisen stelt	Erkende goede reputatie en aanwezigheid gelijk speelveld	<ul style="list-style-type: none"> ■ DNB heeft zich op Europees niveau (SRB, EBA, EFDI, EIOPA, EC) ingezet voor: ■ beleidsontwikkeling op het gebied van (achtergestelde) MREL, interne MREL voor bankgroepen en een concreet beoordelingskader voor uitgifte van MREL in derde landen ■ operationalisering van het 'bail-in'- instrument ■ vormgeving van EDIS, versteviging van de home-host samenwerking, verdere harmonisatie van het DGS en opvolging van de DGSD-evaluatie ■ harmonisatie van herstel- en afwikkelingskaders voor verzekeraars ■ vormgeving van het resolutieregime voor CCP's ■ op de overige beleidsterreinen is de internationale inzet minimaal ■ BRRD2 en de begeleidende herstelwetgeving is tijdig en effectief geïmplementeerd door de wetgever in nationale wetgeving. ■ De Wet herstel en afwikkeling van verzekeraars is in samenwerking met het Ministerie van Financiën geëvalueerd. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Conform streefwaarde: Zeer intensieve dialoog met SRB over implementatie van BRRD2 in MREL-beleid en MREL guidance heeft verdere afzwakking van MREL-eisen (t.o.v. BRRD2) voorkomen. Er wordt verder gewerkt aan een oplossing voor het vraagstuk omtrent uitgiftes onder het recht van derde landen. ■ Conform streefwaarde: DNB neemt deel aan de bail-in werkstroom en zet in op "leading by example" t.a.v. de bail-in playbooks. ■ Conform streefwaarde: Het DGS heeft bilaterale afspraken met Luxemburg gemaakt. Er zijn nav peerreview door EBA een aantal concrete verbeterpunten geformuleerd die komend jaar opgepakt worden. DNB heeft actieve inbreng op dit dossier en de herziening DGSD. ■ Conform streefwaarde. ■ Conform streefwaarde: Voor CCP resolutie vormgeving zijn voorstellen aangedragen richting MinFin. ■ Conform streefwaarde. ■ Conform streefwaarde: DNB heeft het Ministerie van Financiën geadviseerd over de implementatie van BRRD2 en de reparatie van BRRD1. ■ Onder streefwaarde: er is op korte termijn geen formele evaluatie voorzien. Wel is er met het Ministerie van Financiën contact over de ervaringen met de nieuwe wet in de praktijk.

3.6 Risicobeheersing

DNB heeft in 2020 belangrijke operationele risico's geïdentificeerd die de doelstellingen en activiteiten op het gebied van Resolutie en DGS konden beïnvloeden.

Deze zijn te groeperen in vier thema's:

- **Het Europese krachtenveld en de uiteenlopende uitdagingen in de Europese bankensector zetten spanning op de gedegen toepassing van resolutie- en DGS vereisten en op het gelijke speelveld.**

Om dit risico te beheersen heeft DNB zich binnen de Bankenuie actief ingezet voor consistente toepassing van het resolutie en DGS-raamwerk en aangedrongen op een eenduidige aanpak van regionale transitieproblemen. Voorts heeft DNB haar relevante counterparts gericht geadviseerd over de mogelijke versterking van de Bankenuie.

- **Transitieproblemen en complexiteit maken dat DNB, instellingen en/of publiek onvoldoende (operationeel) zijn voorbereid op ordentelijke afwikkeling.**

DNB draagt er zorg voor om zo snel mogelijk operationeel klaar te zijn om resolutie uit te voeren of een DGS-uitkering te doen. DNB legt daarbij prioriteit bij de operationalisering van de belangrijkste resolutie-instrumenten en het (interne) raamwerk voor crisis management.

Ook mitigeert DNB dit risico door actieve communicatie met de sector en het publiek over de aard van haar resolutie- en DGS-taken en de consequenties bij het falen van een instelling. In geval grensoverschrijdende samenwerking op DGS gebied niet van de grond komt, zet DNB in op een centrale Europese rol om home-host relaties te bestendigen.

- **Stapeling van nieuwe taken en de krappe arbeidsmarkt maken dat DNB als NRA de ambities onvoldoende kan waarmaken.**

Ter mitigatie van dit risico heeft DNB zich, mede dankzij de coronacrisis, versterkt met nieuwe collega's vanuit de sector (advocatenbureaus, consultants), DNB, en afgestudeerden (o.m. via stagiaires die de overstap naar een startersbaan hebben gemaakt). In geval dat DNB in haar capaciteit als NRA overbelast raakt door

bijvoorbeeld een beroep op haar capaciteit door de SRB of de aan haar-toevertrouwde werkzaamheden, dan worden activiteiten verder geprioriteerd.

- **De coronacrisis kan leiden tot problemen in de financiële sector en zelfs escaleren tot een bredere financiële of systeemcrisis.**

DNB heeft uitgewerkt wat de toegevoegde waarde van het resolutie instrumentarium kan zijn in het geval van een systeemcrisis als gevolg van de Corona crisis. DNB heeft voorbereidingen getroffen om in geval van een bredere financiële of systeemcrisis op te kunnen treden. Door middel van herprioritering is het overbruggingsinstrument versneld opgezet en is de ontwikkeling van het bail-in instrument bespoedigd.

Bijlagen

Bijlage 1 Toetsingen, markttoetreding, interventie en handhaving

Bijlage 2 Details capaciteit en financiering

Bijlage 3 Verslaggevingsgrondslagen, kostentoerekening en rechtmatigheidcriteria

Bijlage 4 Legenda hiërarchie toezichtactiviteiten

Bijlage 5 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Bijlage 6 Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlage 7 Afkortingenlijst

Bijlage 1 Toetsingen, markttoetreding, interventie en handhaving

Tabel 20 Aantal getoetste beleidsbepalers

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kredietinstellingen	224	209	258	169	99	287	219
Kredietinstellingen 2 ^e echelon		272	71	56	43	51	49
Verzekeraars	404	472	208	196	183	303	342
Verzekeraars 2 ^e echelon		246	72	49	40	31	33
Overige Wft ¹	151	178	267	152	242	179	308
Pensioenfondsen	672	375	472	427	410	557	713
Betaalinstellingen	82	81	88	105	40	340	259
Trustkantoren	118	143	144	99	135	179	170
Cryptodienstverleners ²							110
Overige ³	86	50	41	107	70	17	48
Totaal⁴	1737	2026	1621	1360	1262	1944	2251

¹ Toetsingen bij financiële holdings, afwikkelondernemingen, beleggings-ondernemingen, clearinginstellingen en premiepensioeninstellingen.

² Vanaf de inwerkingtreding van de 'Implementatiewet wijziging vierde anti-witwasrichtlijn' op 21 mei 2020 dienen aanbieders van cryptodiensten een registratie aan te vragen en toetst DNB bestuurders, mede-beleidsbepalers, commissarissen en houders van een gekwalificeerde deelneming van aanbieders van cryptodiensten.

³ Toetsingen bij instellingen op de BES-eilanden en bij centrale tegenpartijen (*central counterparty of CCP's*).

⁴ Dit totaal bestaat uit de drie soorten toetsingen die DNB uitvoert: toetsingen waarbij DNB op geschiktheid én betrouwbaarheid toetst, toetsingen waarbij DNB alleen op betrouwbaarheid toetst en toetsingen waarbij DNB op reputatie toetst (waarbij DNB vaststelt of de te toetsen persoon betrouwbaar en vakbekwaam is).

Tabel 20 Aantal getoetste beleidsbepalers -vervolg-

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Waarvan:							
Positieve uitkomst met voorwaarden			13	16	13	4	12
Formeel negatief besluit ⁵	2	6	1	3	2	1	0
Ingetrokken aanvraag n.a.v. toetsing ⁶	101	72	40	32	28	19	20
Ingetrokken aanvraag tijdens toetsingsproces ⁷					15	26	21
Ingetrokken aanvraag voor toetsingsproces ⁸	131	141	101	77	72	68	145
Buiten behandeling gesteld ⁹		20	7	11	15	22	49
Hertoetsing geschiktheid en/of betrouwbaarheid	16	16	5	6	5	10	5
Percentage negatieve uitkomst¹⁰	10%	6%	4%	4%	6%	5%	4%

5 Zaken waarbij DNB na een toetsingsgesprek tot het oordeel komt dat de kandidaat ongeschikt of onbetrouwbaar is en dit heeft neergelegd in een besluit dat naar de onderneming is verzonden.

6 Zaken waarbij DNB na een toetsingsgesprek tot het oordeel komt dat de kandidaat ongeschikt of onbetrouwbaar is en de instelling besluit om de kandidaat terug te trekken nadat het voornemen tot een negatief besluit door DNB bekend is gemaakt aan kandidaat en onderneming.

7 Zaken waarbij de instelling besluit om de kandidaat gedurende het toetsingsproces terug te trekken, voordat DNB tot een oordeel is gekomen, maar nadat het proces gestart is, bijvoorbeeld na een aanvullende vraag om informatie, of een eerste toetsingsgesprek. Deze categorie werd vóór 2018 niet apart geregistreerd maar was onderdeel van de algemene categorie 'ingetrokken aanvragen'. Vanaf 2018 is deze categorie 'ingetrokken aanvragen' gesplitst in 'ingetrokken tijdens toetsingsproces' en 'ingetrokken voor toetsingsproces'.

8 Zaken waarbij de instelling besluit om de kandidaat terug te trekken voordat DNB is gestart met het toetsingsproces.

9 Zaken die door DNB buiten behandeling zijn gesteld, bijvoorbeeld doordat de instelling de aanvraag niet tijdig heeft aangevuld.

10 Het percentage negatieve uitkomst bij geschiktheid is een optelsom van het aantal formeel negatieve besluiten, het aantal ingetrokken aanvragen n.a.v. toetsing en het aantal ingetrokken aanvragen tijdens toetsingsproces, gedeeld door het aantal toetsingen waarbij DNB op geschiktheid én betrouwbaarheid heeft getoetst (in 2020: 1137)

Tabel 21 Aantal verleende vvgb's*

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal vvgb's	246	271	223	214	339	594	430
banken	52	39	39	41	15	36	82
elektronischgeldinstellingen	-	-	-	0	0	41	20
betaalinstellingen	-	-	-	-	-	241	89
coöperatieve banken	-	107	-	0	0	0	0
verzekeraars	33	27	25	38	28	59	93
premiepensioeninstellingen			25	11	3	5	8
beleggingsondernemingen en beheerders icbe	161	98	134	124	293	212	138

* De aangegeven aantallen betreffen verleende vvgb's. Niet alle vvgb-aanvragen leiden tot het daadwerkelijk verlenen van de gevraagde vvgb. Sommige aanvragen zijn vanwege onvolledigheid buiten behandeling gesteld of kunnen op prudentiële gronden zijn afgewezen. Ook zijn in 2020 meerdere aanvragen door de aanvragers ingetrokken.

Tabel 22 Inschrijvingen in registers

	2015	2016	2017	2018	2019	NL	BES	2020
Onder toezicht DNB								
Kredietinstellingen ¹	175	105	104	103	102	84	10	94
Verzekeraars	269	179	167	159	159	91	23	114
Herverzekeraars	11	9	9	9	8	8	0	8
Pensioenfondsen	321	295	260	234	189	180	1	181
Betaalinstellingen ²	46	48	50	43	33	60	5	65
Trustkantoren ³	156	139	137	118	104	162	1	163
PPI	11	10	10	10	5	7	0	7
Notificaties in Nederland								
Kredietinstellingen ¹	626	593	614	618		151		151
Verzekeraars	899	906	1030	1025	1056	265		265
Herverzekeraars	74	75	80	81	80			
Pensioenfondsen								
Betaalinstellingen ²					651	811		811
Trustkantoren ³								
PPI								

¹ Inclusief niet-EU bijkantoren (3)

² Hieronder zijn ook de begrepen de Wisselkantoren, Geldtransactiekantoren en Elektronischgeldinstellingen.

³ Inclusief enkelvoudige en groepshoofden

Tabel 23 (In)formele maatregelen ter handhaving van prudentiële en integriteitsregelgeving bij onder toezicht staande instellingen

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Waarvan:						
							Banken ¹	Verzekeraars	Pensioenfondsen	Betaalinstellingen ²	Trustkantoren ³	Beleggingsinstellingen ⁴	Beleggingsondernemingen ⁵
Informele handhavingsmaatregelen (normoverdragend gesprek en waarschuwingsbrief)					10	9	2			2	4		1
Aanwijzing	13	3	13	6	15	16	2		2	1	6	5	
Last onder dwangsom	29	33	15	8	11	4				1		2	1
Bestuurlijke boete	19	26	15	9	18	25	8			4	5	2	6
Herstelplan*	165	0	0	0	0	0							
Stille curatele	2	1	1	0	4	1		1					
Aanstelling bewindvoerder	0	0	0	0	2	0							
Doorhaling uit het register	2	1	2	6	6	1		1					
Aanvraag faillissement						1		1					
Aangifte bij het OM	1	0	2	0	1	0							
Totaal	231	64	48	29	60	57	12	3	2	8	15	9	8
Gepubliceerde formele maatregelen	0	5	2	0	5	29	4	3	1	1	6	4	10

¹ Totaal opgelegde boetes banken van EUR 6.865.000,-. Twee feitelijk leidinggevers van een bank, aan wie een boete is opgelegd, zijn in bezwaar gegaan. Na heroverweging is hun bezwaar is gegrond verklaard. Hierdoor is het totaal opgelegde boetes banken gematigd naar EUR 6.800.000,-

² Totaal opgelegde boetes betaalinstellingen: EUR 1.745.000,-

³ Totaal opgelegde boetes trustkantoren: EUR 636.500,-. Eén boete opgelegd aan een trustkantoor is ambtshalve gematigd. Hierdoor is het totaal opgelegde boetes trustkantoren gematigd naar EUR 616.380,-

⁴ Totaal opgelegde boetes beleggingsinstellingen: EUR 38.750,-

⁵ Totaal opgelegde boetes beleggingsondernemingen: EUR 89.750,-

* voetnoot-tekst (zie * bij herstelplan)

Tabel 24 Maatregelen bij niet onder toezicht staande instellingen*

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Waarvan:				
							Banken	Verzekeraars	Pensioen- fondsen	Betaal- instellingen	Trust- kantoren
Last onder dwangsom	1	0	1	1	3	7				1	6
Bestuurlijke boete	4	0	0	0	0	2					2
Aanwijzing	0	0	0	0	0	0					
Stille curatele	0	0	0	0	0	0					
Aangifte bij het OM	0	0	0	0	0	0					
Faillissement op verzoek DNB	0	0	0	0	0	0					
Totaal	5	0	1	1	3	9	0	0	0	1	8
Gepubliceerde formele maatregelen	2	0	1	0	2	3					3

* Dit betreft de in het betreffende jaar afgesloten zaken alsmede de per 31 december van het betreffende jaar nog in behandeling zijnde zaken.

Tabel 25 Bezwaar- en (hoger) beroepsprocedures¹

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Banken	8	6	28	11	5	10	254	261	3	3	1	3
waarvan particulieren ²	0	0	0	0	2	1	232	232	1	1	0	1
Verzekeraars	20	18	8	4	3	2	10	7	6	13	1	5
Pensioenfondsen	24	15	4	16	12	4	4	18	0	3	5	7
Betaalinstellingen	30	45	8	7	9	6	11	17	20	11	8	5
Trustkantoren	17	8	8	10	10	13	7	8	3	4	12	13
Beleggingsondernemingen- en instellingen	10	14	26	14	22	13	8	2	4	2	3	7
waarvan particulieren ²	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige				17	5	1				11	3	0
waarvan particulieren				11	5	0				9	3	0
Totaal	109	106	82	79	63	49	294	313	36	47	33	40
waarvan particulieren ²	0	0	0	11	7	1	232	232	1	10	3	1

¹ Dit betreft de in het betreffende jaar afgesloten zaken alsmede de per 31 december van het betreffende jaar nog in behandeling zijnde zaken.

² Dit betreft het aantal zaken van particulieren over de toepassing van het depositogarantiestelsel (Icesave, DSB) resp. het beleggingscompensatiestelsel (TPC, St. George Private Finance) en zijn meegeteld met het totaal aantal zaken van banken resp. beleggingsondernemingen.

Tabel 26 Uitkomst procedures

Type procedure	Bezwaar	Beroep	Hoger Beroep	Voorlopige voorziening	Civiel
Lopend	18	21	0	1	1
Afgerond	31	3	10	5	1
(deels) gegrond/toegewezen	2	0	0	0	0
Ongegrond/afgewezen	16 ¹	2	1	1	1
Niet-ontvankelijk	5 ²	0	0	0	0
Ingetrokken	8 ³	1	0	4	0
Anders	0	0	0	0	0
Totaal	49	24	10	6	2

¹ Waarvan 1 kennelijk ongegrond.

² Waarvan 1 kennelijk niet-ontvankelijk.

³ Aan de intrekking van bezwaren liggen verschillende omstandigheden ten grondslag. Het betreft het twee heffingszaken.

Bijlage 2 details capaciteit en financiering

Tabel 27 Personele inzet Toezicht

Realisatie personele inzet Toezicht	Inzet in fte R2020	Inzet in fte B2020	Verschil	Realisatie personele inzet Toezicht	Inzet in fte R2020	Inzet in fte B2020	Verschil
Basisprogramma				Beleid en regelgeving	123,9	104,9	19,0
Prudentieel toezicht	175,1	118,1	56,9	Juridische activiteiten ¹	17,5	19,6	-2,1
Integriteitstoezicht	29,6	51,4	-21,7	Externe communicatie	4,7	4,3	0,3
Toezichtstatistieken	27,6	34,6	-7,0	Toezichtbrede activiteiten	146,1	128,8	17,3
Risico-gebaseerd programma				Totaal primaire activiteiten²	661,2	658,1	3,1
Risico-gebaseerd toezicht	63,6	90,5	-26,9	Totaal ondersteunende activiteiten³	231,0	203,9	27,1
On-site toezicht	72,0	100,1	-28,1	Totaal	892,2	861,9	30,2
Sector expertise	48,2	33,8	14,4				
Gepland toezicht	416,1	428,5	-12,4				
Toezicht aanvragen							
Toetreding	52,9	45,0	7,9				
Onvoorzienne toezichtactiviteiten							
Interventie en handhaving	11,1	21,0	-9,9				
Ad-hoc activiteiten	32,2	33,4	-1,3				
Nieuwe toezichtactiviteiten	2,8	1,3	1,5				
Ongepland toezicht	99,0	100,8	-1,8				
Totaal uitvoerende activiteiten	515,1	529,3	-14,2				

¹ juridische adviezen ten behoeve van de toezichtfunctie.

² de inzet voor interne projecten en werkzaamheden zijn herverdeeld over de primaire activiteiten.

³ omvat o.a. activiteiten t.b.v. besturing, financiën en administratie, risicobeheersing en interne audit.

De toename van de ondersteunende activiteiten is het gevolg van een uitbreiding van de vernieuwingscapaciteit voor de realisatie van de bankbrede Digitale Ambitie.

Tabel 28 Inzet capaciteit over toezicht sectoren

Realisatie personele inzet	Significante banken	Overige banken	Pensioen-fondsen	Verzekeraars	Betaal-instellingen	Beleggings-instellingen en ondernemingen	Trust-kantoren	Overige Wwft instellingen	Crypto's	BES	Totaal
Basisprogramma											
Off-site toezicht	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prudentieel toezicht	52,8	26,5	40,4	42,3	3,2	9,9	-	-	-	-	175,1
Integriteitstoezicht	10,5	2,1	1,1	1,7	4,6	-	6,5	0,5	1,8	1,0	29,6
Toezichtstatistieken	7,3	4,3	5,2	6,8	-	4,1	-	-	-	-	27,6
Risico-gebaseerd programma											
Risico-gebaseerd toezicht	14,1	7,7	11,3	18,3	3,1	1,2	7,4	-	0,2	0,3	63,6
On-site toezicht	30,1	24,8	7,2	8,8	0,9	0,1	-	-	-	-	72,0
Sector expertise	14,2	15,8	0,4	15,7	0,6	1,0	0,2	0,1	0,1	-	48,2
Gepland toezicht	129,0	81,2	65,5	93,6	12,4	16,3	14,1	0,6	2,1	1,2	416,1
Toezicht aanvragen											
Toetreding	1,4	13,5	8,2	8,4	10,0	4,1	1,7	-	5,0	0,5	52,9
Onvoorzien toezichtactiviteiten											
Interventie en handhaving	0,4	1,7	1,6	3,5	1,8	0,8	1,0	-	-	0,4	11,1
Ad-hoc activiteiten	8,1	2,9	6,1	10,7	1,9	1,4	0,4	-	0,6	-	32,2
Nieuwe toezichtactiviteiten	0,4	1,1	0,3	-	0,4	0,1	0,4	-	0,1	-	2,8
Ongepland toezicht	10,3	19,2	16,2	22,7	14,1	6,5	3,4	-	5,7	0,9	99,0
Totaal uitvoerende activiteiten	139,3	100,5	81,7	116,3	26,5	22,8	17,6	0,6	7,8	2,1	515,1

Tabel 28 Inzet capaciteit over toezicht sectoren -vervolg-

	Significante banken	Overige banken	Pensioen-fondsen	Verzekeraars	Betaal-instellingen	Beleggings-instellingen en ondernemingen	Trust-kantoren	Overige Wwft instellingen	Crypto's	BES	Totaal
Realisatie personele inzet											
Beleed en regelgeving	31,7	17,3	30,1	33,6	3,2	4,9	1,4	0,0	0,1	1,5	123,9
Externe communicatie	1,2	0,9	0,8	1,1	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	4,7
Juridische activiteiten	2,5	3,8	2,0	5,1	1,4	1,2	0,9	0,0	0,4	0,2	17,5
Toezichtbrede activiteiten	35,5	22,0	32,9	39,8	4,8	6,4	2,5	0,1	0,5	1,7	146,1
Totaal primaire activiteiten*	174,8	122,4	114,7	156,1	31,3	29,2	20,1	0,7	8,3	3,8	661,2
Totaal ondersteunende activiteiten	62,6	41,4	40,6	56,1	8,7	12,3	5,6	0,2	2,3	1,2	231,0
Totaal realisatie 2020	237,3	163,8	155,3	212,1	40,0	41,5	25,7	0,9	10,6	4,9	892,2
Totaal begroting 2020	239,7	144,6	148,6	205,4	38,6	42,3	24,2	1,2	8,9	8,4	861,9
Totaal B2020 primaire activiteiten	183,0	111,3	113,4	156,4	29,2	31,8	18,1	1,0	7,1	6,7	658,1
Totaal B2020 ondersteunende act	56,7	33,3	35,2	49,0	9,4	10,5	6,0	0,3	1,8	1,7	203,9
Verschil primaire activiteiten	-8,2	11,1	1,3	-0,4	2,0	-2,7	1,9	-0,3	1,2	-2,9	3,1
Verschil ondersteunende activiteiten	5,9	8,1	5,5	7,0	-0,7	1,8	-0,4	-0,0	0,5	-0,6	27,1

* De inzet voor interne projecten en werkzaamheden zijn herverdeeld over de primaire activiteiten.

Tabel 29 Personele inzet Resolutie Banken

Realisatie personele inzet Resolutie Banken	Inzet in fte R2020	Inzet in fte B2020	Vershil
Uitvoerende activiteiten			
Resolutie	28,7	23,9	4,8
Statistiek	0,5	1,5	-1,0
Juridische activiteiten ¹	1,9	1,8	0,1
Externe communicatie	0,2	0,2	0,0
Totaal primaire activiteiten	31,3	27,4	4,0
Totaal ondersteunende activiteiten²	8,7	7,6	1,1
Totaal	40,0	34,9	5,0

¹ Juridische adviezen ten behoeve van de primaire resolutietaak.

² Omvat o.a. activiteiten t.b.v. besturing, financiën en administratie, risicobeheersing en interne audit.

Tabel 30 Personele inzet Resolutie Verzekeraars

Realisatie personele inzet Resolutie Verzekeraars	Inzet in fte R2020	Inzet in fte B2020	Vershil
Uitvoerende activiteiten			
Resolutie	16,5	15,0	1,5
Juridische activiteiten ¹	1,2	1,2	0,0
Externe communicatie	0,1	0,1	0,0
Totaal primaire activiteiten	17,8	16,3	1,6
Totaal ondersteunende activiteiten²	4,6	4,3	0,3
Totaal	22,5	20,6	1,9

¹ Juridische adviezen ten behoeve van de primaire resolutietaak

² omvat o.a. activiteiten t.b.v. besturing, financiën en administratie, risicobeheersing en interne audit.

Tabel 31 Personele inzet DGS

Realisatie personele inzet DGS	Inzet in fte R2020	Inzet in fte B2020	Vershil
Uitvoerende activiteiten			
DGS beleid en planning	7,9	7,0	0,9
Juridische activiteiten ¹	0,5	0,5	0,0
Externe communicatie	0,1	0,0	0,0
Totaal primaire activiteiten	8,4	7,5	0,9
Totaal ondersteunende activiteiten²	11,6	14,3	-2,7
Totaal³	20,0	21,8	-1,8

¹ Juridische adviezen ten behoeve van de primaire DGS-taak.

² Omvat o.a. activiteiten t.b.v. besturing, financiën en administratie, risicobeheersing en interne audit.

³ Waarvan 0,95 FTE ten behoeve van DGS CN

Tabel 32 Totale opbrengsten van instellingen (voorschotten) 2020

in EUR mln.	Opbrengsten toezicht	waarvan regulier	waarvan leges	waarvan b&d	Ontvangen resolutie	Ontvangen DGS	Ontvangen totaal
Banken ¹	91,0	85,0	0,5	5,4	7,7	10,9	109,6
Verzekeraars	47,0	45,3	1,7	-	4,5		51,5
Verzekeraars (exclusief Zorg)	42,4	40,7	1,7	-	4,2		46,6
Zorgverzekeraars	4,6	4,6	-	-	0,2		4,8
Pensioenfondsen	31,4	31,3	0,0	-			31,4
Beleggingsinstellingen en -ondernemingen	10,3	9,9	0,2	0,1	0,0		10,3
Betaal- en elektronischgeldinstellingen	8,1	7,4	0,5	0,1			8,1
Trustkantoren	4,8	4,8	0,0	-			4,8
Cryptoinstellingen	0,8	0,6	0,2	-			0,8
Bonaire, St Eustatius en Saba	0,1	0,1	0,0	-			0,1
Overige instellingen	-	-	-	-			-
Totaal	193,6	184,7	3,2	5,7	12,1	10,9	216,6

¹ Banken incl overige kredietinstellingen (niet banken).

Bijlage 3 Verslaggevingsgrondslagen, kostentoerekening en rechtmatigheidcriteria

De ZBO-verantwoording is opgesteld in overeenstemming met de Kaderwet ZBO, de Wet bekostiging financieel toezicht 2019 en onderliggende regelgeving en afspraken (Besluit bekostiging financieel toezicht 2019, Regeling bekostiging financieel toezicht 2019, Regeling bekostiging financieel toezicht eenmalige handelingen en het Toezichtarrangement tussen het Ministerie van Financiën en DNB).

De waarderingsgrondslagen, op basis waarvan de ZBO-verantwoording is opgesteld, zijn gelijk aan de waarderingsgrondslagen die zijn gehanteerd bij de jaarrekening van DNB. De kosten zijn daarbij toegerekend op basis van onderstaande toerekenings-sleutels. De kosten die worden toegerekend aan de ZBO-taken zijn integrale kosten, d.w.z. inclusief de kosten voor ondersteuning die voor deze taak zijn gemaakt. De toerekening van de kosten naar de taken gebeurt voor de primaire divisies aan de hand van de capaciteitsverdeling (in fte's). De belangrijkste sleutels voor de toerekening van de interne centrale ondersteuning zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 33 Belangrijkste toerekeningsleutels ondersteuning*

Aspect	Belangrijkste elementen	Toegerekend naar/op basis van
Besturing		
Directie	Directie (incl RvC)	Personele capaciteit afdelingen
Finance en advies	Finance Verantwoording beleggingen	Personele capaciteit afdelingen Financiële markten
Iad	Accountantsonderzoeken	Personele capaciteit afdelingen
Juridische zaken	Juridisch advies	Gerealiseerde uren en externe kosten rechtstreeks
Ict	Ict werkplekken Exploitatie Ict advies en projecten	User accounts Gebruikte applicaties en data-opslag Afgenomen uren
Hr	Hr Advies en beleid**	Personele capaciteit afdelingen
Informatie	Informatiedienst***	Personele capaciteit afdelingen
Communicatie	Externe communicatie Interne communicatie Vertalingen	Personele capaciteit afdelingen Personele capaciteit afdelingen Afgenomen uren
Facilitair	Huisvesting Fma werkplekken Repro	Aantal vierkante meters Aantal werkplekken Gemaakte repro kosten in euro
Beveiliging	Standaard bewaking kantoorpand Beveiligingsbeleid	Personele capaciteit afdelingen Betalingsverkeer

* Voor de overzichtelijkheid zijn hier niet alle producten met hun kostenverdeelsleutel weergegeven.

** De eenmalige last als gevolg van een dotatie aan de (oude) voorziening voor bijdrage ziektekostenverzekering gepensioneerden en oud-werknemers wordt niet aan de ZBO taken van DNB toegerekend (zie jaarverslag DNB paragraaf 4.5).

*** incl. archief en bibliotheek

Bijlage 4 Legenda hiërarchie toezichtactiviteiten

In de nieuwe hiërarchie maakt DNB onderscheid voor de primaire toezichtcapaciteit in geplande en ongeplande inzet. Hierbinnen is een opsplitsing in een viertal hoofd-categorieën gemaakt, te weten i) basisprogramma, ii) risicogebaseerd programma, iii) toezicht aanvragen, iv) onvoorziene toezichtactiviteiten. Daarnaast zijn er twee categorieën toegevoegd voor v) toezichtbrede activiteiten en vi) ondersteunende activiteiten. Voor de verantwoording geldt dat de inzet voor het off-site toezicht betrekking kan hebben op alle onderdelen van de nieuwe hiërarchie.

- De categorie "basisprogramma" bestaat uit de jaarlijks terugkerende risicoanalyse van de soliditeit en integriteit van instellingen (risico-identificatie).
- De categorie "risicogebaseerd programma" betreft onder andere de inzet op nadere risico identificatie, zoals on-sites, thema-onderzoeken, én mitigatie.
- De categorie "toezicht aanvragen" bestaat uit alle activiteiten die gerelateerd zijn aan toetreding. Voorbeelden van activiteiten zijn: aanvragen voor vergunningen en vvgb's, overig notificaties en toetsingen.
- De categorie "onvoorziene toezichtactiviteiten" behelst interventie en handhaving en intensivering van toezicht bij instellingen waar zich bijzondere situaties voordoen. Soms komen activiteiten ook voort uit nieuwe wettelijke taken die incidenteel extra capaciteit vergen alvorens de inzet in het gepland toezicht opgenomen wordt. De inzet die hiermee gepaard gaat, is over het algemeen lastig te begroten, maar kan gedurende het jaar wel veel (extra) capaciteit vergen.
- De categorie "toezichtbrede activiteiten" behelst de inzet van capaciteit voor overleggen op nationaal en internationaal niveau, beleidsonderwerpen, communicatie en uitvoering van sectoroverstijgend onderzoek. Daarnaast wordt inzet van juridische expertise op interventiewerkzaamheden op deze categorie verantwoord.

De categorie "ondersteunende activiteiten" bestaat uit de inzet van de bedrijfsvoering van DNB, zoals huisvesting, ICT (inclusief inzet voor de Digitale Strategie Toezicht), facilitaire diensten en adviesdiensten zoals HR, Finance, risicomanagement en compliance.

Bijlage 5 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Aansprakelijkstellingen en aansprakelijkheidsprocedures

Het komt voor dat DNB uit hoofde van haar toezichttaak of anderszins aansprakelijkstellingen ontvangt (of aankondigingen van aansprakelijkstellingen). In sommige gevallen worden aansprakelijkheidsprocedures tegen DNB aanhangig gemaakt.

Indien de uit een dergelijke procedure voortvloeiende verplichting voor DNB niet redelijkerwijs valt in te schatten of het niet waarschijnlijk is dat de verplichting moet worden voldaan, wordt volstaan met vermelding in deze toelichting.

Op dit moment zijn tegen DNB geen aansprakelijkheidsprocedures aanhangig.

Bijlage 6 Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring ZBO

Aan: de raad van commissarissen en de directie van De Nederlandsche Bank N.V.

Verklaring over de in de ZBO-verantwoording 2020 opgenomen gecontroleerde tabellen

Ons oordeel

Wij hebben bepaalde in de ZBO-verantwoording over 2020 opgenomen tabellen van De Nederlandsche Bank N.V. (hierna: 'DNB') te Amsterdam gecontroleerd.

Ons oordeel heeft uitsluitend betrekking op de volgende tabellen en bijlage inzake de kosten, opbrengsten en voorschotten van het toezicht, resolutie en deposito-garantiestelsel:

- tabel 1 Gerealiseerde kosten 2020 ZBO-taken DNB (pagina 4);
- tabel 2 Kostenverdeling per doelgroep (pagina 5);
- tabel 4 Exploitatieresultaat toezichtkosten in 2020 (pagina 11);
- tabel 14 Gerealiseerde kosten Resolutie en DGS (pagina 60);
- tabel 19 Exploitatieresultaat Resolutie en DGS 2020 (pagina 64); en
- Tabel 32 Totale opbrengsten van instellingen (voorschotten) 2020 (pagina 88).

Hierna verwijzen wij naar bovenstaande tabellen en bijlage als de 'gecontroleerde tabellen'.

Naar ons oordeel:

- zijn deze gecontroleerde tabellen van DNB over 2020, in alle van materieel belang zijnde aspecten, in overeenstemming met de in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen verslaggevingsgrondslagen en kostentoerekening; en

- zijn de in de gecontroleerde tabellen verantwoorde kosten, opbrengsten en voorschotten, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen rechtmatigheidscriteria.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol financiële verantwoording Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank N.V. (het 'Controleprotocol'). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de gecontroleerde tabellen'.

Wij zijn onafhankelijk van DNB zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving

Wij vestigen de aandacht op bijlage 3 van de ZBO-verantwoording waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet voor de gecontroleerde tabellen. De gecontroleerde tabellen zijn opgesteld voor het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, om conform het toezichtarrangement DNB en de AFM, DNB in staat te stellen verantwoording af te leggen en te voldoen aan de vereisten die zijn opgenomen in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen verslaggevingsgrondslagen, kostentoerekening en rechtmatigheidscriteria. Hierdoor zijn de gecontroleerde tabellen mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verklaring over de in de ZBO-verantwoording opgenomen andere informatie

Naast de door ons gecontroleerde tabellen en onze controleverklaring daarbij, bevat de ZBO-verantwoording andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de gecontroleerde tabellen verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de gecontroleerde tabellen of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de gecontroleerde tabellen.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de gecontroleerde tabellen

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de gecontroleerde tabellen

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken van de gecontroleerde tabellen in overeenstemming met de in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen verslaggevingsgrondslagen en kostentoerekening.

De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de gecontroleerde tabellen verantwoorde kosten, opbrengsten en voorschotten

in overeenstemming met de in bijlage 3 van de ZBO-verantwoording opgenomen rechtmatigheidscriteria.

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de gecontroleerde tabellen en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van DNB.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de gecontroleerde tabellen

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de (economische) beslissingen die gebruikers op basis van de gecontroleerde tabellen nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij hebben onze materialiteit in lijn met het Controleprotocol vastgesteld op 2% van de verantwoorde gerealiseerde kosten, zoals opgenomen in de ZBO-verantwoording van DNB, ofwel EUR 3,6 miljoen.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
  - dat de gecontroleerde tabellen afwijkingen van materieel belang bevatten als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van kosten, opbrengsten en voorschotten, die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van DNB;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de gecontroleerde tabellen staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de gecontroleerde tabellen en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de gecontroleerde tabellen de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder afwijking van materieel belang weergeven en of de in deze gecontroleerde tabellen opgenomen kosten, opbrengsten en voorschotten in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 18 maart 2021

KPMG Accountants N.V.

M.A. Huiskers RA

Bijlage 7 Afkortingenlijst

ACM:	Autoriteit Consument en Markt	FMI:	Financiële markt infrastructuurpartijen
AFM:	Autoriteit Financiële Markten	FSB:	Financial Stability Board
AML:	Anti Money Laundering	IAIS:	International Association of Insurance Supervisors
Bbft:	Besluit bekostiging financieel toezicht	ICAAP:	Internal Capital Adequacy Assessment Process
BCBS:	Basel Committee on Banking Supervision	ICLAAP:	Internal Capital and Liquidity Adequacy Assessment Process
BES:	Bonaire, Sint Eustatius en Saba	iCOV:	Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen
BRRD:	Bank Recovery and Resolution Directive	IFD:	Investment Firm Directive
BCBS:	Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten	IFR:	Investment Firm Regulation
CCP:	Central Counterparty	IKB:	Individueel klantbeeld
CFT:	Combating the Financing of Terrorism	IMF:	Internationaal Monetair Fonds
CN:	Caribisch Nederland	IORP:	Institutions for Occupational Retirement Provision
CRD:	Capital Requirements Directive	IRT:	Internal Resolution Team
CWO:	Collectieve Waarde Overdrachten	KPI:	Key performance indicator
DGS:	Depositogarantiestelsel	LSI:	Less Significant Institution
DNB:	De Nederlandsche Bank	MREL:	Minimum requirement for own funds and eligible liabilities
DLT:	Digitaal Loket Toezicht	MTO:	Money Transfer Organisaties
EBA:	European Banking Authority	MVO:	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
EC:	Europese Commissie	NCWO:	No-creditor-worse-off
ECB:	Europese Centrale Bank, European Central Bank	NPC:	Nieuw Pensioencontract (NPC)
EDIS:	European Deposit Insurance Scheme	NRA:	Nationale resolutie autoriteit
EIOPA:	European Insurance and Occupational Pensions Authority	NVB:	Nederlandse Vereniging van Banken
ERB:	Eigen Risico Beoordeling	NZa:	Nederlandse Zorgautoriteit
ESG:	Environmental, Social and Governance	OM:	Openbaar Ministerie
FATF:	Financial Action Task Force	ORSA:	Own Risk and Solvency Assessment
FEC:	Financieel Expertise Centrum	OSINT:	Open Source Intelligence
FinCEN:	Financial Crimes Enforcement Network	PSD:	Payment Service Directive
FIOD:	Fiscale Inlichtingen en OpsporingsDienst	PUO:	Pensioenuitvoeringsorganisatie
FIU:	Financial Intelligence Unit	RIECs:	Regionale Informatie en Expertise Centra
		SBA NFR:	Sectorbrede Analyse niet-financiële risico's
		SI:	Significant Institution

SIRA:	Systematische Integriteitsrisicoanalyse
SoB:	Sale of Business
SRB:	Single Resolution Board
SREP:	Supervisory Review and Evaluation Process
SRM:	Single Resolution Mechanism
SSM:	Single Supervisory Mechanism
SW:	Sanctiewet 1977
TLOF:	Total Liabilities and Own Funds
VCP:	Vorbereidend Crisisplan
Vvgb:	Verklaring van geen bezwaar
Wbft:	Wet bekostiging financieel toezicht
Wft:	Wet op het financieel toezicht
Wwft:	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
ZBO:	Zelfstandig bestuursorgaan

